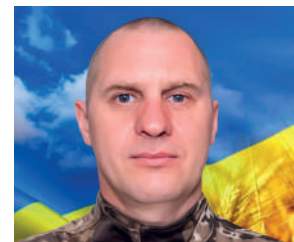
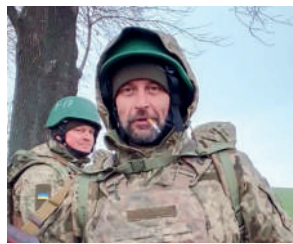
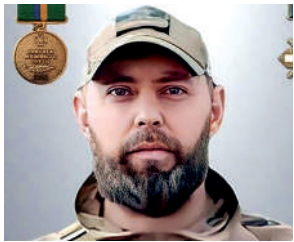
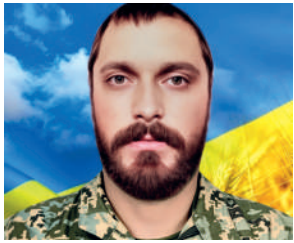
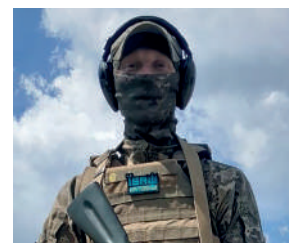
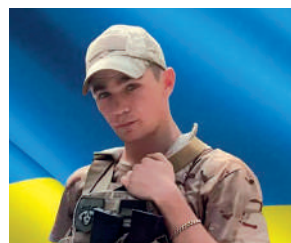
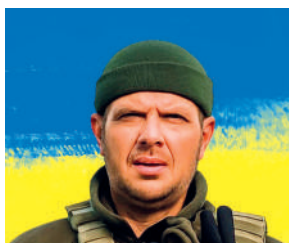
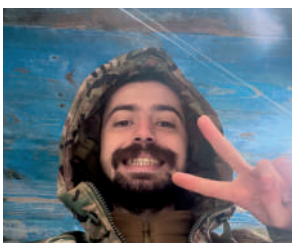

ХРОНОЛОГІЯ МУЖНОСТІ

2023—2024 роки

СЬОМА КНИГА



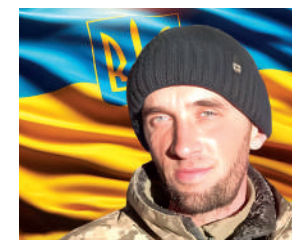
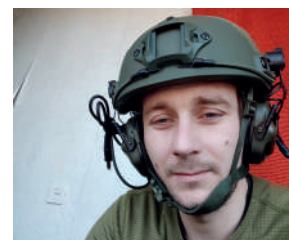
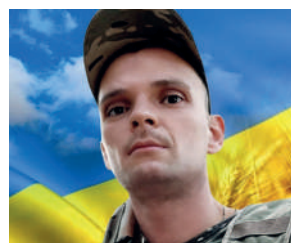
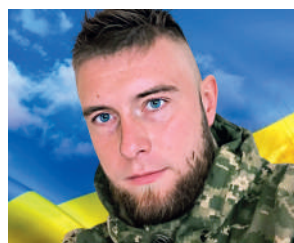
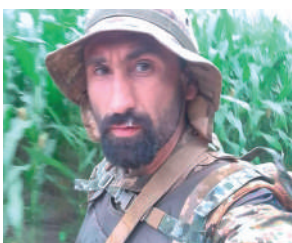


ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ
ЗАГИБЛИМ ВОЇНАМ ХЕРСОНЩИНИ, ЯКІ ВІДДАЛИ СВОЄ ЖИТТЯ,
ЗАХИЩАЮЧИ СУВЕРЕНІТЕТ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ
УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ



КЕРІВНИК ПРОЄКТУ: ВІОЛЕТТА ЦАРЬКОВА

2023—2024 роки



УДК 355.48(477.72)''2014/...''(091/092)(084.12)

Х94

- Х94 Хронологія мужності 2023—2024 роки. Сьома книга / Департамент реалізації гуманітарної політики Херсонської обласної державної адміністрації. — Київ : Креативна агенція «Артіль», 2026. — 128 с. : іл.
ISBN 978-617-8422-81-3

Сьома книга серії «Хронологія мужності» — це продовження великого літопису незламності Херсонщини та України у часи російсько-української війни. Видання об'єднує документальні свідчення, спогади очевидців, фотографії, історії спротиву, втрат і надії, що стали частиною новітньої історії нашої держави.

«Хронологія мужності» — це не лише фіксація фактів війни, а й книга пам'яті, вдячності та духовної сили українського народу. Видання покликане зберегти правду для майбутніх поколінь, засвідчити ціну свободи та нагадати світу про незламність України.

УДК 355.48(477.72)''2014/...''(091/092)(084.12)

Хлебус Оксана Леонідівна — херсонська журналістка, поетеса, ведуча, кореспондентка «Суспільне. Херсон». Останні три роки її роботи про долі людей, які, попри війну, продовжують жити і йти вперед; про тих, хто пережив полон та окупацію; присвячені українським військовослужбовцям.

Самко Яна Дмитрівна — українська журналістка та фотографиня. Закінчила Національний університет «Одеська юридична академія» у 2020 році за спеціальністю «Між-

народна журналістика». Наразі працює кореспондентом «Суспільне Херсон». Вважає, що немає неважливих тем, адже кожна людина має свою історію, яку варто розповісти іншим.

Тимофєєва Наталія Олександрівна — херсонська журналістка, в цій професії вже понад 25 років. У творчому доробку багато матеріалів про людей Херсонщини, про їх долі та життя.

© Херсонська обласна військова адміністрація, 2026

© Департамент реалізації гуманітарної політики Херсонської обласної державної адміністрації, 2026

© Управління у справах ветеранів Херсонської обласної державної адміністрації, 2026

© Херсонська обласна організація Національної спілки журналістів України, 2026

© Херсонський обласний краєзнавчий музей, 2026

© Креативна агенція «Артіль», 2026

ISBN 978-617-8422-81-3

Вступне слоово.....	6	Кошка Костянтин Олексійович	68
Артющенко Максим Юрійович	8	Личак Валерій Богданович	70
Ахмад Фірас Саттарович	10	Маляка Сергій Анатолійович	72
Бараненко Максим Сергійович	12	Мітін Євгеній Ігорович	74
Белеля Роман Васильович	14	Овсянников Сергій Сергійович	76
Блищик Ярослав Анатолійович	16	Овсяніков Денис Олегович	78
Борченко Дмитро Сергійович	18	Петяк Микола Васильович	80
Бурмагін Кирило Юрійович	20	Пилипенко Сергій Дмитрович	82
Васянович Володимир Володимирович	22	Піддубний Ігор Ігорович	84
Вознюк Віктор Олександрович	24	Проненко Андрій Вікторович	86
Газетський Олександр Станіславович	26	Райляну Сергій Костянтинович	88
Галушка Валерій Володимирович	28	Росляков Максим Ігорович	90
Горбань Олег Володимирович	30	Саганов Роман Володимирович	92
Гребенюк Сергій Сергійович	32	Свентух Олександр Миколайович	94
Данілевич Руслан Федорович	34	Серенко Денис Олексійович	96
Демідов В'ячеслав Олегович	36	Соболев Олександр Андрійович	98
Доленко Іван Геннадійович	38	Тимошенко Андрій Валерійович	100
Дубицький Ярослав Юрійович	40	Федоренко Ілля Сергійович	102
Дьогтев Василь Сергійович	42	Фільов Євген Сергійович	104
Євтушенко Дмитро Леонідович	44	Хаблов Андрій Іванович	106
Єгоров Руслан Олександрович	46	Чеботарьов Владислав Олегович	108
Задніпряний Артем Валерійович	48	Чорний Сергій Миколайович	110
Зануда Сергій Сергійович	50	Шаров Олексій Сергійович	112
Зінов'єв Віталій Олександрович	52	Шатило Микола Анатолійович	114
Іванов Дмитро Володимирович	54	Шевчук Віктор Володимирович	116
Іванов Олександр Сергійович	56	Школа Петро Олександрович	118
Кваша Григорій Миколайович	58	Шушковський Сергій Олександрович	120
Кенцало Юрій Юрійович	60	Юрик Дмитро Степанович	122
Кириленко Олексій Олексійович	62	Яковюк Олександр Миколайович	124
Ковалишин Олександр Петрович	64	Якубенко Сергій Леонідович	126
Колесник Микола Миколайович	66		

ШАНОВНИЙ ЧИТАЧУ!

Перед тобою — сьомий том книги «Хронологія мужності». Вона зберігає пам'ять про жителів Херсонщини, які до останнього подиху залишалися вірними служінню українському народові.

Україна щодня відстоює свою свободу і незалежність у боротьбі з російськими окупантами. І кожен день цієї боротьби — окрема історія мужності. Військових і медиків, волонтерів і музейників, учителів і рятувальників, дітей, які дорослішали під звуки вибухів.

У цій книзі — спогади про людей, які вистояли під обстрілами, рятували інших, захищали рідну землю, берегли українську культуру та віддали за це власні життя.

Сьогодні надзвичайно важливо зберегти пам'ять про них і не дозволити часу стерти їхні імена та історії. Саме для цього створена ця книга — щоб через роки майбутні покоління знали, якою ціною Україна вистояла.

Вічна і світла пам'ять кожному й кожній, хто віддав життя за Україну.

Слава Україні!

Олександр Прокудін,

начальник Херсонської обласної військової адміністрації



АРТЮЩЕНКО МАКСИМ ЮРІЙОВИЧ



Артющенко Максим Юрійович народився 29 липня 1996 року в місті Херсоні. Навчався в Херсонській загальноосвітній школі № 1, а після того, як родина переїхала до Миколаєва, — у Миколаївській загальноосвітній школі зі спортивним профілем. Після закінчення школи повернувся в Херсон та вступив до Херсонської морської академії, де здобув освіту за спеціальністю «Судноплавство». У листопаді 2022 року, відразу після деокупації Херсона, добровільно долучився до лав ЗСУ. Солдат в/ч 4447 у складі 33-ї окремої механізованої бригади (33-тя ОМБр), воював на Запорізькому напрямку, був стрільцем-гранатометником. Загинув 4 липня 2023 року в селі Роботине Пологівського району Запорізької області під час виконання бойового завдання. Похований на Алеї Слави кладовища Геологів у Херсоні.

Максим Артющенко народився в Херсоні — місті, яке любив беззастережно і до якого завжди повертався, куди б не закидало життя. Його мама, Букія Алла Володимирівна, говорить про нього так, як говорять лише про найрідніших — з ніжністю, болем і гордістю: «Максимочка, мій синочок... Він був у мене найкращий — добрий, чуйний, веселий».

Коли Максиму було сім років, батьки розлучилися. Згодом у його житті з'явився вітчим — Гурам, який став для хлопця справжнім батьком. У родині народилася молодша сестра, Крістіна, про яку Максим піклувався змалку: няньчив, допомагав, оберігав.

З дитинства він був активним і спортивним. У Миколаєві, куди переїхала родина, Максим серйозно захопився баскетболом — тренування двічі на день, змагання, команда. Але серцем він завжди залишався в Херсоні. Саме тому вирішив повернутися і вступити до Херсонської морської академії, де здобув фах судноводія. Після навчання ходив у рейси, працював у морі. Життя на певний час пов'язало його з Керчю, а потім родина переїхала до Грузії. Але навіть там Максим не затримався:

«Я ЛЮБЛЮ ХЕРСОН», — КАЗАВ ВІН МАМІ Й ПОВЕРТАВСЯ ДОДОМУ ЗНОВУ І ЗНОВУ.

29.07.1996 — 04.07.2023

Повномасштабне вторгнення зустрів у рідному місті. Коли російські війська зайшли до Херсона, Максим разом з іншими місцевими хлопцями намагався чинити опір: рили окопи біля Антонівського мосту, виходили на проукраїнські мітинги, допомагали людям виїжджати з окупації.

Після звільнення Херсона в листопаді 2022 року Максим одразу пішов на фронт. Служив гранатометником у механізованому підрозділі. Воював на Запорізькому напрямку, у районі Роботиного — одному з найгарячіших відтинків фронту.

Виходи на позиції тривали днями й тижнями. Поля були заміновані, пересування — під постійною загрозою. Попри все, залишався таким самим — життєрадісним, турботливим, сильним. У червні 2023 року, після важкого бою, зателефонував: розповідав, як із побратимами отримали кілька днів перепочинку, смажили шашлики, купалися. Говорив легко, навіть жартував. А потім раптом змінився і тихо сказав:

**«МАМО, ЯКЩО ЩО, ТІЛЬКИ
ЗНАЙДИ МЕНЕ. І ПОХОВАЙ
У ХЕРСОНІ».**

Це була їхня остання розмова. 4 липня він написав, що повернувся із завдання і дуже втомився, пообіцяв подзвонити пізніше, але дзвінка не було. Максим зник безвісти того ж дня під час бойового завдання. Його мама шукала його пів року — телефонувала, писала, здавала ДНК, їздила моргами, не випускаючи телефон із рук навіть уночі. У січні 2024 року надійшла звістка: ДНК-експертиза підтвердила загибель. Його поховали у Херсоні — так, як він просив.

У Максима Артющенка залишилися мама, вітчим і молодша сестра.



АХМАД ФІРАС САТТАРОВИЧ



Ахмад Фірас Саттарович народився 13 квітня 1979 року в Херсоні. Навчався у Добропільській загальноосвітній школі Голопристанського району Херсонської області, яку закінчив 1995 року. Після школи вступив до кооперативного коледжу в Херсоні, де здобув освіту за спеціальністю «Облік і аудит». Працював у сфері підприємництва — займався власною справою, мав продуктовий магазин та обробляв землю.

25 січня 2023 року був мобілізований до лав Збройних Сил України. Проходив службу у 22-й окремії механізованій бригаді Сухопутних військ. Був гранатометником 2-го механізованого відділення 2-го механізованого взводу 1-ї механізованої роти 1-го механізованого батальйону. Виконував бойові завдання на Донецькому напрямку, зокрема в районах Часового Яру та Кліщіївки.

Загинув 22 грудня 2023 року під час виконання бойового завдання. Похований 10 січня 2024 року на Алеї Слави кладовища Геологів міста Херсона. Нагороджений відзнакою Головнокомандувача Збройних Сил України — нагрудним знаком «Комбатантський хрест» (по-смертно).

Його родина була незвичайною: батько мав арабське походження, але рано залишив сім'ю. Вихованням Фіраса займалася мама. Згодом вона повернулася до рідного села Добропілля на Херсонщині, де хлопець провів дитинство і юність. Там він пішов до школи, там сформувалися його характер і життєві цінності.

Після закінчення школи 1995 року Фірас, як і його батько, хотів стати моряком. Але життя склалося інакше — здобув освіту в кооперативному коледжі за спеціальністю «Облік і аудит». Працював на себе: займався торгівлею, відкрив продуктовий магазин, обробляв землю, вирощував кавуни та інші культури.

2002 року одружився. Зі Світланою вони були знайомі ще зі шкільних років. Сім років зустрічалися, перш ніж створити родину. Подружжя переїхало до Херсона, де народилася їхня донька Анна — його велика гордість

і любов усього життя. Заради сім'ї він працював, будував плани, мріяв дати дитині найкраще майбутнє. Фірас був доброю, щирою і дуже світлою людиною. Любив природу, море, риболовлю, тварин. Захоплювався шахами, білльямом, цікавився історією та географією. Серед друзів був душею компанії з тонким почуттям гумору, відкритий і надійний. «Він був дуже ніжним, романтичним. Завжди намагався зробити щось особливе — навіть квіти дарував не такі, як усі. Любив білі троянди... І зараз я ношу йому тільки білі квіти...» — каже дружина Світлана.

Фірас пережив окупацію Херсона — залишався в місті до його звільнення. У цей час Світлана виїхала разом із донькою, щоб та продовжила навчання в Україні. «Він дуже любив нашу квартиру і казав: “Я чекатиму. Але дитина повинна вчитися в Україні”», — згадує вона. Після деокупації, щойно з'явилася можливість виїзду, Фірас вирушив до дружини, яка на той час жила в Одесі. Там, уже перебуваючи разом із близькими, він отримав повістку. 25 січня 2023 року був мобілізований.

«ВІН ВІДРАЗУ СКАЗАВ: “Я НЕ БУДУ ХОВАТИСЯ. Я МАЮ ЙТИ”. ВІН НЕ БУВ ВІЙСЬКОВИМ, БУВ ДУЖЕ МИРОЛЮБНОЮ ЛЮДИНОЮ... АЛЕ ВВАЖАВ ЦЕ СВОЇМ ОБОВ'ЯЗКОМ».

Служив у піхоті, спочатку водієм, потім — гранатометником. Пройшов найгарячіші напрямки Донеччини: Часів Яр, Кліщіївку... Попри поранення плеча під час навчання, повернувся до строю. За словами дружини, він не міг залишитися осторонь, навіть коли мав підстави для лікування.

«ВІН БУВ СИЛЬНИЙ — І ФІЗИЧНО, І МОРАЛЬНО. ЙОМУ ДОВІРЯЛИ. КАЗАЛИ, ЩО З НИМ ХОЧЕТЬСЯ ЙТИ НА ЗАВДАННЯ, БО ВІН ДОПОМОЖЕ І НЕ ЗАЛИШИТЬ», — ЗГАДУЄ ДРУЖИНА.

Вони постійно були на зв'язку, коли це було можливо. Навіть під час нічних чергувань Фірас телефонував і годинами говорив зі Світланою. Востаннє вони розмовляли 17 грудня 2023 року. Після чергового бойового виходу військовослужбовець мав кілька днів відпочинку, однак погодився знову піти на позицію. Цей вихід став для нього останнім...

«Він сказав: “Я йду. Як буде можливість — подзвоню”. Я відповіла: “Ми тебе чекаємо вдома”. Це були останні слова... Минали дні, але тоді ще здавалося, що це нормально — на позиціях часто немає зв'язку, треба просто чекати. Але в ніч на 19 грудня сталося щось, що я не можу пояснити й досі. Мені здалося, що він прийшов попрощатися. Це був не зовсім сон, швидше відчуття його присутності. Я чітко “чула”, як він каже: “Не тримайся за мене, відпусти мене”. Прокинулася з телефоном у руках — на екрані була його фотографія. Відчуття було настільки реальним, що я довго не могла прийти до тями. Я чекала четверга — дня, коли він мав вийти на зв'язок. Але вже тоді, глибоко всередині, розуміла: цього не станеться...»

Фірас загинув під час виконання бойового завдання в районі Кліщіївки. Офіційною датою смерті вважається 22 грудня 2023 року. Його довго вважали зниклим безвісти. «Я почала звертатися всюди: у координаційні штаби, лікарні, перевіряла списки полонених. Була надія, що він живий. Тоді багато говорили про штурм біля Кліщіївки, про полонених... Я трималася за цю надію. І водночас ніби відчувала його поруч. Коли заповнювала анкети, мені здавалося, що він говорить: “Не роби цього, я знайдусь”», — розповідає жінка.

Наприкінці місяця Світлані надіслали фотографії для впізнання.

«30 грудня зі мною зв'язалися й сказали, що є тіло, яке привезли до Одеси під іншим прізвищем. Надіслали фотографії. Я впізнала його відразу. Ми поїхали до моргу в Одесі разом із сестрою. Це був він. Без жодних сумнівів. Я знала кожну рису, кожен знак... Навіть той шрам на спині, який залишився ще з дитинства. І саме туди прийшовся смертельний удар під час обстрілу... Наступного ранку він мені приснився. Був спокійний, навіть щасливий. Сказав: “Мені тут добре. Єдине — я не повернуся... Я ж казав, що ти мене знайдеш”».

Поховали Героя 10 січня 2024 року в Херсоні на Алеї Слави.

Фірасу було 44 роки. У нього залишилися дружина, донька, мама. У пам'яті рідних і близьких він назавжди залишиться не лише воїном, який віддав життя за Україну, а людиною великого серця — люблячим чоловіком, турботливим батьком і надійною опорою для своєї родини.

БАРАНЕНКО МАКСИМ СЕРГІЙОВИЧ



Бараненко Максим Сергійович народився 10 жовтня 1988 року в селі Благовіщенка Горностаївського району Херсонської області. З 1995 року навчався у Степнянській середній школі, а з 2001 — після переїзду до села Петрівське Білозерського району — продовжив навчання до 2004 року. Після школи вступив до Херсонського суднобудівного ліцею № 5, де здобув фах, працював у Києві на підприємстві «АТЕК». Згодом був призваний до лав Збройних Сил України. Військову службу проходив у АР Крим, у м. Феодосія, с. Кизилташ, у військовій частині 4125 ВВ ВМС у підрозділі спеціального призначення «Тигр». Навчався заочно в Інституті кораблебудування імені Адмірала Макарова. У перші дні повномасштабного вторгнення добровільно доєднався до 35-ї бригади морської піхоти 137-го окремого батальйону. Загинув 28 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання у селі Кринки Херсонської області. Похований на Алеї Слави у м. Одеса. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертньо).

Максим Бараненко народився в родині вчителів. Мама працювала вчителькою біології, а батько був учителем фізкультури. Сім'я виховувала трьох дітей, у Максима є старша сестра Ксенія та молодша — Олена. З дитинства Максим займався спортом, кандидат у майстри спорту з рукопашного бою. Брав участь у спортивних змаганнях і в дорослому віці. У 2006 році здобув Кубок України з ушу-саньшоу в місті Херсон, посівши I місце.

Навчався в Херсонському суднобудівному ліцеї. Після служби в армії вступив на заочне відділення в Інститут кораблебудування імені Адмірала Макарова. Працював торговим представником, пізніше відкрив власну справу — шиномонтаж. 2019 року одружився з Русланою Бойко. У подружжя народилося двоє дітей — донька Лея та син Тігран.

«Він був чудовим батьком. Можна сказати, що на 80% він був мамою, аніж я. Вночі вставав до дитини, годував, міняв підгузки, на пологах був присутній разом зі мною. Він усе встигав: і працював, і з дітьми мені дуже допомагав», — пригадує Руслана Бойко.

10.10.1988 — 28.02.2024

Вона розповідає, що ще 2014 року Максим хотів доєднатися до Антитерористичної операції на Сході країни, але тоді рідні відмовили. «Йому весь час снилася війна. Він мені постійно розказував, що йому приснилось, що він бере участь у якихось бойових діях», — розповідає дружина.

З початком повномасштабного вторгнення Максим відвіз родину до польського кордону, а сам пішов до війська.

«ВІН ВОЮВАВ НА ВСІХ НАПРЯМКАХ: НА ХЕРСОНЩИНІ, ДОНЕЧЧИНІ, У ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ, НА ЗАПОРІЗЬКОМУ НАПРЯМКУ. ПОТІМ ЗНОВУ ЙОГО НАПРАВИЛИ НА ХЕРСОНЩИНУ», — ГОВОРІТЬ РУСЛАНА БОЙКО. У ВІЙСЬКОВОГО БУВ ПОЗИВНИЙ ПІТБУЛЬ.

Максим брав участь у звільненні Херсона, звільняв Давидів Брід, там отримав своє перше поранення. Брав участь у запеклих боях на Донеччині, Луганщині та Запорізькому напрямку. І знову повернувся на рідну Херсонщину. Загинув 28 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання у селі Кринки Херсонської області. Рятуючи побратимів, він отримав поранення, несумісне з життям. Військовому було 35 років. У нього залишилися мама, сестри, дружина та діти.

«МИ ЙОГО ПОСТІЙНО ЗГАДУЄМО. ВІН БУВ ЛЮДИНОЮ-ЕКЦИКЛОПЕДІЄЮ. УСЕ ЗНАВ, У ВСЬОМУ РОЗБИРАВСЯ. МИ ЗАВЖДИ ЗНАЛИ, ЩО ДО НЬОГО МОЖНА ПРИЙТИ ЗА ДОПОМОГОЮ, ЗА ПОРАДОЮ. ВІН БУВ НАЙКРАЩИМ ЧОЛОВІКОМ І БАТЬКОМ. ВІН БУВ ВІРНИМ ДРУГОМ. ВІН БУВ ГЕРОЄМ! І ГЕРОЄМ НАЗАВЖДИ ВІН ДЛЯ НАС І ЗАЛИШАЄТЬСЯ», — ГОВОРІТЬ РУСЛАНА БОЙКО.



БЕЛЕЛЯ РОМАН ВАСИЛЬОВИЧ



Белеля Роман Васильович народився 29 листопада 1992 року в селищі Антонівка Херсонської області. Проживав у місті Херсон. Навчався в Антонівській загальноосвітній школі № 18. Після 9 класу вступив до Херсонського гідрометеорологічного технікуму, однак швидко зрозумів, що це не його шлях. Працював у будівельній сфері, займався ремонтно-будівельними роботами.

У грудні 2022 року добровільно вступив до лав Збройних Сил України. Служив солдатом у складі 95-ї окремої десантно-штурмової бригади. Брав участь у бойових діях на Донецькому напрямку.

30 квітня 2024 року загинув унаслідок ворожого обстрілу позиції поблизу села Терни Краматорського району Донецької області. Похований 9 травня на Алеї Слави кладовища Геологів міста Херсона.

Нагороджений відзнаками ОТУ «Лиман» «Знак доблесті» та 95-ї ОДШБр «За хоробрість» (прижиттєво), відзнакою «Знак пошани» й орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Батько Романа Василь був будівельником, мама Світлана працювала у сфері торгівлі. Тата не стало, коли хлопцю було лише 19 років, і відтоді він рано подорослішав, узявши на себе відповідальність за родину. «Він був таким турботливим... Оберігав мене, постійно хвилювався, чи все добре», — каже мама.

Першою великою пристрастю хлопця був футбол. «Навіть зі школи викликали на змагання», — пригадує Світлана.

Роман був активним і товариським. Обрав для себе роботу руками — пішов у будівництво, як і батько. З часом став справжнім майстром: умів робити все — від покрівлі до внутрішніх робіт. Згодом зібрав власну бригаду.

«У нього були золоті руки, — згадує подруга родини Ольга Мудрякова. — За що не брався — усе виходило. Дуже здібний хлопець».

Роман був відкритим, добрим і щирим. Завжди підтримував інших, умів пожартувати навіть у складні моменти. Друзі називали його «позитивом»,

29.11.1992 — 30.04.2024

адже він ніколи не втрачав віри й умів підбадьорити кожного. «Він такий був... веселий, з гумором. Завжди знаходив, що сказати, вмів підтримати», — розповідає Ольга.

Валентин Байраченко знав Романа ще зовсім юним — коли він тільки шукав свій шлях і формувався як людина. Разом вони працювали на будівництві.

«Я знав Романа ще дитиною. Він дружив із моїм сином, вони разом ходили до школи, разом росли. Потім і працювати почали разом із нами — ми вчили хлопців. Він був дуже здібний. У нього, як кажуть, золоті руки — і штукатурити, і гіпсокартон, і покрівлю робити. За що не брався — доводив до кінця. Він перевершив нас — своїх учителів. А це найкраще, що може бути».

Син Валентина Антон пригадує: з Романом були як брати.

«Коли це твоя людина, то тобі з ним добре навіть мовчати. Так от Роман був для мене саме таким. Ми з першого класу були знайомі. Можливо, навіть і раніше. Жили на сусідніх вулицях, ходили в школу разом, часом і прогулювали разом уроки, — згадує друг дитинства. — Він дуже сильно любив риболовлю. Бувало таке, що за цим заняттям пропадав днями. Звісно, ще до війни... А взагалі був дуже працювитою, талановитою в усьому людиною».

Повномасштабне вторгнення Роман зустрів вдома — опинився в окупації. Вже тоді говорив матері: щойно Херсон звільнять — піде боронити Україну. Так і зробив. Наприкінці грудня 2022 року вивіз маму в безпечніше місце й добровільно вступив до лав Збройних Сил.

Служив у складі 95-ї окремої десантно-штурмової бригади. Був солдатом, воював на Донецькому напрямку. Побратими поважали його за надійність, витримку і людяність.

«Я з ним по телефону говорила, а він мало не з позицій дзвонить і каже: "Все буде добре, не переживайте". Ніколи не показував, що йому важко», — пригадує Ольга.

Будучи у відпустці, Роман провідував маму, гостював у друзів родини. «Про нього всі добре говорили — і як про людину, і як про військового.

Мені його дуже не вистачає. І матері його дуже важко... Ну як таке — втратити дитину...» — каже Валентин Байраченко.

Роман хотів розвиватися у військовій справі, стати офіцером. Планував створити сім'ю, мріяв про дітей і навіть відкладав гроші, щоб купити мамі житло. «Він економив на всьому, збирав гроші, щоб купити мені квартиру... Я навіть не знала про це», — каже Світлана.

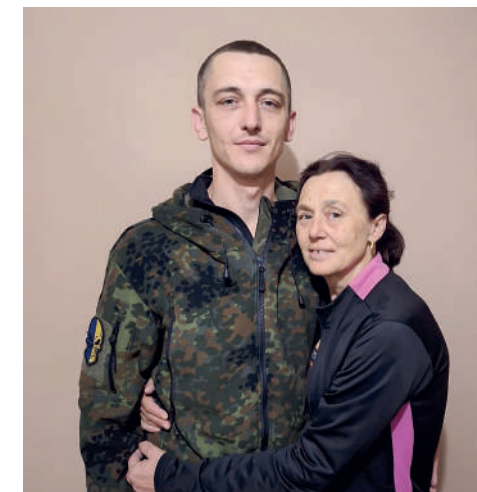
За тиждень до загибелі подзвонив до Ольги та сказав: «Якщо, не дай Боже, зі мною щось станеться, — будьте поруч із мамою...»

Ці слова стали прощанням. Ніби відчував...

30 квітня 2024 року Роман загинув поблизу села Терни на Донеччині внаслідок ворожого обстрілу. Разом із побратимами перебував на позиції, коли туди влучив ворожий снаряд. Прощалися з Героєм 9 травня у Херсоні.

«ДЛЯ МЕНЕ ВІН БУВ НАЙКРАЩИЙ, — КАЖЕ КРІЗЬ СЛІЗОЗИ МАМА. — І Я НЕ ЗНАЮ, ЯК ЖИТИ ДАЛІ, РОЗУМІЮЧИ, ЩО МОГО СИНА БІЛЬШЕ НЕМАЄ...»

Роману був тільки 31 рік. Він стільки всього не встиг... Не побудував свій дім... Не створив родину... Не повернувся до мами з перемогою... Але він зробив головне — доклав усе, що міг, аби захистити тих, кого любив...



БЛИЩИК ЯРОСЛАВ АНАТОЛІЙОВИЧ



Блищик Ярослав Анатолійович народився 15 червня 1997 року в селі Тараса Шевченка Бериславського району Херсонської області. Навчався у Раківській загальноосвітній школі. Після закінчення 11 класів навчався в Архангельському професійному аграрному ліцеї за спеціальністю «Тракторист-машиніст». Працював у сільському господарстві, ремонтував техніку. У січні 2023 року добровільно став до лав Збройних Сил України. Служив у складі 8-ї механізованої роти 33-ї окремої механізованої бригади; спочатку виконував обов'язки механіка-водія, згодом перейшов на посаду стрільця-снайпера. Мав звання молодшого сержанта. Виконував бойові завдання на Запорізькому напрямку. Загинув 10 грудня 2023 року поблизу села Роботине Пологівського району Запорізької області внаслідок мінометного обстрілу. Похований у рідному селі 17 жовтня 2024 року. Нагороджений медаллю «Хрест хоробрих» і відзнакою «Ветеран війни» (прижиттєво), орденом «За мужність» III ступеня (помертню).

Ярослав виріс у звичайній сільській родині. Мама Оксана згадує, що він змалку був життєрадісним, відкритим, завжди усміхненим: «Він у нас такий був... на позитиві. Його всі знали. У нього багато друзів було. Навіть у школі казали: "Без Славка тепер сумно..."»

З юного віку працював — ще з 14 років разом із другом Павлом обробляли землю. Любов до техніки з'явилася ще в дитинстві. Він розбирав і збирав мотоцикли, ремонтував машини, допомагав усім, хто звертався: «"Слава, допоможи", — і він ніколи не відмовляв. Він у цьому дуже добре розбирався», — говорить мама.

Ця любов супроводжувала його все життя. За словами дружини Катерини, техніка була його справжньою пристрастю: «Він міг із запчастин, що лежали в мішках, зібрати машину. Казали: "Що ти з нею зробиш?". А він відповідав: "Не переживай, через місяць вона поїде"».

З Катериною вони знайомі з дитинства — були сусідами. Згодом їх поєднало сімейне життя. Разом виховували двох синів. «Він чудовий тато...

дуже люблячий, турботливий. Завжди знаходив підхід до дітей», — згадує дружина.

Родина пережила окупацію. 2022 року виїхали до села Лісові Гринівці Хмельницької області. Ярослав працював у ТОВ «Тін Імпекс», підтримував сім'ю, забрав до себе 15-річну молодшу сестру Анастасію, але думки про війну не полишали його. «Я його просила не йти... говорила: я одна з двома дітьми... Але він відповів: "Якщо не я, то хто?"», — каже Катерина.

Ці ж слова він сказав і матері: «Мам, якщо не я, то хто буде захищати?»

Він пішов без повістки, за власним рішенням. На фронті швидко став своїм серед побратимів. Мав позивний Яр. Його поважали за щирість, відкритість і надійність. Побратими згадують його як людину, яка підтримувала інших навіть у найважчі моменти.

«МИ З ЯРИКОМ ПРОЙШЛИ ЧЕРЕЗ ТРУДНОЩІ І НЕ РАЗ РАЗОМ ХОВАЛИСЯ ВІД ОБСТРІЛІВ У БЛІНДАЖАХ. У ТІ МОМЕНТИ, КОЛИ НАВКОЛО ВСЕ БУЛО НЕБЕЗПЕЧНО, ЯРИК ЗАВЖДИ ЗАЛИШАВСЯ СПОКІЙНИМ, ВПЕВНЕНИМ. НЕ БОЯВСЯ РИЗИКУВАТИ І ЗАВЖДИ ЙШОВ ВПЕРЕД. ЯР БУВ НЕ ЛИШЕ ВОЇНОМ, А Й СПРАВЖНІМ ДРУГОМ. ВІН ЗАВЖДИ ЗНАХОДИВ СПОСІБ ПІДНЯТИ НАСТРІЙ НАВІТЬ У НАЙСКЛАДНІШІ ЧАСИ. ПАМ'ЯТАЮ, НАВІТЬ КОЛИ У МЕНЕ БУВ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ, МИ БУЛИ В ОКОПАХ. ВІН ЗНАЙШОВ ПРОСТИЙ БАТОНЧИК І МАЛЕНЬКИЙ СІК. ПРИНІС ЙОГО ЧЕРЕЗ КІЛОМЕТР ПО ГРЯЗЮЦІ, УСЕ ЩОБ ПОДАРУВАТИ І ПРИВІТАТИ МЕНЕ», — РОЗПОВІДАЄ ПОБРАТИМ ІЗ ПОЗИВНИМ КАРАТ.

Із перших днів у бригаді він став не просто частиною підрозділу, а справжньою опорою для інших. «Він був не просто побратимом, він був товаришем. Як так, у компанії — це душа компанії. Як на завданні — це була відповідальна, сувора і водночас справедлива людина. Я 100 % пішов би з ним у розвідку», — каже військовий на псевдо Верес.

Військовий з позивним Вовк почав служити з Ярославом в один рік з моменту створення бригади — з початку 2023-го року. «У моїй пам'яті

Ярик завжди лишиться хорошим, вірним побратимом, чесним, прямолінійним, з дуже вираженим почуттям справедливості», — каже Вовк.

Таким пам'ятає полеглого воїна побратим на псевдо Чек: «Ярик був тим хлопцем, про кого не соромно сказати, що це твій побратим. Це симпатичний, душа компанії, водночас сильний, сміливий, рішучий, готовий на подвиг воїн. На таких, як Ярик, тримається наше військо. Я мав честь служити разом із ним».

Рідним про війну Ярослав майже не розповідав — беріг близьких. Але завжди давав знати, що живий. Із дружиною мав домовленість: коротке повідомлення після кожного виходу. Їхня остання розмова відбулася перед бойовим завданням. «Я просила його: відмовся... Він відповів: "Я не можу. Я ж не один..."»

10 грудня 2023 року Ярослав загинув під час мінометного обстрілу. Довгий час він вважався зниклим безвісти. Родина жила між надією і страхом.

«Ми не вірили... шукали його всюди... думали, може, живий...» — говорить мама.

Лише згодом ДНК-експертиза підтвердила найстрашніше. Дружина згадує той момент як розрив реальності: «Світ просто зупинився... Я не розуміла, як жити далі...»

Сини пережили втрату по-своєму. Старший подорослішав за одну мить. Молодший досі шукає батька в кожному військовому: «Він підходить, обіймає, просить шеврони... У нього їх уже більше сорока...»

Поховати Героя змогли тільки 17 жовтня 2024 року. Сини приходять до пам'ятного місця, говорять із татом, приносять йому квіти...

Ярослав так і не здійснив свою мрію — поїхати з родиною до українського Криму, до моря. «Він казав: переможемо — поїдемо...» — говорить Катерина.

Не встиг...

Але залишив по собі більше ніж мрії. Залишив приклад, як любити родину, як захищати рідних та свою землю. І тепер його син говорить: «Я хочу бути як тато...»

БОРЧЕНКО ДМИТРО СЕРГІЙОВИЧ



Борченко Дмитро Сергійович народився 23 вересня 1984 року в місті Херсоні. Тут закінчив Херсонську загальноосвітню школу № 24 та вступив до Державного навчального закладу «Вище професійне училище № 2» міста Херсона, навчаючись на столяра, верстатника з деревообробки. У 2004 — 2005 роках пройшов строкову службу. Взимку 2023 року був призваний до ЗСУ, служив у 22-й окремій механізованій Миколаївській бригаді. 21 січня 2024 року зник безвісті в селі Кліщіївка Бахмутського району Донецької області. За результатами ДНК-експертизи його загибель була офіційно підтверджена 28 жовтня 2025 року. Похований на Алеї Слави кладовища Геологів у Херсоні.

Нагороджений відзнакою Головнокомандувача ЗСУ — нагрудним знаком «Комбатантський хрест» (посмертно).

Дмитро Борченко виріс у сім'ї, де панувала злагода. Він був молодшою дитиною, мав старшого на 10 років брата Костянтина. Батьки хлопців працювали на одному з херсонських заводів: батько — зварювальником, мати — в цеху.

«ДІМА БУВ ДУШЕЮ КОМПАНІЇ — ПОЗИТИВНИЙ, ЩИРИЙ, ЧУЙНИЙ. ВІН УМІВ ДОПОМОГТИ КОЖНОМУ Й ЗНАХОДИВ ВИХІД НАВІТЬ ІЗ НАЙСКЛАДНІШИХ СИТУАЦІЙ. ДРУЗІ ЗГАДУЮТЬ ЙОГО ЛИШЕ ДОБРИМИ СЛОВАМИ: «ДІМОНЧИК НАШ ЗАВЖДИ З УСМІШКОЮ БУВ». ОСОБЛИВО ТЕПЛІ Й ДРУЖНІ СТОСУНКИ ДІМА МАВ ІЗ БРАТОМ, А ДО БАТЬКІВ СТАВИВСЯ З ВЕЛИКОЮ ПОВАГОЮ ТА ТУРБОТОЮ», — РОЗПОВІДАЄ ДРУЖИНА ДМИТРА ОЛЕКСАНДРА.

Батьки Дмитра мріяли бачити його моряком, навіть записали до гуртка з плетіння морських вузлів. Та хлопець залишився вірним собі: з дитинства він мав особливу пристрасть до ремесла з деревом. Дмитро горів цим процесом, відчував його як своє покликання.

23.09.1984 — 21.01.2024

Після здобуття професійної освіти чоловік працював розпиловщиком на меблевій фабриці у Херсоні. Але не зупинявся лише на роботі. За словами Олександри, чоловік постійно прокручував у думках нові ідеї: як удосконалити щось в будинку чи створити щось корисне для дому. Йому хотілося вигадувати й творити, і все, що народжувалося в його уяві, він неодмінно намагався втілити в життя. А коли Дмитра запитували, чому саме дерево, він відповідав коротко й упевнено: «Це моє».

Із майбутньою дружиною Дмитро познайомився 2007 року. Олександра працювала касиром у супермаркеті, куди він часто заходив за покупками. 19 грудня, на День Святого Миколая, вони зустрілися на каву — і відтоді все закрутилося. Згодом друзі розповіли Олександрі, що Дмитро довго ходив до крамниці саме через неї, «видивлявся» дівчину.

2010 року пара одружилася. У шлюбі народилися дві доньки: старша Анастасія та молодша Аліна.

«ДІМА БУВ ДУЖЕ ЛЮБЛЯЧИМ ЧОЛОВІКОМ І БАТЬКОМ. ЗАРАДИ НАС ВІН БУВ ГОТОВИЙ НА ВСЕ. ЗАВЖДИ КАЗАВ: “Я БУДУ СТАРАТИСЯ, ПРАЦЮВАТИ ПОНАДНОРМОВО ЧИ ВИКРУЧУВАТИСЯ ЗА БУДЬ-ЯКИХ СИТУАЦІЙ. АЛЕ ХОЧУ, ЩОБ МОЯ РОДИНА НІКОЛИ НІ В ЧОМУ НЕ ПОТРЕБУВАЛА”. НАВІТЬ КОЛИ ПЕРЕБУВАВ НА СЛУЖБІ, УСІ ЙОГО ДУМКИ БУЛИ ПРО НАС. ПОБРАТИМИ РОЗПОВІДАЛИ, ЩО ДМИТРО ЧАСТО ГОВОРИВ ЇМ ПРО СВОЇХ ДІВЧАТ І НАГОЛОШУВАВ: ВІН ТУТ, АБИ ЗАХИСТИТИ НАС, ЩОБ МИ ЖИЛИ У ВІЛЬНІЙ КРАЇНІ», — ДІЛИТЬСЯ ДРУЖИНА.

Дмитро Борченко прагнув долучитися до Збройних Сил України ще в перші дні повномасштабного вторгнення, однак не встиг подати документи — військкомат було розпущено з початком тимчасової російської окупації. Проте сидіти склавши руки не міг — у березні 2022 року брав участь у мирних акціях протесту в Херсоні проти російських військових.

Після деокупації правобережжя Херсонщини, 1 грудня 2023 року, Дмитро мобілізувався до складу 22-ї окремої механізованої Миколаївської бри-

гади. Мав звання солдат та позивний Бора. Вже за півтора місяця військовий прийняв свій перший і водночас останній бій на передовій.

19 січня 2024 року Дмитро Борченко вирушив у район села Кліщіївка на Донеччині для виконання бойового завдання. Того дня він зателефонував дружині та повідомив, що йде на нуль. Це була їхня остання розмова. Від 21 січня Дмитро перестав виходити на зв'язок та був оголошений зниклим безвісти. Саме ця дата офіційно вважається днем його загибелі.

«ЯК РОЗПОВІЛИ ПОБРАТИМИ, ЦЕ БУВ НАДЗВИЧАЙНО СКЛАДНИЙ ВИХІД — ЇХ ОБСТРІЛЮВАЛИ З УСІХ ВИДІВ ОЗБРОЄННЯ. ДІМА БУВ ПОРАНЕНИЙ У НОГУ, АЛЕ ВІДМОВИВСЯ ВІД ПЕРШОЧЕРГОВОЇ ЕВАКУАЦІЇ. ВІН НЕ ХОТІВ ЗАЛИШАТИ ХЛОПЦІВ УДВОХ НА ПОЗИЦІЇ. КАЗАВ: “Я ОБРОБИВ І ПЕРЕМОТАВ РАНУ. Я ЗОСТАНУСЯ З ВАМИ ДО НАСТУПНОЇ ЕВАКУАЦІЇ. ЩО ТУТ ЗАЛИШИЛОСЯ ДО РАНКУ?”. ТАКИМ БУВ ДІМА... ВІН НІКОЛИ НЕ КИДАВ ДРУЗІВ У БІДІ, РОБИВ БІЛЬШЕ ДЛЯ ІНШИХ, А СЕБЕ ВІДКЛАДАВ НА ОСТАННЮ ЧЕРГУ. А ЗРАНКУ В ЇХНІЙ БЛІНДАЖ ЗАЛЕТІВ FPV-ДРОН І ВИБУХНУВ... МИ ЖИЛИ НАДІЄЮ, ЩО ДІМА ВИБРАВСЯ, І СПОДІВАЛИСЯ НА ЙОГО ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ», — ЗГАДУЄ ОЛЕКСАНДРА.

Рідні чекали новин про Дмитра 1 рік і 9 місяців. 28 жовтня 2025 року їм повідомили про підтвердження ДНК-експертизи. 11 листопада 2025 року Дмитро Борченко був похований. Йому було 39 років. У нього залишилися батько, мати, брат, дружина та двоє дітей.

«ДІМА ЗАВЖДИ ПЕРЕД ОЧИМА, ЗАВЖДИ ПОРУЧ... РОЗУМІЄТЕ, МИ ВСЮДИ БУЛИ РАЗОМ, ОКРІМ РОБОТИ. ЛЮБИЛИ ПРОГУЛЮВАТИСЯ РАЙОНОМ, ПРОВОДИТИ ВИХІДНІ ВСІЄЮ РОДИНОЮ. ВІН ДУЖЕ ЛЮБИВ НАС, ТУРБУВАВСЯ Й ОБЕРІГАВ. І ВІН ЗАВЖДИ БУДЕ НАШИМ ЗАХИСНИКОМ, НАШИМ ГЕРОЄМ», — ГОВОРІТЬ ДРУЖИНА.

БУРМАГІН КИРИЛО ЮРІЙОВИЧ



Бурмагін Кирило Юрійович народився 16 січня 2002 року в селі Федорівка Новотроїцького району (Херсонської області. — Прим. ред.). Навчався у Новотроїцькій загальноосвітній школі, Херсонському обласному ліцеї та на хімічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Поєднуючи навчання з роботою, працював на хімічному підприємстві в Києві. Добровільно пішов у військо у вересні 2022 року. Проходив службу в бригаді «Азов» Національної гвардії України, де став бойовим медиком, мав позивний Херсонець. Загинув 10 листопада 2023 року в Сєвєродонецькому районі Луганської області (Серебрянське лісництво). Похований у місті Запоріжжя.

Кирило був єдиною дитиною в родині. Зростав без батька, мати, Марина Олександрівна, працювала землевпорядником. Незважаючи на те, що турбота про родину була тільки на її плечах, завжди знаходила час для сина. Усі важливі рішення вони приймали разом. До 7-го класу Кирило навчався в Новотроїцькій загальноосвітній школі. Уже тоді мама помічала в ньому особливий склад розуму. Він мав яскраво виражене логічне мислення, швидко все схоплював, легко засвоював матеріал.

«Дивлюся, кажу: “Кирило, ти вивчив уроки?” — “Ні, ще не вивчив”. Кажу: “Ну так вчи”. Через 10 хвилин — “Я вже все вивчив”. Як, кажу, ти можеш все вивчити? У нього математичний склад розуму був», — розповідає про Кирила мати.

Згодом хлопець перевівся до Херсонського обласного ліцею, щоб отримати більше знань в науках, якими цікавився. Кирило закінчив ліцей на відмінно. Саме там особливо проявилася його любов до хімії. Він став учасником обласної олімпіади з хімії, посів перше місце по області, а потім представляв ліцей на всеукраїнській олімпіаді.

Ще з дитинства Кирило був активним і цілеспрямованим. Займався футболом, боротьбою, дуже добре грав у шашки. Після закінчення ліцею він вирішив присвятити своє життя хімії. Самостійно, за високими балами, вступив до Київського національного університету імені Тараса Шевченка

16.01.2002 — 10.11.2023

на хімічний факультет. Уже після першого курсу, завдяки своїм здібностям почав працювати на хімічному підприємстві в Києві, поєднуючи роботу з навчанням.

Але 2022 року війна змінила все. На той момент Марина Олександрівна спочатку залишалася вдома, а потім виїхала до Запоріжжя. Кирило ж прийняв рішення, яке стало для матері непростим і водночас таким характерним саме для нього. Він взяв академічну відпустку після третього курсу й у вересні 2022 року добровільно пішов захищати Україну.

«Я В НЬОГО ПИТАЛА, ЧОМУ ВІН ПРИЙНЯВ ТАКЕ РІШЕННЯ, АДЖЕ ВІН НАВІТЬ НЕ ЗАКІНЧИВ НАВЧАННЯ, НА ЩО СИН МЕНІ ВІДПОВІВ: “А ХТО, ЯК НЕ Я?”», — РОЗПОВІДАЄ МАТИ ПРО РІШЕННЯ КИРИЛА ПІТИ У ВІЙСЬКО.

Він був старшим навідником обслуги міномета взводу вогневої підтримки спеціального призначення роти розвідки спеціального призначення військової частини 3057 НГУ «Азов». Воював у Вознесенському районі Донецької області, Пологівському районі Запорізької області, у районі Серебрянського лісництва Луганської області. Його побратими говорили про нього коротко, але дуже точно: «Він був як тигр». Вольовий, сильний духом, безстрашний.

Кирило закінчив курси тактичної медицини у Львові, став бойовим медиком, отримав відповідний сертифікат. Формально це давало можливість не ходити безпосередньо на бойові завдання, але це було не про Кирила.

«ВІН МЕНІ КАЗАВ, ЩО НЕ МОЖЕ СИДІТИ У ВІДНОСНІЙ БЕЗПЕЦІ, ПОКИ ХЛОПЦІ РИЗИКУЮТЬ СВОЇМ ЖИТТЯМ», — КАЖЕ МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА.

10 листопада 2023 року Кирило Бурмагін загинув у Сєвєродонецькому районі Луганської області, на території Серебрянського лісництва. Того дня він разом із побратимами виконував бойове завдання зі штурму опорних

пунктів противника. Кирило забезпечив надійну роботу гранатомета, завдяки чому зменшив можливість підтягнути резерви ворога і забезпечив прикриття евакуації поранених свого підрозділу. Поруч був його друг Іван, який після поранення намагався реанімувати Кирила. Але, на жаль, отримана травма була надто важкою. Тіло вдалося забрати одразу. Матері повідомили про загибель того ж дня. Поховали Кирила в Запоріжжі.

За свою мужність, самопожертву та вірність присязі Кирило Бурмагін був нагороджений орденом «За мужність» III ступеня. Він прожив лише 21 рік. За рік служби встиг стати для побратимів опорою, для матері — гордістю, для країни — захисником.



ВАСЯНОВИЧ ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ



Васянович Володимир Володимирович народився 26 серпня 1987 року в місті Херсоні. Після закінчення Херсонської загальноосвітньої школи № 34 навчався в автодорожному інституті, але освіти не завершив. Працював на різних роботах за робітничими професіями. Добровільно доєднався до війська у серпні 2023 року.

Служив бойовим медиком у 144-й окремій піхотній бригаді, мав звання молодший сержант. Загинув 8 квітня 2024 року поблизу села Георгіївка на Донеччині. Похований у Херсоні.

Володимир Васянович народився в Херсоні — місті, яке стало для нього домом на все життя. Тут він виріс, навчався, працював і тут його знають як людину тиху, але надійну. Його мама, Ніна Анатоліївна, згадує: «Син із дитинства був спокійним, безконфліктним і дуже уважним до близьких».

Родина була звичайною робітничою. Батьки працювали на заводі імені Комінтерну — там і познайомилися. У сім'ї виховували двох синів: старшого Ігоря і молодшого Володимира. «Він у мене такий був, що з ним ніколи проблем не було. Нічого не просив, нічим не турбував», — каже Ніна Анатоліївна.

Володимир навчався у херсонській школі № 34. Після закінчення 11 класів вступив до автодорожного інституту, однак вищу освіту не завершив. Працював на різних роботах — обирав прості робітничі професії, допомагав батькам, тримався поруч із родиною. Усе життя прожив у Херсоні разом із ними.

СУСІДИ ТА ЗНАЙОМІ ПАМ'ЯТАЮТЬ ЙОГО ЯК ЛЮДИНУ НЕБАГАТОСЛІВНУ, АЛЕ ЗАВЖДИ ГОТОВУ ДОПОМОГТИ. ВІН НЕ ЛЮБИВ БУТИ В ЦЕНТРІ УВАГИ, НЕ ШУКАВ ЛЕГКИХ ШЛЯХІВ ЧИ ГУЧНОГО УСПІХУ. НАТОМІСТЬ ЦІНУВАВ ПРОСТІ РЕЧІ — РОДИННИЙ ЗАТИШОК, СПІЛКУВАННЯ З БЛИЗЬКИМИ, ЗВИЧНИЙ РИТМ ЖИТТЯ РІДНОГО МІСТА. ДЛЯ БАТЬКІВ ВІН БУВ СПРАВЖНЬОЮ ОПОРОЮ: ДОПОМАГАВ ПО ГОСПОДАРСТВУ, ПІД-

26.08.1987 — 08.04.2024

ТРИМУВАВ У СКЛАДНІ МОМЕНТИ, НІКОЛИ НЕ ВІДМОВЛЯВ, КОЛИ ПОТРІБНА БУЛА ЙОГО УЧАСТЬ ЧИ ПОРАДА.

Мама зізнається: єдине, про що переживала, що син так і не створив власної сім'ї. «Він так і не одружився, родини в нього не було, діток не залишив по собі... Я за це завжди хвилювалась», — говорить вона. Але для неї він залишався турботливим і добрим сином, який завжди був поруч.

Повномасштабне вторгнення родина зустріла в Херсоні й пережила окупацію разом. Володимир майже не виходив із дому — було небезпечно, поруч стояли російські військові. «Я йому казала: навіть на балкон не виходь», — пригадує мама.

МІСЯЦІ ОКУПАЦІЇ СТАЛИ ВАЖКИМ ВИПРОБУВАННЯМ ДЛЯ ВСІЄЇ РОДИНИ. ЯК І ТИСЯЧІ ХЕРСОНЦІВ, ВОНИ ЖИЛИ В ПОСТІЙНІЙ НАПРУЗІ, СТЕЖИЛИ ЗА НОВИНАМИ ТА ЧЕКАЛИ НА ЗВІЛЬНЕННЯ МІСТА. ВОЛОДИМИР БОЛІСНО ПЕРЕЖИВАВ УСЕ, ЩО ВІДБУВАЛОСЯ НАВКОЛО, БАЧИВ, ЯК ЗМІНЮЄТЬСЯ ЖИТТЯ РІДНОГО ХЕРСОНА, І НЕ МІГ ЗАЛИШАТИСЯ ОСТОРОНЬ.

Після звільнення міста він почав виходити на вулицю, а згодом — ухвалив рішення піти до війська. За словами Ніни Анатоліївни, він не радився довго і не просив дозволу — просто зробив свій вибір і у серпні 2023 року доєднався до 144-ї окремої піхотної бригади. Служив на Донеччині, на Покровському напрямку. Був бойовим медиком — рятував поранених, виїжджав на завдання, допомагав поборотися.

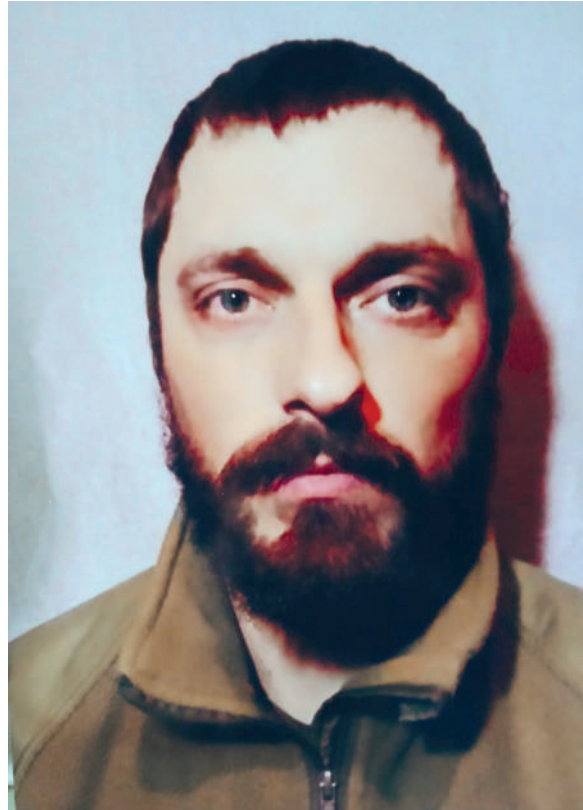
Про службу майже не розповідав. Як і багато військових, беріг рідних від зайвих тривог. Під час коротких телефонних розмов більше розпитував про батьків, ніж говорив про себе. Мама згадує, що син завжди намагався її заспокоїти, навіть коли сам перебував далеко від дому і щодня ризикував життям.

Ніна Анатоліївна не знає всіх деталей його останнього бою — лише здогадується, що загинув під час виконання бойового завдання. Це сталося 8 квітня 2024 року поблизу села Георгіївка на Донеччині. Володимира поховали в Херсоні — у місті, де він народився і яке не покинув навіть у найважчі часи. Молодшому сержанту Володимиру Васяновичу було 36 років. У нього залишилися батьки та брат.

«ЯКИМ ВІН БУВ? — ЗАДУМУЄТЬСЯ НІНА АНАТОЛІЇВНА. — ХОРОШИМ... ДЛЯ МЕНЕ — НАЙКРАЩИМ СИНОМ».

Сьогодні про нього залишаються спогади — тихі, щирі, наповнені любов'ю. Він не прагнув гучних слів чи визнання, але зробив найважливіше — став на захист своєї землі. І для мами він назавжди залишиться тим самим Вовою — спокійним, добрим і рідним.

ЛЮДИНОЮ, ЯКА ЖИЛА СКРОМНО, А В НАЙВАЖЧИЙ ДЛЯ КРАЇНИ ЧАС ВЗЯЛА НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РЯТУВАТИ ІНШИХ. САМЕ ТАКИМ ЙОГО ПАМ'ЯТАТИМУТЬ РІДНІ, ДРУЗІ ТА ВСІ, ХТО ЗНАВ ЙОГО ЗА ЖИТТЯ.



ВОЗНЮК ВІКТОР ОЛЕКСАНДРОВИЧ



Вознюк Віктор Олександрович народився 24 квітня 1981 року в селі Чарівне Бериславського району Херсонської області. З 1987 до 1996 року навчався в Чарівненській загальноосвітній школі I — II ступенів. Далі вступив до Державного навчального закладу «Бериславський професійний аграрний ліцей» у с. Червоний Маяк, де здобув професію бухгалтера. Після закінчення ліцею працював бухгалтером у рідному селі, а згодом почав займатися справою всього свого життя — фермерством. 26 липня 2023 року був мобілізований на військову службу Бериславським РТЦК та СП Херсонської області. Був стрільцем другого піхотного відділення першого піхотного взводу першої піхотної роти військової частини А4993. Загинув 29 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання в зоні бойових дій, біля населеного пункту Семенівка Покровського району Донецької області. Похований у рідному селі Чарівному Бериславського району на Херсонщині.

Віктор Вознюк народився в сім'ї, де поважали традиції та любили свою країну. У нього була дуже гарна родина; мав старшого брата Олексія. Мама працювала на тракторі, а батько був будівельником. У дитинстві Віктор активно займався спортом, захоплювався риболовлю. Був спокійним, відповідальним та стриманим, завжди підтримував друзів та допомагав у складних ситуаціях.

«Він любив людям допомагати. Таким був у дитинстві і все своє життя. І роботящим дуже був. У дитинстві батькам та бабусі допомагав по господарству, а в дорослому житті готовий був прийти на допомогу усім, хто попросить. Доброзичливим дуже був, нікому не відмовляв, завжди йшов на зустріч», — розповідає дружина Ірина Віталіївна.

Після навчання в Бериславському професійному аграрному ліцеї Віктор повернувся у рідне село Чарівне. Пішов працювати бухгалтером, тоді ж одружився з Іриною, згодом у них народилося двоє дітей — доньки Анна та Алевтина.

24.04.1981 — 29.02.2024

З початком повномасштабного вторгнення село опинилось у російській окупації. За словами дружини, Віктор пів села годував хлібом і гроші за це не брав, допомагав людям усім чим міг. Попри небезпеку, коли окупанти забрали в родини худобу, він пішов до них і зі словами «Так не можна робити» забрав своє теля додому. Донька Алевтина пригадує, що батько, коли окупанти привозили воду — тоді її не було в селі, — не брав у них, ходив з відрами на ставок, щоб набрати води для худоби.

У Віктора Вознюка завжди була активна громадянська позиція та любов до своєї країни.

«ВІКТОР ЗАВЖДИ БУВ ПАТРІОТОМ. З САМОГО ПОЧАТКУ РВАВСЯ НА ВІЙНУ, ДУЖЕ ХОТІВ СПРАВЕДЛИВОСТІ І ХОТІВ, ЩОБ СКОРІШЕ ЦЕ ЗАКІНЧИЛОСЯ. ВІН УСІМ ГОВОРИВ: «НЕ ТРЕБА ХОВАТИСЯ ЗА КУТАМИ, ТРЕБА ЙТИ ВОЮВАТИ, ЩОБ СКОРІШЕ ВІЙНА ЗАКІНЧИЛАСЯ», — ПРИГАДУЄ ІРИНА ВІТАЛІЇВНА.

Тому, коли отримав повістку, пішов служити. Після навчання потрапив у зону бойових дій на Донеччині. У Віктора Вознюка був позивний Чарівний. «У нього були золоті руки. Дуже любив готувати і хліб пік. Хлопці про нього казали, коли він щось готував, що він чаклує, як шаман, над їжею. І взагалі він був такий доброзичливий, що його так і назвали — Чарівний. Він чарівною людиною був», — ділиться Ірина Віталіївна.

ПРО СЛУЖБУ РІДНИМ ВІКТОР БАГАТО НЕ РОЗПОВІДАВ, НЕ ХОТІВ ХВИЛЮВАТИ. «У НЬОГО БУЛА ДУЖЕ ГАРНА БРИГАДА, І ХЛОПЦІ ВСІ БУЛИ МОЛОДІ, І ВІН ЗАВЖДИ ГОВОРИВ: «ХЛОПЦІ, ЙДЕМО ТІЛЬКИ ВПЕРЕД!», — РОЗПОВІДАЄ ІРИНА ВІТАЛІЇВНА.

Віктор Вознюк загинув 29 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання біля населеного пункту Семенівка на Донеччині. Похований на кладовищі у селі Чарівному Бериславського району на Херсонщині, поруч із могилами рідних. У нього залишилися дружина, доньки та батько.



ГАЗЕТСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР СТАНІСЛАВОВИЧ



Газетський Олександр Станіславович народився 6 квітня 1974 року в селі Новодмитрівка Великоолександрівського району Херсонської області. Навчався у Новодмитрівській середній школі, після чого закінчив Херсонське суднобудівне училище за спеціальністю «Зварювальник». Свій трудовий шлях пройшов у рідному селі, працюючи в колгоспі. До лав Збройних Сил України був мобілізований 18 травня 2023 року. Життя захисника обірвалося 14 листопада 2023 року під час виконання бойового завдання поблизу села Синьківка Куп'янського району Харківської області. Похований Олександр у рідному селі Новодмитрівка 22 листопада 2023 року.

Олександр був наймолодшим у родині — після старшої сестри та брата Олексія, з яким у них було чотири роки різниці. Дитинство Сашка було таким же, як у тисяч сільських хлопчаків, де обов'язки перед домом з'являлися раніше за дорослі мрії. Батько працював у колгоспі, мати — у торгівлі, тож господарство часто залишалося на плечах дітей.

«Як батьки в колгоспі, знаєте, вони днями на роботі. Усе висіло на нас: корови, свині, город. Бувало всього, як у дітей: і бешкетували, і билися між собою, але взагалі були дуже дружні», — згадує брат Олексій.

Олександр навчався у Новодмитрівській середній школі. Серед усіх предметів та розваг понад усе любив футбол. Грав не просто для розваги — певний час навіть виступав за місцеву колгоспну команду. Після 10 класу юнак поїхав до Херсона, де закінчив суднобудівне училище, здобувши фах зварювальника. Потім була строкова служба, яку він завершив у званні старшого сержанта.

У житті Олександра був шлюб, що тривав 15 років. Він виховував доньку дружини як рідну, проте згодом їхні шляхи розійшлися, і він повернувся жити до матері.

Коли почалося повномасштабне вторгнення, Новодмитрівка опинилася в окупації. Олександр залишився вдома, переживши ті важкі місяці під чужим прапором, але з Україною в серці. А вже невдовзі після звільнення рідного краю прийшов його час стати до лав захисників. 18 травня 2023 року Олександр вру-

06.04.1974 — 14.11.2023

чили повістку. Олексій, маючи інвалідність III групи, не міг іти воювати, і Олександр прийняв цей виклик за обох.

«ВІН СКАЗАВ НАМ: “Я САМ. БРАТ — ІНВАЛІД, А З КОЖНОЇ СІМ’Ї ХТОСЬ ПОВИНЕН ІТИ. ХТО ПІДЕ, ЯК НЕ Я?”. ОТАКЕ ПРИЙНЯВ РІШЕННЯ І ПІШОВ», — РОЗПОВІДАЄ БРАТ.

Олександр потрапив до військової частини А4828. Завдяки досвіду строкової служби отримав звання сержанта, а за спеціалізацією став водієм-радіотелефоністом 3-го відділення. Три місяці тривало навчання, а потім фронт — Куп’янський напрямок.

«ВІН БУВ СПОКІЙНИЙ ТАКИЙ, ДОБРИЙ. НІ КІШКУ, НІ СОБАКУ НЕ ОБРАЗИТЬ. ВІН НАВІТЬ КУРКУ НЕ МІГ ЗАРУБАТИ — НЕ ПІДНІМАЛАСЯ РУКА. І ОЦЕ ПІШОВ НА ВІЙНУ. ВЖЕ ЗВІДТИ НАМ НІЧОГО НЕ РОЗПОВІДАВ. ВІН НАС ОБЕРІГАВ, ЄДИНЕ, ЩО КАЗАВ: “БРАТ, У МЕНЕ ВСЕ ДОБРЕ, І ТРИМАЙТЕСЯ, СІМ’Я”. А ПРО ТЕ, ЩО ТАМ РОБИТЬСЯ, КАЗАВ: “Я ТОБІ РОЗПОВІДАТИ НЕ БУДУ”», — ПРИГАДУЄ ОЛЕКСІЙ.

14 листопада 2023 року біля села Синьківка Куп’янського району Харківської області Олександр прийняв свій останній бій. Отримане поранення було несумісним із життям. Спочатку родині повідомили, що він зник безвісти. Лише через кілька днів прийшло остаточне підтвердження: загинув.

Його привезли додому 22 листопада. Новодмитрівка ще не бачила такого прощання — Олександр став першим військовим із села, який загинув у цій війні. Провести Героя в останню путь прийшли не лише односельці, а й люди з усього району та сусідніх сіл.

Він не встиг отримати високих нагород за життя, але залишив по собі пам’ять про неймовірну жертвовність. Олександр пішов на війну, тому що понад усе любив свою сім’ю і свою землю.



ГАЛУШКА ВАЛЕРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ



Галушка Валерій Володимирович народився 13 травня 2000 року в Херсоні. Проживав в Олешках Херсонської області. Навчався у місцевій школі, згодом — у Херсонському національному технічному університеті за спеціальністю «Бухгалтерський облік та оподаткування». Паралельно займався підприємницькою діяльністю. Закінчив військову кафедру Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба на факультеті зенітно-ракетних військ, що й визначило його подальший шлях.

Із початком повномасштабного вторгнення добровільно став на захист України. Долучився до лав Морської піхоти Збройних Сил України. Служив у 140-му окремому розвідувальному батальйоні. Був командиром зенітно-ракетного взводу, мав звання старший лейтенант. Брав участь у боях на Донеччині, Луганщині та Херсонщині.

Загинув 5 грудня 2023 року під час виконання бойового завдання на лівому березі річки Дніпро на Херсонщині. Похований на Алеї Слави кладовища Геологів міста Херсона.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертню).

«Світлий, допитливий, дуже жвавий хлопчик. Із самого дитинства в ньому було щось доросле, ніби він поспішав жити, поспішав встигнути більше, ніж інші», — розповідає мама військовослужбовця Олена.

Родина Валерія мала невеликий сімейний бізнес — продуктовий магазин. Він змалку допомагав у родинній справі, вчився відповідальності та праці. І найголовніше — постійно генерував ідеї. Рідні називали його «двигуном», тим, хто не вміє сидіти без діла.

Валерій вів активний спосіб життя, займався спортом. Любив точні науки. Йому подобалися цифри, аналітика, робота з документами. Він вчився обліку й оподаткуванню, паралельно проходив курси, працював і будував плани на майбутнє. Мріяв про власну справу, прагнув самостійності та розвитку. «У нього було чітке бачення життя — не дитяче, не легковажне. Він хотів сам досягати, сам будувати», — пригадує мама.

13.05.2000 — 05.12.2023

Валерій був дуже щирою і відкритою людиною. Він легко відгукувався на чужу потребу, допомагав незнайомим людям. Міг підбігти до жіночки з сумками і сказати: «Давайте я піднесу».

Особливе місце в житті хлопця займала молодша сестра. З її появою він відчув відповідальність, став більш уважним і турботливим. Для неї він був не просто братом, а справжньою опорою.

Повномасштабне вторгнення застало Валерія у рідних Олешках. Уже 24 лютого 2022 року він поїхав до військово-мату, щоб стати на захист країни.

Сімейний магазин став місцем допомоги для людей. «Усі продукти ми віддавали практично за дарма. Особливо хліб — його дуже не вистачало. Син особисто доставляв продукти, знаходив можливості для постачання, працював із ризиком для життя, щоб підтримати людей. Він казав, що не може інакше. Люди повинні вижити», — згадує Олена.

Коли стало зрозуміло, що залишатися в окупації більше небезпечно, він вивіз родину до Вінниці. А вже наступного дня добровільно вступив до лав Збройних Сил України.

«ВІН СКАЗАВ: “ЯК Я МОЖУ ТІКАТИ, ХОВАТИСЯ, ЯКЩО ВОНИ ПРИЙШЛИ ДО МЕНЕ ДОДОМУ? ТАМ ДІТЕЙ, ХЛОПЦІВ УБИВАЮТЬ, А Я БУДУ СИДІТИ І НІЧОГО НЕ РОБИТИ?”, — КАЖЕ МАМА. — ЧАСТО ПОВТОРЮВАВ: “Я ГРАВЕЦЬ, А НЕ СПОСТЕРІГАЧ. Я НЕ МОЖУ СИДІТИ ВДОМА І РОБИТИ ВИГЛЯД, ЩО МЕНЕ ЦЕ НЕ СТОСУЄТЬСЯ”».

Після навчання Валерій опанував спеціальності зенітно-ракетних військ і розвідки. Згодом став командиром у складі 140-го окремого розвідувального батальйону морської піхоти. Мав псевдо Multic.

3 червня 2022 до вересня 2023 року виконував бойові завдання на сході України — Донеччині та Луганщині. Працював у районах Бахмута, Лисичан-

ська, Тошківки, Устинівки, Вовчегорівки та Оріхового. Навесні 2023 року на напрямку Лимана і Кременної отримав уламкове поранення в потилицю під час артилерійського обстрілу. Пройшов лікування у Краматорську та Дніпрі і повернувся на фронт.

Влітку він проходив навчання в лавах Сил спеціальних операцій. Восени 2023 року виконував бойові завдання на Херсонському напрямку. Під час одного з виходів його група потрапила під масований обстріл. «Валерій особисто витягнув пораненого хлопця і вивів усіх із-під вогню. Він завжди був із ними до кінця», — каже мама.

Після цього отримав звання старшого лейтенанта.

На фронті Валерій залишався таким же уважним до людей і водночас вимогливим до себе. Додому приїжджав рідко, але ніколи не розповідав про війну. Натомість привозив тепло, проявляв турботу до рідних і намагався берегти близьких від зайвих переживань.

Олена розповідає: остання розмова з сином була особливо болючою. «Він був дуже розбитий, панічний. Я його таким ніколи не бачила».

5 грудня 2023 року під час повернення з бойового завдання на лівому березі Дніпра Валерій Галушка дістав смертельне поранення внаслідок скиду гранати з ворожого безпілотної. У той момент він зробив вибір — врятувати побратимів ціною власного життя.

«Валерій, як командир, завжди йшов першим, а виходив останнім. Не міг піти, поки всі не будуть у безпеці, — говорить Олена. — Чотири дні вони були там на морозі. Я думала, що з розуму зійду... А виходить, що я ще ці чотири дні жила».

У Валерія залишилися батьки, сестра, кохана дівчина, бабусі та дідусь. Хлопцю було лише 23 роки. Він дуже любив дітей і мріяв про велику родину. Зберігав дитячі малюнки, що отримував від дітей, які пережили війну. Валерій Галушка став одним із тих, хто заплатив найвищу ціну за нашу свободу...



ГОРБАНЬ ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ



Горбань Олег Володимирович народився 11 квітня 1979 року в місті Макіївка Донецької області. Після закінчення загальноосвітньої школи навчався в Московському університеті, де здобув професію архітектора. Працював на будівництві, займався реставраційними роботами. Одружившись, переїхав у рідне місто дружини — у Херсон. У травні 2023 року добровільно доєднався до війська. Служив у морській піхоті, у військовій частині А2613, воював на Херсонському напрямку. Загинув 14 квітня 2024 року під час виконання бойового завдання в с. Іванівка на Херсонщині. Похований у Херсоні.

Олег Горбань народився на Донеччині. Його життя з самого дитинства було непростим: у п'ять років він втратив батька, а в одинадцять — маму. Залишившись сиротою, певний час провів в інтернаті, доки його не забрали бабуся і дідусь. Саме вони стали для нього родиною і дали опору, з якої він почав будувати своє життя.

Його дружина, Наталія Василівна, називає його «спартанцем» — людиною, яка звикла розраховувати лише на себе і завжди йшла вперед, попри обставини. Дитинство не залишило простору для безтурботності: Олег рано навчився виживати, шукати можливості, триматися і не здаватись.

Після школи він поїхав навчатися до Москви — обрав для себе творчу професію, пов'язану з архітектурою та скульптурою. Йому важливо було не просто працювати, а створювати щось власними руками. Згодом повернувся додому, працював на будівництві, займався реставраційними роботами. Його руки, за словами дружини, були золоті — він міг зробити все: від складних конструкцій до дрібних деталей. Його цінували як майстра, йому довіряли відповідальні об'єкти.

У дорослому житті Олег багато працював, брався за будь-яку роботу, щоб забезпечити себе і близьких. У нього була мрія — збудувати незвичайний дім, купольний, енергоефективний, такий, що живе в гармонії з природою. Він уявляв його до деталей, але не встиг втілити.

З Наталією вони познайомилися в Криму, ще до війни. Згодом одружилися в Херсоні й створили родину. Разом прожили кілька років, ви-

11.04.1979 — 14.04.2024

ховуючи сина Богдана — «Богом даного», як назвала його Наталія. Для Олега син став центром світу. Він пишався ним, дбав про нього і хотів дати йому краще життя.

Перед повномасштабною війною Олег працював за кордоном — у Польщі. Зумів швидко налагодити життя: орендував житло, придбав авто, готував ґрунт для сім'ї. Але коли почалося вторгнення, родина повернулася. Розлука, тривога, невизначеність — усе це підштовхнуло його до рішення, яке він вважав єдино правильним. У травні 2023 року Олег добровільно пішов до війська. Служив у морській піхоті, у військовій частині А2613, мав позивний Архітектор — як відлуння його мирної професії. Про війну говорив мало. Дружина згадує: він ніби відчував більше, ніж казав уголос.

Олег вірив, що стане героєм, що про нього ще напишуть у книжках. І водночас залишався простим чоловіком, який у короткі відпустки хотів лише одного: бути поруч із родиною. Навіть тоді не знімав військову форму: казав, що дав присягу і хоче, щоб це бачили.

Через кілька днів після свого 45-річчя Олег вирушив на бойове завдання. Разом із побратимом вони піднялися приготувати їжу для інших. У цей момент стався ворожий удар. Вибух забрав його життя. Він загинув 14 квітня 2024 року в с. Іванівка на Херсонщині. Поховали Олега в Херсоні — місті, яке він обрав для своєї родини і яке пішов захищати. У нього залишилися дружина та син.

«ВІН БУВ УНІКАЛЬНИМ. СИЛЬНИЙ, ВІДПОВІДАЛЬНИЙ, СПРАВЖНИЙ. ЯКЩО БРАВ НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ — НІКОЛИ НЕ ВІДСТУПАВ», — КАЖЕ НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА.

У житті Олега Горбаня було багато втрат, але він зумів збудувати своє: дім, родину, сенс. І навіть не встигнувши здійснити всі мрії, залишив по собі головне — любов, пам'ять і приклад людини, яка не здалася.



ГРЕБЕНЮК СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ



Гребенюк Сергій Сергійович народився 6 травня 1974 року в селі Пригір'я Високопільського району Херсонської області. Навчання почав у місцевій школі, а в старших класах вчився в Кочубеївці. Закінчив професійно-технічне училище в Кривому Розі, де здобув фах автослюсаря. Після навчання три роки жив в Одесі, де працював токарем, пізніше повернувся в рідне село. 12 квітня 2023 року пішов до війська, був старшим сержантом, командиром відділення у складі військової частини А4993. Загинув 1 квітня 2024 року в с. Семенівка Покровського району Донецької області.

Сергій Гребенюк народився в селі Пригір'я на Херсонщині, там минуло його дитинство — просте, сільське, як і в більшості дітей: із роботою по господарству, дружбою і звичайними радощами. Його дружина, Світлана Анатоліївна, каже: «Це було щасливе життя, без зайвого пафосу, але з відчуттям дому і родини». Сергій зростав у сім'ї, де цінували працю. Батьки — Віра та Сергій — уже пішли з життя, як і його рідний брат. Згодом він залишився єдиним у родині, і це ще більше загартувало його характер. З дитинства тягнувся до техніки — любив розбирати, ремонтувати, розуміти, як усе працює. «Він по техніці був», — говорить дружина. Міг полагодити телевизор, інструмент, будь-який механізм.

Зі Світланною вони познайомилися на весіллі спільних знайомих. «Так і зійшлися», — згадує вона. Разом прожили 26 років, виховали сина Олександра. Сергій був не лише чоловіком і батьком — він був справжньою опорою родини. Усе, що було в домі, зроблено його руками: від будинку до господарських споруд. «Як не на роботі, то вдома щось робив», — каже дружина.

ЙОГО ЗНАЛИ ЯК МАЙСТРА НА ВСІ РУКИ І ЛЮДИНУ, ЯКА НІКОЛИ НЕ ВІДМОВЛЯЄ В ДОПОМОЗІ. У СЕЛІ ДО НЬОГО ЗВЕРТАЛИСЯ З БУДЬ-ЯКИМИ ПИТАННЯМИ — ВІД РЕМОНТУ ДО ПОРАДИ. ВІН БУВ ВІДКРИТИМ, ТОВАРИСЬКИМ, ІЗ ПОЧУТТЯМ ГУМОРУ. ЛЮБИВ ЖИТТЯ І НАВІТЬ БРАВ УЧАСТЬ У МІСЦЕВИХ ВИСТАВАХ — ГРАВ РОЛІ В АМАТОРСЬКОМУ ТЕАТРІ, ВИХОДИВ НА СЦЕНУ НА СВЯТА.

06.05.1974 — 01.04.2024

Повномасштабне вторгнення змінило все. Херсонщина однією з перших опинилася під окупацією. Сергій тоді працював, намагався тримати родину, але розумів: війна вже поруч. Коли отримав повістку, не вагався — 12 квітня 2023 року пішов до війська.

СЛУЖИВ У ПІХОТІ, БУВ СТАРШИМ СЕРЖАНТОМ, КОМАНДИРОМ ВІД-ДІЛЕННЯ У СКЛАДІ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ А4993. ВИКОНУВАВ БОЙОВІ ЗАВДАННЯ НА ДОНЕЧЧИНІ — ПОБЛИЗУ ПОКРОВСЬКА ТА СЕМЕНІВКИ. ПОБРАТИМИ ДАЛИ ЙОМУ ПОЗИВНИЙ ДІД — ВІН БУВ НАЙСТАРШИМ СЕРЕД НИХ, АЛЕ ВОДНОЧАС ЗАЛИШАВСЯ ЕНЕРГІЙНИМ, ЗАВЖДИ ПІДГАНЯВ ІНШИХ: «ДАВАЙТЕ ШВИДШЕ, ТРЕБА РУХАТИСЬ». ПРО ВІЙНУ МАЙЖЕ НЕ ГОВОРИВ. БІЛЬШЕ РОЗПИТУВАВ ПРО ДІМ, ПРО СЕЛО, ПРО ТЕ, ЯК ЖИВУТЬ РІДНІ. НЕ ХОТІВ, ЩОБ ХВИЛЮВАЛИСЯ.

Сергій загинув під час виконання бойового завдання. Разом із побратимами він вирушив на позиції. Коли один із них отримав поранення, Сергій кинувся допомагати — витягувати його. Під час евакуації у нього зупинилося серце. Сергій Гребенюк помер 1 квітня 2024 року в с. Семенівка Покровського району на Донеччині. Військовому було 49 років.



У нього залишилися дружина та син. Але пам'ять про нього живе значно ширше — у рідному селі, серед людей, яким він допомагав, серед тих, хто знав його як доброго, щирого і надійного. Побратими згадують його як людину, яка завжди була в русі, підтримувала інших і не жаліла себе.

«ПРО НЬОГО НІХТО ПОГАНОВОГО СЛОВА НЕ СКАЖЕ», — ГОВОРИТЬ СВІТЛАНА. І ЦЕ, МАБУТЬ, НАЙТОЧНІШЕ ПРО НЬОГО: ЛЮДИНА, ЯКА ЖИЛА ПРОСТО, ПРАЦЮВАЛА ЧЕСНО І ДО ОСТАННЬОГО ЗАЛИШАЛАСЯ ПОРУЧ ІЗ ІНШИМИ — НАВІТЬ У НАЙВАЖЧІЙ МОМЕНТ.

ДАНІЛЕВИЧ РУСЛАН ФЕДОРОВИЧ



Данілевич Руслан Федорович народився 12 лютого 1982 року в селі Хорли Херсонської області. Навчався у Мирненській загальноосвітній школі. Після строкової військової служби працював у різних сферах, зокрема на будівництві та в охороні, займався господарством. 3 2014 року став на захист України, проходив службу у Державній прикордонній службі. З 2021 року виконував бойові завдання у зоні ООС, а після початку повномасштабного вторгнення — на Харківському та Донецькому напрямках, зокрема в районі Бахмута. Загинув 10 грудня 2023 року під час виконання бойового завдання в районі села Григорівка Бахмутського району Донецької області. Нагороджений державними та відомчими відзнаками «Звитяга. Мужність. Честь», «За оборону України», медаллю «Хрест пошани» (прижиттєво), орденом «За мужність» III ступеня та міською нагородою Львова «Почесний знак Святого Юрія» (помертньо).

Виріс у родині, де цінували працю, відповідальність і любов до рідної землі. Його батько, Федір Федорович, був учителем фізичної культури та допризовної підготовки, а згодом — директором школи. Мати, Наталія Павлівна, працювала в місцевому господарстві. У Руслана дві сестри — Вікторія та Катерина, з якими він підтримував тісний родинний зв'язок.

З юних років був активним, захоплювався спортом, особливо баскетболом, любив природу, риболовлю. Вирізнявся добротою, щирістю і відкритістю до людей.

Під час спортивних змагань познайомився зі своєю майбутньою дружиною Галиною, і вже за короткий час вони створили сім'ю. Офіційно побралися, коли він проходив строкову військову службу в Криму у підрозділах зв'язку.

У подружжя народився син. Руслан був люблячим чоловіком і турботливим батьком, для якого родина завжди залишалася головною цінністю.

Працював на будівництві в АР Крим, згодом — в охороні одного із заводів на Донеччині вахтовим методом. Займався домашнім господарством. Разом із

12.02.1982 — 10.12.2023

сім'єю тримали худобу, птицю, обробляли землю. Праця на землі була для нього не лише необхідністю, а й частиною життя, у якій він знаходив спокій і сенс.

«ВІН БУВ ДУЖЕ ДОБРИМ, ДУЖЕ СІМЕЙНИМ. ЛЮДИНА, НА ЯКУ ЗАВЖДИ МОЖНА БУЛО ПОКЛАСТИСЯ. У НЬОГО БУЛИ ЗОЛОТІ РУКИ — ВМІВ УСЕ. НІКОЛИ НЕ ВІДМОВЛЯВ У ДОПОМОЗІ», — ЗГАДУЄ ДРУЖИНА ГАЛИНА.

2014 року, з початком війни на сході України, Руслан був призваний за мобілізацією та одним із перших став на захист держави. У квітні 2016 року вступив на військову службу за контрактом у 79-й прикордонний загін Державної прикордонної служби України. Ніс службу поблизу Криму.

У листопаді 2021 року за власним бажанням перевівся до зони проведення ООС. Поїхав до Костянтинівки, де захищав країну у складі 11-го прикордонного загону на посаді інспектора прикордонної служби 2-ї категорії — водія відділу прикордонної служби № 1.

Повномасштабне вторгнення зустрів на передовій. Виконував бойові завдання на різних напрямках, зокрема на Харківщині та Донеччині, двічі перебував поблизу Бахмута.

Руслан був справжнім патріотом. Не шукав легких шляхів і не уявляв себе осторонь війни. «Він не з тих людей, які будуть сидіти вдома і ховатися. Казав: я не можу інакше, я маю йти. Сам рвався на передову, аби допомагати, аби бути там, де найважче», — розповідає дружина.



Побратими поважали його за людяність, надійність і щирість. Знали як доброго друга, відповідального військового і людину, яка завжди підтримає.

Дружина пригадує: востаннє бачилася з чоловіком 30 вересня 2023 року. Тоді вони разом приїхали до Києва, звідки Руслан вирушив до Краматорська. Попри відстань, вони постійно підтримували зв'язок. Спілкувалися щодня, іноді по кілька разів. Якщо не було можливості зателефонувати, обов'язково писав. Востаннє подружжя розмовляло ввечері 9-го грудня.

«Руслан щойно повернувся із завдання, зателефонував і, як завжди, сказав, що все добре...» — пригадує Галина.

Наступного дня дзвінка не було...

Руслан Данілевич загинув 10 грудня 2023 року під час виконання бойового завдання в районі села Григорівка Бахмутського району Донецької області. Внаслідок ворожого обстрілу отримав важкі уламкові поранення. Лікарі боролися за його життя, але врятувати не змогли... Його назавжди 41 рік.

«ВІН ДУЖЕ ЛЮБИВ ЖИТТЯ, РОДИНУ, ОНУКУ, ЯКУ ВСТИГ ПОТРИМАТИ НА РУКАХ. ЦЕ БУЛА ЙОГО НАЙБІЛЬША РАДІСТЬ», — ГОВОРІТЬ ДРУЖИНА.

Поховали захисника у Львові на Марсовому полі.

У Руслана залишилися дружина, син, онука, батьки та сестри. Його більше немає поруч, але він залишається в кожному серці, яке колись зігрів своєю добротою. У погляді сина, у сміху онуки, у спогадах дружини він продовжує жити...

ДЄМІДОВ В'ЯЧЕСЛАВ ОЛЕГОВИЧ



Дємідов В'ячеслав Олегович народився 17 липня 1984 року в селі Чкалове Великоолександрівського району Херсонської області. Навчався у Чкаловській школі, після якої вступив до ПТУ у Червоному Маяку, проте не завершив навчання через необхідність працювати. Працював на будівництві в Києві, Херсоні, у Каховському районі, Запоріжжі та за кордоном. До війська приєднався 28 серпня 2023 року, проходив навчання у Старичах, на Львівщині, служив помічником гранатометника у 38-й окремій бригаді морської піхоти. Загинув 28 листопада 2023 року в селі Кринки Херсонської області від осколкового поранення. Похований в селі Максима Горького.

У родині було троє дітей — В'ячеслав був найстаршим. Разом із ним росли брат і сестра. Батько залишив сім'ю, тому всю відповідальність за дітей взяла на себе мати. Вона тяжко працювала: ще за часів колгоспів доїла корів, випоювала телят на базі, а коли роботи ставало менше — їздила на заробітки по полях Голопристанського району.

Жилося непросто. З дитинства В'ячеслав бачив, що гроші приходять важкою працею. Тому й сам дуже рано почав допомагати. Спочатку збирав метал, як тоді робили багато сільських хлопців, коли підріс, то пішов працювати на поля. Ще зовсім молодим навчився будівельній справі й став у цьому справжнім майстром.

Закінчив 9 класів школи і намагався здобути професію тракториста — вступив до ПТУ у Червоному Маяку, але навчання не завершив. Треба було працювати й заробляти. Будівництво стало справою життя В'ячеслава. Він працював у Києві, Херсоні, Каховському районі, їздив за кордон. Його головною метою було одне: забезпечити рідних.

«ЧОЛОВІК НА СОБІ ЕКОНОМИВ, АЛЕ РОБИВ ВСЕ ДЛЯ ТОГО, ЩОБ УТРИМУВАТИ НАШУ РОДИНУ», — ГОВОРИТЬ ДРУЖИНА ТЕТЯНА.

Мабуть, єдиним захопленням, яке дозволяв собі В'ячеслав, була риболовля. Навесні 2007 року, на Великдень, у компанії друзів він познайомився

17.07.1984 — 28.11.2023

з Тетяною, своєю майбутньою дружиною. Спочатку вони пів року просто спілкувалися телефоном: він був на заробітках, вона — щойно закінчила навчання. Восени вони зішлись.

Спочатку жили у батьків Тетяни в селі Максима Горького. А вже навесні переїхали до власного помешкання. 2008 року народився син Владислав, а 2012-го — донька Ілона. Разом із дружиною тримали господарство — одинадцять голів худоби.

«В'ЯЧЕСЛАВ БУВ ХОРОШОЮ ЛЮДИНОЮ, НАДІЙНОЮ. ЙОГО ВСІ ЛЮБИЛИ. ЗАВЖДИ ПОСПІШАВ З РОБОТИ ДОДОМУ, ЩОБ У НАС БУЛА ЗМОГА ПОБУТИ ВСІМ РАЗОМ», — РОЗПОВІДАЄ ДРУЖИНА ТЕТЯНА.

Приїжджати мав змогу лише на кілька днів. У п'ятницю повертався, відсилався, допомагав по господарству, щось лагодив удома і вже в неділю або понеділок знову вирушав на роботу. Часу на відпочинок майже не було. Та все ж залишилися прості, але дорогі серцю спогади: поїздки в Каховку до парку, відпочинок у лісі біля села, одна подорож на море — до селища Лазурне, яке тепер окуповане.

Перед початком повномасштабного вторгнення В'ячеслав працював на будівництві в Херсоні — брав участь у ремонті дитячого садка. Напередодні 24 лютого він якраз приїхав додому на день народження дружини. Родина дев'ять місяців прожила в окупації в селі Максима Горького. Після деокупації трохи оговталися, і В'ячеслав повернувся до будівельних робіт. Згодом отримав повістку, пройшов ВЛК. У серпні 2023-го його направили до Тернополя; навчання проходив на Львівщині, у Старичах. Згодом потрапив до 38-ї окремої бригади морської піхоти. Дуже хотів служити ближче до дому, на Херсонському напрямку.

В'ячеслава призначили помічником гранатометника. Також він подавав рапорт на водія, але підписати його не встигли. На позиції у с. Кринки він пробув зовсім недовго. Два дні був на локації, а на третій його відправили на нуль. 23 листопада чоловік пішов на бойове завдання. 28 листопада 2023 року у селі Кринки Херсонської області В'ячеслав Демідов загинув.

За офіційним висновком, причиною смерті стало осколкове поранення в голову. Лікарі намагалися врятувати його, але травма мозку була надто важкою.

«Він казав: “Прийду в четвер, я тобі щось розкажу”. Ну так і не судилося мені дізнатися, про що чоловік хотів розповісти», — ділиться Тетяна.

Саме в той четвер дружині зателефонував майор ТЦК і повідомив страшну звістку. Тіло привезли не одразу, ще тиждень Тетяна чекала, щоб попрощатися з чоловіком. Поховали В'ячеслава на початку грудня 2023 року в селі Максима Горького, де минуло їхнє спільне життя. Поруч були діти — Владислав та Ілона. Вони змогли провести батька в останню путь.

Бойовий шлях В'ячеслава Демідова був коротким, але мужнім. За службу й відданість Україні нагороджений орденом «За мужність» III ступеня.



ДОЛЕНКО ІВАН ГЕННАДІЙОВИЧ



Доленко Іван Геннадійович народився 14 липня 1980 року в селі Теофілівка на Вінниччині. Закінчив школу в Каланчацькому районі на Херсонщині, пізніше здобув фах будівельника у Херсоні. На початку повномасштабного вторгнення добровільно приєднався до війська, ставши бійцем 93-ї окремої механізованої бригади «Холодний Яр». Загинув 18 вересня 2023 року поблизу села Андріївка Донецької області під час мінометного обстрілу, ціною власного життя врятувавши шістьох побратимів. Похований у місті Дніпро.

Іван був середньою дитиною в багатодітній родині. Життя змалечку навчило його стійкості та працьовитості. Закінчивши школу в Каланчацькому районі на Херсонщині, він здобув фах будівельника у Херсоні. Іван не просто будував — він творив. Його запрошували на найскладніші об'єкти в Дніпрі, Херсоні, Каховці.

«ВІН НАСТІЛЬКИ БУВ ЛЮДИНОЮ ЯСКРАВОЮ, НАСТІЛЬКИ ВІН БУВ ЕНЕРГІЙНИЙ, ДУЖЕ АКТИВНИЙ, ЩО МИ НЕ МОГЛИ ПОВІРИТИ ДО ОСТАННЬОГО, ПОКИ НЕ ПОБАЧИЛИ ЙОГО МЕРТВИМ, ЩО ВІН ЗАГИНУВ», — ЗГАДУЄ ДРУЖИНА ІВАНА ВІКТОРІЯ.

Особливою його гордістю був Храм святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їх Софії в селі Тавричанка, у розбудову якого він доклав багато зусиль. Чоловік вкладав душу в кожен камінь, у кожную плитку, наче знав, що краса, створена ним, має пережити всі земні бурі.

Спільна історія Івана і Вікторії почалася 2003 року в селі Магдалинівка. Це було кохання, яке підтримувалося спільними мріями. Проте доля підготувала перше важке випробування: 2005 року народився син, але через два тижні немовля померло в лікарні. Це була рана, яка не загоїлася.

2008 року народилася донечка Маргарита — його світло. Хоча 2011 року подружжя розлучилося через особисті кризи Івана (зокрема після трагічної загибелі його батьків у 2009-му), вони залишилися найближчими людьми.

14.07.1980 — 18.09.2023

«ІВАН КАЗАВ: “У МЕНЕ СІМ’Ї БІЛЬШЕ НІКОЛИ НЕ БУДЕ. Я ЛЮБЛЮ ВАС. Я БУДУ ЖИТИ ЗАРАДИ ВАС І ЗАРАДИ ТОГО, ЩОБ У НАС БУЛО МАЙБУТНЄ”», — ЗГАДУЄ ДРУЖИНА.

Коли почалося повномасштабне вторгнення, Іван був у Дніпрі. Він не міг всидіти на місці, поки його рідна Херсонщина перебувала в окупації. Він буквально штурмував ТЦК. Через те, що його документи залишилися в окупованому Херсоні, брати в армію його спочатку не хотіли. Але Іван Доленко не був би собою, якби здався. Він поїхав до Києва, добився дозволу і зрештою опинився в лавах 93-ї окремої механізованої бригади «Холодний Яр».

Він пройшов найгарячіші точки: Ізюмський район, Бахмутський напрямок. Отримав два серйозні поранення, але щоразу повертався до побратимів. 2023 року Іван вирішив перевестися до іншого підрозділу — штурмової групи, де служили зовсім молоді хлопці, віком 20 – 21 рік. Такі, яким мав би бути його померлий син.

«ВІН МЕНІ КАЖЕ: “ПРИВЕЛИ ОЦИХ ДІТЕЙ. КУДИ ВОНИ ПІДУТЬ ШТУРМУВАТИ ТІ ПОЗИЦІЇ? ВОНИ ПІДУТЬ, ТО НАЗАД НЕ ПРИЙДУТЬ. Я БУДУ ЙТИ З НИМИ”», — ЗГАДУЄ ВІКТОРІЯ.

Його 13-й вихід на завдання, 18 вересня 2023 року поблизу села Андріївка Донецької області, став фатальним. Коли група потрапила під мінометний обстріл, молоді побратими розгубилися. Іван дав команду «Лежати!». Він чекав, поки кожен із них притиснеться до землі, і лише потім ліг сам. Але запізнився на секунду. Осколок влучив у грудну клітку з правого боку. Попри смертельне поранення, він знайшов у собі сили піднятися. Він стояв на повний зріст, стікаючи кров’ю, і кричав хлопцям: «Вперед! Біжіть!». Чоловік командував до останнього подиху, щоб вони вижили. Коли хлопці повернулися за ним через кілька десятків метрів, Батя вже був на небі. Він врятував усіх шістьох.

На похороні в Дніпрі до Вікторії підійшов один із тих врятованих хлопців, Євген. Він плакав і не знав, як дивитися їй в очі.

«Я йому кажу: “Жень, ти, синок, не плач. Твоє зараз завдання — вижити. Вижити попри все і в подальшому одружитись, народити у шлюбі сина і назвати його Ваня”», — ділиться важкими спогадами Вікторія.

Донька Маргарита обрала шлях медичного університету, щоб займатися соціально-юридичною підтримкою військових. Вона вивчає закони, щоб допомагати тим, хто, як і її батько, віддав усе за свободу.

Іван Доленко нагороджений «Золотим хрестом», орденом «За мужність» III ступеня та відзнакою «Захиснику Вітчизни». Тепер фото Героя, молодшого сержанта і командира відділення, на дошці Пам’яті. Його «Золотий хрест» сяє у спогадах, а квіти біля його імені не в’януть навіть у найлютіші морози, бо любов дружини та доньки сильніша за смерть.



ДУБИЦЬКИЙ ЯРОСЛАВ ЮРІЙОВИЧ



Дубицький Ярослав Юрійович народився 11 червня 1994 року в місті Берислав Херсонської області. Після закінчення школи навчався в Архангельському профтехучилищі за спеціальністю «Бухгалтерія та комп'ютерні системи». Переїхав у місто Южне (зараз — Південне) на Одещині, працював продавцем-консультантом у магазині. 30 червня 2022 року добровільно дослужився до лав ЗСУ. Він був стрільцем-снайпером механізованої роти військової частини А7361, служив в 195-му батальйоні територіальної оборони, у 124-й бригаді Херсонського ТрО. Воював на Херсонському напрямку. 9 квітня 2024 року отримав вибухові травми, несумісні з життям, під час виконання бойового завдання на острові Круглик на Херсонщині. Похований у селі Стійке Бериславського району на Херсонщині. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Ярослав Дубицький народився в місті Берислав Херсонської області, а згодом родина переїхала до села Стійке, де й минуло його дитинство. Батько помер, коли Ярославу було 13 років, його та сестру Марину виховувала мама.

«Ярослав у дитинстві був тихим, трохи сором'язливим, але водночас дуже відкритим до людей. У нього було багато друзів», — розповідає мама Ярослава Алла Петрівна.

Після школи Ярослав навчався в Архангельському ПТУ за спеціальністю, пов'язаною з бухгалтерією та комп'ютерними системами. Та за фахом не працював — шукав себе, підробляв у господарстві, а згодом поїхав до міста Южне на Одещині. Там влаштувався продавцем-консультантом у магазин «33 квадрати» («33 квадратних метри». — Прим. ред.) і швидко зарекомендував себе як відповідальний працівник.

«Він у мене завжди такий був — відповідальний. Його навіть відзначали, він перші місця займав серед працівників», — каже Алла Петрівна.

2022 року, коли почалося повномасштабне вторгнення, Ярослав добровільно пішов на війну. Рідним спершу сказав, що його мобілізували, але згодом зізнався: це було його власне рішення. «Він сам пішов. Нам не сказав одразу. Не хотів, щоб хвилювались», — пригадує мама.

11.06.1994 — 09.04.2024

Службу розпочав після навчань у Кіровоградській області, воював на Миколаївщині, а після звільнення Херсона — безпосередньо на Херсонському напрямку. Був снайпером із позивним Ярій. Найважчі бойові виходи — на островах. Там, за словами мами, він ніколи не відмовлявся від завдань: «Командир казав: «Нам би всіх таких, як він». Він ніколи не відмовлявся. Навпаки — ще й за інших їздив».

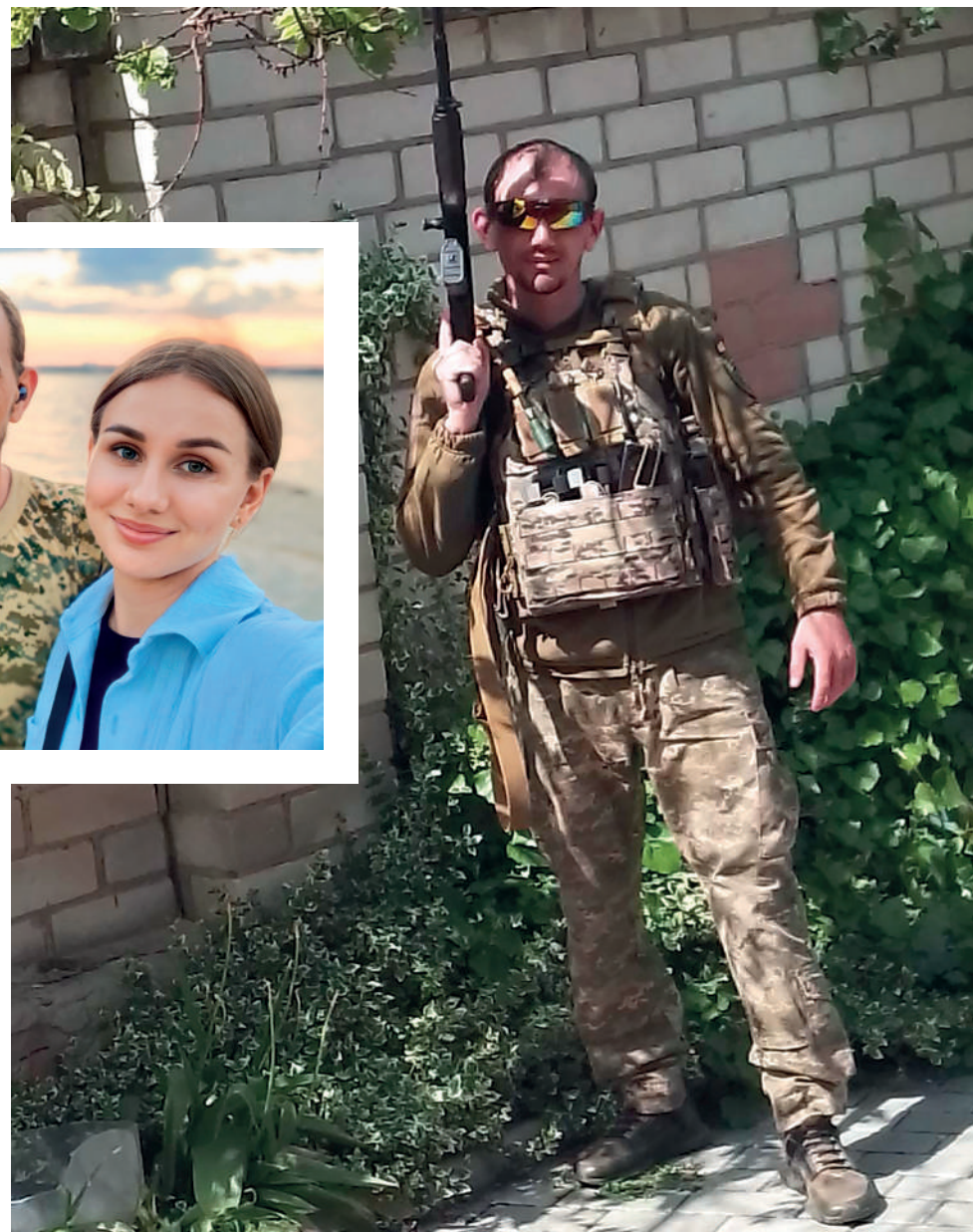
Ярослав майже не розповідав про війну — беріг близьких від тривоги. «Все добре, все нормально — тільки це й казав», — згадує його наречена Валентина.

З нею він познайомився в листопаді 2023 року в інтернеті. Їхнє спілкування швидко стало близьким і теплим. Валентина пам'ятає його як людину світла: «Веселий був, постійно на позитиві, усміхнений, дуже добра людина. Він дуже хотів сім'ю. Дуже хотів дітей, особливо донечку».

Перед черговим бойовим завданням Ярослав зробив їй пропозицію. Вони планували познайомити родини й одружитися влітку. Та цим планам не судилося здійснитися.

Під час одного з бойових виходів на островах Ярослав отримав поранення. Його доправили до лікарні, але врятувати не змогли. Він помер 9 квітня 2024 року. Його поховали в рідному селі Стійке на Херсонщині. Військовому було 29 років. У нього залишилися мама, сестра та наречена.

У ПАМ'ЯТІ РІДНИХ ВІН ЗАЛИШИВСЯ ТАКИМ, ЯКИМ БУВ ЗА ЖИТТЯ: ЩИРИМ, ТУРБОТЛИВИМ І СВІТЛИМ. «ВІН У НАС ЗАВЖДИ СМІЯВСЯ, ЗАВЖДИ З УСМІШКОЮ. ВІН БУВ СПРАВЖНІМ ПАТРІОТОМ. ВІН ВІДДАВ СВОЄ ЖИТТЯ ЗА ВІЛЬНУ УКРАЇНУ, МАЮЧИ ЩЕ СТІЛЬКИ ПЛАНІВ ТА МРІЙ. Я ПИШАЮСЯ СВОЇМ СИНОМ, ВІН ГЕРОЙ!» — КАЖЕ АЛЛА ПЕТРІВНА.



ДЬОГТЕВ ВАСИЛЬ СЕРГІЙОВИЧ



Дьогтев Василь Сергійович народився 25 грудня 1982 року в місті Стрий Львівської області, але з дитинства проживав у селі Чистопілля Каховського району Херсонської області. Закінчив Чистопільську загальноосвітню школу I — III ступенів, далі продовжив навчання у професійно-технічному училищі у Великій Лепетисі, де отримав диплом за спеціальністю «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва». 5 жовтня 2022 року добровільно доєднався до 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади, пізніше — до складу 15-го окремого гірсько-штурмового батальйону. Отримав тяжке поранення під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Приютне на Запорізькому напрямку, 1 лютого 2024 року помер у лікарні в Києві. Похований в селі Конюхів Львівської області. У серпні 2022 року указом президента України був нагороджений відзнакою «За Оборону України». Також має орден «За мужність» III ступеня.

Василь Дьогтев народився у м. Стрий на Львівщині. Коли йому було 9 місяців, родина переїхала на Херсонщину. Він зростав у дружній турботливій родині, мав сестру Наталю. Мама працювала в магазині, а батько був трактористом. З дитинства Василь захоплювався технікою, у дорослому житті це захоплення стало його професією. Після закінчення професійно-технічного училища Василь працював трактористом, пізніше — на СТО.

З майбутньою дружиною Анною навчалися разом у школі, жили по сусідству. Пізніше створили родину, у шлюбі прожили 16 років, є син Костянтин, якому зараз 17 років.

З початком повномасштабного вторгнення Росії село Чистопілля було окуповане, Василь привіз дружину і сина до родичів в село Конюхів на Львівщину, а сам пішов воювати до лав Збройних Сил України.

«Йому завжди хотілося змін для країни, мав активну громадянську позицію. Коли почалося повномасштабне вторгнення, Василь сказав: "Хто, як не я?"

25.12.1982 — 01.02.2024

Я буду захищати свій дім, свою країну. І добровільно пішов на війну», — розповідає дружина Анна Юрївна.

Василь служив спочатку штурмовиком, а потім кулеметником. Спочатку був у складі 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади, пізніше доєднався до 15-го окремого гірсько-штурмового батальйону. Був на найгарячіших ділянках фронту — на Донецькому та Запорізькому напрямках. Про службу рідним багато не розказував, лише сильно переймався за побратимів.

«ВІН БУВ НАЙКРАЩИМ У СВІТІ. ЦЕ БУЛА ДОБРА ЛЮДИНА, ЦЕ БУЛА НАДІЙНА ЛЮДИНА. ЛЮБЛЯЧА ЛЮДИНА. НІКОЛИ НЕ ЛИШАВ В БІДІ», — ГОВОРІТЬ ДРУЖИНА АННА ЮРІВНА.

Василь Дьогтев отримав тяжке поранення, виконуючи бойове завдання на Запорізькому напрямку. Місяць лікарі боролися за його життя, але врятувати його не вдалося. Військовий помер у лікарні в Києві 1 лютого 2024 року. Його поховали у селі Конюхів на Львівщині. Йому було 41 рік. У Віктора Дьогтева залишилися дружина, син, сестра і мати.

Він нагороджений відзнакою «За Оборону України» та орденом «За мужність» III ступеня.

Добрий та щирий, готовий прийти на допомогу, відповідальний та мужній, надійний та безстрашний воїн — таким Віктор Дьогтев лишається в пам'яті рідних, близьких та побратимів.



ЄВТУШЕНКО ДМИТРО ЛЕОНІДОВИЧ



Євтушенко Дмитро Леонідович народився 2 серпня 1977 року в смт Білозерка, Білозерського району Херсонської області. Після закінчення 9 класів у Херсонській середній школі № 56 1992 року вступив до Вищого професійного училища № 2, місто Херсон, де отримав диплом за спеціальністю «Верстатник, столяр-будівельник, паркетник». Працював у різних будівельних організаціях. 17 червня 2023 року прийняв рішення мобілізуватися до війська, склав присягу і став солдатом-навідником 61-ї механізованої бригади військової частини А3425. Він загинув 25 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання в селищі Орлівка Покровського району Донецької області. Похований на ділянці АТО кладовища Геологів у Херсоні.

Дмитро Євтушенко народився в Білозерці, але згодом родина переїхала у Херсон. Мати працювала медичною сестрою, а батько був залізничником, працював на рефрижераторах. У нього є старший брат Олександр, який нині перебуває за кордоном.

У дитинстві Дмитро дуже любив їздити у село до дідуся, бувати на природі, захоплювався читанням книжок.

Після школи здобув професію будівельника та працював у цій галузі. Він любив розвиватися і пізнавати щось нове у своїй діяльності. Любив екстрим, тому опанував верхолазання, працював на верхолазних роботах, займався покрівлею дахів, утепленням будівель, обслуговуванням інфраструктури об'єктів мобільного зв'язку, підключав мережу 4G по всій Україні, навіть за кордоном.

«Мав, як то кажуть, золоті руки і світлу голову, був майстром своєї справи. Коли Херсон був в окупації, то він не стояв осторонь, допомагав людям з налаштуванням зв'язку, інтернет-мережі, під обстрілами лагодив будівлі, був відповідальним, завжди приходив на допомогу, був патріотом своєї Батьківщини, ходив на протестові мітинги проти окупантів», — розповідає дружина Наталія Вікторівна.

02.08.1977 — 25.02.2024

Дмитро добровільно пішов служити у військо, незважаючи на те, що мав «білий квиток». Він був навідником у 61-й механізованій бригаді військової частини А3425. Побратими його називали Столяр.

«ВІН ВІРНО БОРОНИВ КОРДОНИ ВІД ВОРОГА ВІСІМ МІСЯЦІВ І ВІСІМ ДНІВ. ДОПОМАГАВ ПОБРАТИМАМ ЯК У БОЮ, ТАК І В ПОВСЯКДЕННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. ПОСТІЙНО ЙОМУ ВСЕ ТРЕБА БУЛО, ПОСТІЙНО ВІН НА СЕБЕ БРАВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕ ЩО ОРГАНІЗУВАТИ, ДЕ ЩО ЗАКУПИТИ. НАВІТЬ В ОСТАННІЙ РОЗМОВІ ПО ТЕЛЕФОНУ — ЦЕ БУЛО 20 ЛЮТОГО 2022 РОКУ — ВІН КАЖЕ МЕНІ: “МИ ЙДЕМО НА ЗАВДАННЯ НА НУЛЬ. ЧЕРЕЗ ЧОТИРИ ДНІ НАС ЗМІНЯТЬ ХЛОПЦІ”. Я ЙОГО ПРОШУ: НЕ ЙДИ В ЦЕЙ РАЗ, ПІДИ ПІЗНІШЕ. АЛЕ ВІН МЕНІ ДАВ ТАКУ ВІДПОВІДЬ: “Я НЕ МОЖУ ЗАЛИШИТИ ХЛОПЦІВ. Я ПОВИНЕН ЇХ ПІДТРИМАТИ”», — ПРИГАДУЄ НАТАЛІЯ ВІКТОРІВНА.

Під час цього бойового завдання Дмитро отримав смертельне поранення. Він загинув 25 лютого 2024 року в селищі Орлівка на Донеччині. Військовому було 46 років. У нього залишилися батько, дружина та син Богдан.

«ВІН ПРОЯВИВ МУЖНІСТЬ, ГЕРОЇЗМ, СТІЙКІСТЬ, РІШУЧІСТЬ І ДО ОСТАННЬОГО ЗАЛИШАВСЯ ВІРНИМ ВІЙСЬКОВІЙ ПРИСЯЗІ ТА УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ. МИ НИМ ПИШАЄМОСЯ. ВІН БУВ ЛЮБЛЯЧИМ, ТУРБОТЛИВИМ БАТЬКОМ, СИНОМ. Я ДЯКУЮ ЙОМУ ЗА СИНА. І НЕХАЙ ВІН БУВ ПРОСТО РЯДОВИМ СОЛДАТОМ, ТА ДЛЯ НАС ВІН ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЗАВЖДИ ГЕРОЄМ», — ГОВОРІТЬ ДРУЖИНА ДМИТРА НАТАЛІЯ ВІКТОРІВНА.



ЄГОРОВ РУСЛАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ



Єгоров Руслан Олександрович, позивний Змій, народився 3 червня 1977 року в місті Херсон. Навчався в Херсонській середній школі № 19. Фахову освіту здобув у професійно-технічному училищі при Херсонській взуттєвій фабриці, спеціальність — майстер-чоботар.

На захист держави став у грудні 2023 року у складі 59-ї окремої мотопіхотної бригади (раніше в/ч А2980). Обіймав посаду навідника 2-го мотопіхотного відділення 1-го мотопіхотного взводу 2-ї мотопіхотної роти. Брав участь у бойових діях на Донецькому напрямку.

Загинув під час виконання бойового завдання 18 лютого 2024 року поблизу населеного пункту Первомайськ Покровського району Донецької області внаслідок отриманої травми, несумісної з життям.

Похований на Алеї Слави кладовища Геологів у Херсоні.

Руслан Олександрович був молодшим сином херсонки Єгорової Ольги Миколаївни. Вона виховувала хлопця та його старшу сестру Вікторію власними силами, без чоловіка. Тяжко працюючи на Херсонському заводі напівпровідникових приладів, вона все одно знаходила сили та час, аби дати дітям належне виховання. У дитячі роки Руслан хоча й був дуже активним, але водночас слухняним та дисциплінованим. Змалку обожнював тварин, а отже, завжди і всюди дбав про них. У нього був товариський характер, тому мав чимало друзів та товаришів.

СЕСТРА ВІКТОРІЯ ЗГАДУЄ: «ЙОГО ВСІ ЛЮБИЛИ. У НЬОГО ОЧІ ТАКІ ДОБРІ ЗАВЖДИ БУЛИ. ВІН НІКОЛИ НАВІТЬ НЕ ДОЗВОЛЯВ СОБІ ПІДНЯТИ ГОЛОС НА ЛЮДЕЙ, БО ПОВАЖАВ ОТОЧУЮЧИХ. У БУДЬ-ЯКУ ХВИЛИНУ ЗАВЖДИ МІГ ДОПОМОГТИ. ЙОГО І СУСІДИ ВСІ ЛЮБИЛИ, ТОЖ ПРО НЬОГО І СЛОВА ПОГАНОВОГО НІХТО СКАЗАТИ НЕ МОЖЕ».

У шкільні роки крім навчання Руслан із цікавістю опановував нові вміння та навички. Зокрема, мати навчила його навіть в'язати. Крім цього, він по-

03.06.1977 — 18.02.2024

стійно шукав нові захоплення: легка атлетика, футбол і не тільки. Після школи Руслан вирішив випробувати себе у сфері виробництва взуття та вступив до відповідного закладу. І це був правильний вибір, адже пізніше він почав таки виготовляти взуття, і це дуже добре в нього виходило. Рідні згадують, що його перші роботи — дитячі капці, які він зробив для своєї племінниці. Дівчинці вони дуже подобалися, адже були зроблені якісно та з любов'ю. Та працювати далі у цій царині не вийшло, адже мав йти на строкову службу до в/ч 3021, що в місті Дніпро.

ПОВЕРНУВШИСЬ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ СЛУЖБИ ДО ХЕРСОНА, РУСЛАН ПОЧАВ ПРАЦЮВАТИ НА БУДІВНИЦТВІ. А ВЖЕ НЕВДОВЗІ ОДРУЖИВСЯ НА КОХАНІЙ НАТАЛІЇ, У ШЛЮБІ З ЯКОЮ НАРОДИЛИСЯ ДВІ ДОНЕЧКИ — ВІКТОРІЯ ТА МІЛА. ЇХНІЙ ЩАСЛИВИЙ ШЛЮБ ТРИВАВ 27 РОКІВ, АЖ ПОКИ ВСЕ НЕ ЗРУЙНУВАЛО ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ.

9 місяців родині довелося бути в умовах окупації. Виїхати до сусіднього Миколаєва сім'я наважилася тільки після звільнення міста та прильоту в будинок, де проживали. Одна з донечок тоді дивом вціліла. Після приїзду до Миколаєва чоловік став на військовий облік, тож коли 2023 року йому зателефонували з військкомату, зібрав речі та пішов на захист країни. Спочатку його бригада служила в районі Авдіївки, а потім поблизу села Первомайськ Покровського району, де захисник і загинув під час виконання військового обов'язку. Він отримав травматичну ампутацію однієї ноги та миттєво втратив багато крові, тож його не вдалося врятувати.

У нього залишилися дружина, доньки та рідна сестра.



ЗАДНІПРЯНИЙ АРТЕМ ВАЛЕРІЙОВИЧ



Задніпрятий Артем Валерійович народився 31 січня 1981 року у селищі Нововоронцовка Бериславського району Херсонської області. Закінчив Нововоронцовську загальноосвітню школу, а після навчання влаштувався на роботу на консервний завод. Пізніше працював водієм у різних установах. Протягом п'яти років працював за кордоном. Повернувся в Україну перед повномасштабним вторгненням. 11 вересня 2023 року долучився до війська. Був командиром 1-го десантно-штурмового відділення десантно-штурмового взводу 4-ї десантно-штурмової роти 1-го десантно-штурмового батальйону 79-ї окремої десантно-штурмової Таврійської бригади. Загинув 14 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу села Новомихайлівка Донецької області. Похований у Нововоронцовці на Херсонщині.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертньо).

Артем Задніпрятий народився в Нововоронцовці. Його батьки все життя прожили разом, мама працювала швачкою на місцевому побутокмбінаті, а батько був охоронцем та кочегаром у дитячому садку. У Артема ще є старша сестра Марина.

«АРТЕМ У ДИТИНСТВІ БУВ ТАКИМ ШОЛОПАЄМ. КУПИЛИ ЙОМУ БАЯН, ЩОБ ВІН У МУЗИЧНІЙ ШКОЛІ НАВЧАВСЯ, І ТІЛЬКИ ВЧИТЕЛЬ ДОІЖДЖАЄ ДО ЗАКЛАДУ, А АРТЕМ ВЖЕ Й П'ЯТАМИ НАКИВАВ. ТО ДОВОДИЛОСЯ ЙОГО ДОГАНЯТИ ТА НАЗАД ПОВЕРТАТИ», — РОЗПОВІДАЄ МАМА АРТЕМА ОЛЕКСАНДРА ГРИГОРІВНА.

Після закінчення загальноосвітньої школи Артем пішов працювати на консервний завод. У 20 років одружився, у подружжя народилося двоє дітей. Переїхав жити до Нікополя, де дружина закінчувала навчання в місцевому медичному училищі. Спочатку Артем працював водієм у різних установах, а останні п'ять років — далекобійником за кордоном.

31.01.1981 — 14.02.2024

Артем приїхав додому на початку 2022 року провідати родину та зробити чергове щеплення від коронавірусу, його записали на 27 лютого. Коли почалося повномасштабне вторгнення, Артем Задніпряний залишився в Нікополі — влаштувався на роботу водієм на птахофабрику. Батьків він забрав із Нововоронцовки до себе в Нікополь, а дружину з дітьми відправив у Польщу. А сам згодом, у вересні 2023 року, доєднався до війська — був командиром відділення у десантно-штурмовій бригаді. Артем воював на Покровському напрямку, на Донеччині.

«ВІН ПРО СЛУЖБУ НІЧОГО НЕ РОЗПОВІДАВ. КАЗАВ ТІЛЬКИ: “МАМА, ВОНО ТОБІ НЕ ПОТРІБНО”. ТІЛЬКИ ПОСТІЙНО ПИСАВ: “У МЕНЕ ВСЕ ДОБРЕ”. КОЛИ ЙШОВ НА ПОЗИЦІЇ, ТЕЖ ПИСАВ: “МАМО, Я ЙДУ НА ПОЗИЦІЮ. БУДЕ ЧАС — ПОДЗВОНЮ. НЕ ПЕРЕЖИВАЙ, УСЕ ДОБРЕ”. ПРИХОДИТЬ ЧЕРЕЗ ЧОТИРИ ДНІ З ПОЗИЦІЇ О 6 РАНКУ, І ДЗВІНОК: “МАМА, В МЕНЕ ВСЕ ДОБРЕ”», — РОЗПОВІДАЄ ОЛЕКСАНДРА ГРИГОРІВНА.

Коли в лютому 2024 року три дні від сина не було вісточок, серце матері відчувало біду. «У п'ятницю я йшла на базар. Раптом телефонний дзвінок, і воєнком повідомив мені страшну звістку. Сказав, що син загинув 14 лютого. Попросив, якщо можу, прийти до військкомату...» — пригадує Олександра Григорівна.

Артем Задніпряний загинув 14 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу с. Новомихайлівка на Донеччині. Військовому було 43 роки. Похований у Нововоронцовці на Херсонщині. У нього залишилися мати, брат, дружина та двоє дітей.

«ВІН БУВ ДУЖЕ ГАРНОЮ ЛЮДИНОЮ, ЛЮБЛЯЧИМ ТА ТУРБОТЛИВИМ СИНОМ. І ДУЖЕ ГАРНИМ СІМ'ЯНИНОМ ТА БАТЬКОМ. ЙОГО СИН АРТЕМ МЕНІ ЧАСТО ГОВОРИТЬ: “БАБУСЮ, МЕНІ ТАК ХОЧЕТЬСЯ ІЗ ПАПОЮ ПОГОВОРТИ, ТАК ХОЧЕТЬСЯ ЙОГО ПОРАДИ ПОЧУТИ”», — РОЗПОВІДАЄ ОЛЕКСАНДРА ГРИГОРІВНА.



ЗАНУДА СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ



Зануда Сергій Сергійович народився 25 серпня 2000 року у Великій Олександрівці на Херсонщині. Після закінчення школи в Новодмитрівці продовжив навчання в профтехучилищі, де здобув фах штукатура-плиточника. Він проходив строкову службу в армії, а потім разом із братом працював за кордоном. Коли почалося повномасштабне вторгнення, повернувся додому. Добровільно став на захист країни. Служив у Першій президентській бригаді оперативного призначення імені гетьмана Петра Дорошенка, був навідником СПГ. Загинув 19 квітня 2024 року, виконуючи бойове завдання поблизу с. Діброва на Луганщині. Його поховали в рідному селі Новодмитрівка. За свою службу він був нагороджений відзнакою «За доблесну службу» та орденом «За мужність» III ступеня.

Сергій Зануда народився у Великій Олександрівці, згодом родина переїхала до села Новодмитрівка, де й минули його дитячі та юнацькі роки. Батьки працювали ще з молодості: батько — на комбайновому заводі в Херсоні, мама — спочатку на тому ж заводі, а потім у селі, зокрема техпрацівницею в школі. Родина була проста, працювита, і дітей виховували у звичайних, але теплих умовах. Сергій зростав разом зі старшим братом Анатолієм.

«ВІН ТАКИЙ ЗАВЖДИ УСМІХНЕНИЙ БУВ, ДОБРОЗИЧЛИВИЙ. ВЧИТЕЛІ ЙОГО ЛЮБИЛИ. ВІН БУВ СПОКІЙНИМ, ПОСТУПЛИВИМ, НІКОЛИ НЕ СТВОРЮВАВ ПРОБЛЕМ, ЛЕГКО ЗНАХОДИВ ДРУЗІВ. І ЦЯ ДРУЖБА ВИЯВИЛАСЯ СПРАВЖНЬОЮ — НАВІТЬ ЧЕРЕЗ РОКИ ПІСЛЯ ЙОГО ЗАГИБЕЛІ ХЛОПЦІ ПРИХОДЯТЬ НА МОГИЛУ», — РОЗПОВІДАЄ МАМА СЕРГІЯ ПАРАСКОВІЯ ІВАНІВНА.

З дитинства він любив рух і спорт — турніки, бруси, вуличні тренування були його стихією. Після навчання пішов до армії, а згодом разом із братом

25.08.2000 — 19.04.2024

працював за кордоном. Та коли почалася повномасштабна війна, він не зміг залишитися осторонь. Попри небезпеку, Сергій повернувся з-за кордону додому, у вже окуповане село. Він бачив, що відбувається навколо, і прийняв рішення йти воювати. Перед тим його затримували російські військові, жорстоко побили, але це не зламало його наміру. Сергій вирішив вирватися з окупації за будь-яку ціну.

«У ХОЛОДНОМУ КВІТНІ ВІН ПЕРЕПЛІВ РІЧКУ ІНГУЛЕЦЬ І ПІШКИ ДОБИРАВСЯ ДО КРИВОГО РОГУ. ТАМ ПОЧАВ ШУКАТИ МОЖЛИВІСТЬ ВСТУПИТИ ДО ВІЙСЬКА. ЙОГО НЕ ХОТИЛИ БРАТИ — НАДТО МОЛОДИЙ, АЛЕ ВІН НАПОЛІГ. “ЯКЩО НЕ ВІЗЬМЕТЕ — Я ВСЕ ОДНО ПІДУ”, — КАЗАВ ВІН», — РОЗПОВІДАЄ БРАТ АНАТОЛІЙ.

Зрештою його прийняли до лав Національної гвардії України. Сергій служив у Першій президентській бригаді оперативного призначення імені гетьмана Петра Дорошенка, був навідником СПГ. Побратими дали йому позивний Малий — він був наймолодшим у підрозділі. Служив на Донецько-Луганському напрямку. Було важко, але він не відступав. У день загибелі, 19 квітня 2024 року, він ще встиг привітати брата з днем народження. «Каже: “Нас сильно обстріляли, я два дні не буду на зв’язку, не переживайте”», — згадують рідні.

Того ж дня, о 5:20 ранку, Сергій загинув у Серебрянському лісі. Під час сильного обстрілу він не встиг дістатися до укриття — пряме влучання обірвало його життя. Військовому було 23 роки. Його поховали в рідному селі Новодмитрівка. У нього залишилися мама і брат.

ЙОГО ЖИТТЯ БУЛО КОРОТКИМ, АЛЕ СПОВНЕНИМ РІШУЧОСТІ ТА ЛЮБОВІ — ДО РІДНИХ, ДО ДРУЗІВ І ДО СВОЄЇ КРАЇНИ. І САМЕ ТАКИМ ЙОГО ПАМ’ЯТАЮТЬ — УСМІХНЕНИМ, ВПЕРТИМ І ЩИРИМ ХЛОПЦЕМ, ЯКИЙ ДУЖЕ ХОТІВ ЖИТИ, АЛЕ ЩЕ БІЛЬШЕ — ЗАХИЩАТИ СВОЇХ.



ЗІНОВ'ЄВ ВІТАЛІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ



Зінов'єв Віталій Олександрович народився 1 квітня 1976 року в селі Мар'янське Апостолівського району Дніпропетровської області. Після 2002 року жив із родиною в селищі Нововоронцовка на Херсонщині. Після початку повномасштабного вторгнення в Україну допомагав військовослужбовцям лагодити авто, а з листопада 2023 року сам вступив до лав ЗСУ. Боровив східні кордони Батьківщини на Донеччині, був навідником 1-го механізованого відділу 2-го механізованого взводу механізованої роти 9-го окремого мотопіхотного батальйону 59-ї окремої мотопіхотної бригади імені Якова Гандзюка. 21 березня 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу с. Невельське Покровського району Донецької області отримав важкі поранення внаслідок скиду гранати з ворожого дрона. Помер 26 березня 2024 року в м. Дніпро. Похований у с. Мар'янське Дніпропетровської області.

Віталій Зінов'єв народився в багатодітній родині. Його батьки створили сім'ю, вже маючи дітей від попередніх шлюбів, тож він зростав серед великої кількості братів і сестер. «У матері було дві доньки, у батька четверо дітей... А Віталія і його молодший брат Коля — це вже їхні спільні діти», — розповідає дружина Віталія Галина Леонідівна. Родина жила просто: мама працювала на фермі, батько вже був на пенсії. Особливих можливостей дати дітям освіти не було, тож після школи Віталій більше працював, ніж навчався.

З юності він був людиною праці: їздив на будівництва, згодом отримав права тракториста і водія, займався перевезеннями. Але справжньою його пристрастю була техніка. «Він любив телевізори ремонтувати, радіо, мотоцикли, мопеди... Це в нього з дитинства», — згадує дружина. З роками це стало не лише хобі, а й способом заробітку.

Познайомилися вони у Нововоронцовці на Херсонщині. Працювали разом у полі, в одній бригаді. Спочатку просто спілкувалися, придивлялися одне до одного, а згодом між ними виникли почуття. Разом вони прожили

01.04.1976 — 26.03.2024

22 роки, виховали двох синів — Олексія та Леоніда. Також Віталій прийняв і виховував як рідну доньку Галину від першого шлюбу.

ДЛЯ РОДИНИ ВІН БУВ ОПОРОЮ — ТУРБОТЛИВИМ ЧОЛОВІКОМ І БАТЬКОМ. «ВІН У МЕНЕ ДУЖЕ ДОБРИЙ БУВ. ОСТАННЄ МІГ ВІДДАТИ. ГОВОРИВ: “Я ТО ЩЕ ЗАРОБЛЮ, А КОМУСЬ, МОЖЕ, ПОТРІБНІШЕ”, — РОЗПОВІДАЄ ДРУЖИНА.

Дітей він любив безмежно: балував, підтримував, пишався ними. Старшого сина надихав любов'ю до техніки, дарував інструменти, допомагав розвиватися. А доньку носив на плечах навіть тоді, коли вона вже була підлітком.

КОЛИ ПОЧАЛОСЯ ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ, ВІТАЛІЙ СПЕРШУ ПОДБАВ ПРО РОДИНУ — ВИВІЗ ЇЇ З НЕБЕЗПЕЧНОЇ ЗОНИ ДО КРИВОГО РОГУ. А САМ ПОВЕРНУВСЯ НАЗАД. ДОПОМАГАВ ВІЙСЬКОВИМ ЯК МІГ: РЕМОНТУВАВ ТЕХНІКУ, ПРАЦЮВАВ ПОРУЧ ІЗ НИМИ, ПІДТРИМУВАВ. «ВІН УСЕ КАЗАВ: “ГАЛЬ, Я ПІДУ В АРМІЮ... ЯКЩО НЕ Я, ВОНИ СЮДИ ПРИЙДУТЬ”», — ЗГАДУЄ ГАЛИНА ЛЕОНІДІВНА.

Попри проблеми зі здоров'ям після важкої операції в дитинстві, наприкінці 2023 року він усе ж пішов служити. За кілька днів пройшов медкомісію і став до лав війська. Служив стрільцем на Покровському напрямку, у районі Галичинівки. Про війну майже не розповідав, лише зрідка згадував про обстріли і поранення. У лютому 2024 року він востаннє був удома — приїхав після лікування, привіз синові подарунки на день народження. А вже невдовзі знову повернувся на фронт.

26 березня 2024 року під час боїв поблизу Невельського Віталій загинув від ворожого удару. Його поховали в селі Мар'янське на Дніпропетровщині, поруч із рідними. Військовому було 47 років. У нього залишилися дружина, троє дітей і дві сестри.



ІВАНОВ ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ



Іванов Дмитро Володимирович, позивний Дим, народився 22 квітня 1991 року в місті Херсон. Навчався в Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв, професійну освіту здобув у Херсонському професійно-суднобудівному ліцеї, спеціальність — слюсар з ремонту автомобілів, та в Одеському державному університеті внутрішніх справ за спеціальністю «Право» (заочно, паралельно працюючи в патрульній поліції області). Близько 2-х років навчався в Херсонському державному університеті на факультеті біології, географії та екології.

У липні 2023 року став до лав Збройних Сил України. Ніс службу спочатку у складі в/ч 4948, пізніше — в/ч А0284 (80-та окрема десантно-штурмова бригада), де у званні молодший сержант обіймав посаду командира 3-го десантно-штурмового відділення 1-го десантно-штурмового взводу 4-ї десантно-штурмової роти 1-го десантно-штурмового батальйону.

Загинув 20 грудня 2023 року поблизу села Кліщіївка Бахмутського району Донецької області. Посмертно нагороджений орденом «За мужність» II ступеня. Похований на Алеї Слави кладовища поблизу селища Геологів у Херсоні.

Дмитро був єдиною дитиною в родині Іванових. Батько Володимир Васильович та мати Юлія Олександрівна — підприємці, але, попри купу справ, завжди знаходили час для сина, докладали максимум зусиль для його гідного виховання. Хлопець зростав спокійною, доброю та допитливою дитиною. Він рано навчився читати, тож йому купували чимало книг, зокрема енциклопедії, які читав із захопленням.

1998 року Дмитро вступив на навчання до Херсонського Таврійського ліцею мистецтв, де на образотворчому відділенні крім загальноосвітніх предметів навчався основам живопису, графіки та композиції. Та, попри творчу натуру, його улюбленим предметом була географія. Крім навчання Дмитро мав і хобі — захоплювався філателією, нумізматикою та робив спроби гри на музичному інструменті. У підлітковому віці юнак займався ку-

льовою стрільбою, любляв грати в комп'ютерні ігри, їздити на велосипеді, а згодом на мотоциклі. Вже в більш дорослому віці захопився фалеристикою та колекціонуванням речей, пов'язаних з армією (військові головні убори, каски, ранці, котелки, гільзи). Деякий час їздив з металошукачем до Олешківського лісу на пошуки артефактів часів Другої світової війни. Також любив природу та подорожі, поїздки до моря, а в дорослому віці в нього з'явилося ще одне захоплення — вирощування кімнатних екзотичних рослин. Крім цього хлопець цікавився історією рідного міста, яке дуже любив.

Здобуваючи спеціальну освіту в Херсонському професійному суднобудівному ліцеї, Дмитро отримав водійське посвідчення категорій А, В, С. А, отримавши вищу освіту, пішов працювати. Так, до листопада 2015 року тривала його трудова діяльність на підприємствах АТ «Нова лінія» та ПП «МакДоналдз Юкрейн ЛТД», де був відзначений дипломом найкращого працівника.

Пізніше Дмитро спробував займатися підприємницькою діяльністю, пов'язаною з перевезенням вантажів по Херсону, але вже в листопаді 2015 року почав нову сторінку у своїй професійній діяльності — вступив на службу до патрульної поліції Головного управління Національної поліції в Херсонській області.

Паралельно з роботою він будував і особисте життя. Мав перший шлюб, у якому 2011 року народилася донька Кіра. А 2019-го одружився вдруге з коханою Світлою, у шлюбі з якою народився син Кирило.

У вересні 2021 року звільнився та пішов працювати водієм автотранспортних засобів до ТОВ «Херсонський маслозавод». Одночасно з роботою закінчив курси та отримав водійську категорію СЕ. Тоді Дмитро оформив картку водія для роботи за кордоном, куди планував виїхати на роботу на весні 2022 року. Та повномасштабне вторгнення скоригувало ці плани. Чоловік звільнився з ТОВ «Херсонський маслозавод» у травні 2022 року, адже вирішив виїздити з окупованого на той час Херсона на території, підконтрольні Україні. Разом із родиною він поїхав до Вінниці, а згодом — до Одеси. Там Дмитро влаштувався працювати на одному з торговельно-роздріб-

них підприємств міста. А вже згодом був мобілізований Суворовським РТЦК та СП м. Одеса до лав Збройних Сил України.

У період з 8 липня до 10 жовтня 2023 року Дмитро пройшов підготовку у Військовому коледжі сержантського складу Військового інституту телекомунікації та інформатизації в м. Полтаві за спеціалізацією експлуатація та ремонт військових засобів зв'язу, після чого був направлений спочатку на службу до в/ч 4948, а потім переведений до в/ч А0284. Ніс службу на території Донеччини. Саме там 19 грудня 2023 року він пішов на своє останнє завдання — тримати оборону на одному зі спостережних пунктів біля села Кліщіївка Бахмутського району (найближча точка до позицій ворога). Коли окупанти почали атакувати лінію оборони, чимало його побратимів було поранено, тож Дмитро власноруч із кулемета відбивав атаки ворога та знищив деяку кількість солдатів ворога. Але той відкрив вогонь з артилерії, саме тоді Дмитро отримав важке поранення уламками снарядів та загинув.

Ім'я захисника викарбуване на гранітній плиті у Всеукраїнському храмі-пантеоні біля села Лішня Тернопільської області. У Дмитра залишилися батьки, дружина, донька та син.



ІВАНОВ ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ



Іванов Олександр Сергійович народився 9 березня 1986 року в селі Дар'ївка Білозерського району Херсонської області. Після закінчення школи вступив до Херсонського національного технічного університету, де отримав кваліфікацію спеціаліста з технології бродильних виробництв і виноробства, однак за фахом не працював, а займався будівельними роботами. До повномасштабного вторгнення проживав із сім'єю в Херсоні. З початком війни переїхав з родиною в село Інгулець, де опинилися в окупації, звідки їм вдалося виїхати в Рівненську область. Згодом оселилися в місті Рівне, де Олександр став на військовий облік. Після мобілізації та навчання служив на посаді навідника бойової машини в одній із військових частин Окремої президентської бригади імені гетьмана Богдана Хмельницького на Донецькому напрямку.

4 січня 2024 року загинув у районі Авдіївки внаслідок мінометно-артилерійського обстрілу, отримавши поранення, несумісні з життям. Після загибелі Олександра Іванова було представлено до державної нагороди — ордена «За мужність» III ступеня.

Олександр народився в селі Дар'ївка Білозерського району Херсонської області. Тут минули його дитинство та юність. Виріс у родині — з батьком Сергієм, матір'ю Антоніною та старшою сестрою Наталією. Мама працювала завідувачкою дитячого садка, тож змалку він ріс у середовищі, де цінували відповідальність, турботу та працю.

З дитинства Олександр був активним і спортивним. У школі навчався добре, грав у футбол і волейбол, брав участь у змаганнях. Його пам'ятають як витривалу, спокійну та зібрану людину.

Після закінчення школи Олександр вступив до Херсонського національного технічного університету, який закінчив 2008 року. Навчався за напрямом харчових технологій, отримав кваліфікацію спеціаліста з технології бродильних виробництв і виноробства.

За фахом він не працював, однак під час навчання проходив виробничу практику на підприємстві. Згодом обрав інший професійний шлях — будівництво.

Разом із батьком і невеликою командою займався будівельними роботами. Добре розумівся на електриці — міг самостійно спроєктувати й виконати електромонтаж у будинку. Мав довіру як відповідальний та надійний майстер.

До повномасштабного вторгнення проживав у Херсоні разом із дружиною Тетяною та сином Макаром.

Після початку повномасштабного вторгнення вони зібрали речі та виїхали до села Інгутець, де мешкали їхні родичі. Там і залишалися під час окупації.

У цей період Олександр разом з іншими чоловіками долучався до патрулювання громади — вони чергували вечорами та вночі, намагаючись підтримувати порядок і безпеку.

Родина планувала виїзд із окупації, однак зробити це було складно. Через відсутність можливості організувати виїзд разом із іншими Олександр ухвалив рішення діяти самостійно. «У підсумку він сам вивіз мене з сином, а також мою сестру з її дітьми», — поділилася дружина воїна Тетяна.

6 квітня 2022 року їм вдалося виїхати з окупованої території Херсонщини через Миколаївську область. Після складної дороги родина дісталася Рівненської області, де спочатку зупинилася в родичів, а згодом оселилася в Рівному як внутрішньо переміщені особи.

Олександр одразу став на військовий облік у Рівному. У лютому 2023 року отримав виклик, пройшов військово-лікарську комісію, після чого в жовтні був направлений на навчання. Там склав присягу та пройшов підготовку.

У грудні 2023 року його перевели до однієї з військових частин — Окремої президентської бригади імені гетьмана Богдана Хмельницького —

і направили на Донецький напрямок. Служив на посаді навідника бойової машини.

Останній раз дружина говорила з ним 31 грудня. Близько 21:00 він ще виходив на зв'язок із родиною, після цього спілкування припинилося.

4 січня 2024 року Олександр загинув у районі Авдіївки внаслідок мінометно-артилерійського обстрілу. Він отримав поранення, несумісні з життям.



Про загибель повідомили 8 січня.

Поховання відбулося 12 січня. Попри всі труднощі, родина наполягла, щоб він повернувся додому.

«Я сказала: тільки додому, туди, де батьки», — говорить дружина.

Після загибелі Олександра Іванова було представлено до державної нагороди — ордена «За мужність» III ступеня. Родина очікує на офіційне вручення відзнаки.

Також, за словами дружини, захисник був відзначений відомчою нагородою — відповідний нагрудний знак родині вже передали.

У Олександра залишилися батько, 9-річний син, дружина та сестра. Мати померла 2023 року.

Дружина згадує його як людину спокійну, добру і дуже сімейну: «Він захищав передусім нас. Постійно думав, як убезпечити родину».

Він любив прості речі: природу, риболовлю, поїздки до річки та моря, відпочинок із родиною та друзями. Завжди знаходив сили допомагати іншим — батькам, рідним, близьким.

У місті Рівне вшанували пам'ять Олександра — на Алеї пам'яті встановили його портрет. Також воїну присвоєно звання почесного громадянина міста.

Олександр Іванов залишиться в пам'яті рідних як надійна, відповідальна і сильна людина. Він не говорив гучних слів, але завжди робив те, що вважав правильним, і захищав свою сім'ю.

КВАША ГРИГОРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ



Кваша Григорій Миколайович народився 11 травня 1974 року в Херсоні. Після закінчення 9 класів Херсонської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 11 продовжив навчання у професійно-технічному училищі № 1, де здобув фах столяра. У 1994 – 1995 роках навчався в професійно-технічному училищі № 8 за спеціальністю «Водій високогабаритних машин». Працював водієм. 2 листопада 2023 року він отримав повістку та пішов до війська. Був гранотометником, воював на Донецькому напрямку у складі 59-ї бригади. Загинув 24 березня 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу Первомайського на Донеччині. Похований на Алеї Слави кладовища Геологів у Херсоні. Має відзнаку «За службу державі».

Його батько родом із Донеччини, а мама — з Кіровоградщини. Рідною домівкою для родини став Херсон, тут вони будували своє життя та виховували дітей — Григорія та його старшу сестру Тетяну. Батько працював на меблевій фабриці, а мама була вихователькою в дитячому садочку. Дитинство Григорія Кваші було щасливим: багато друзів і захоплень, та особливою його пристрастю були автомобілі. Це захоплення в дорослому житті стало його професією. Григорій навчався в двох професійно-технічних училищах, опанувавши фах столяра та водія великих машин. Після навчання одружився, у подружжя народилася дочка Аліна. Деякий час разом із дружиною працювали на ринку, а більшу частину життя працював водієм у різних установах.

«УСЕ ЖИТТЯ ЗАХОПЛЮВАВСЯ МАШИНКАМИ. ЯК У 1995 РОЦІ ОТРИМАВ ВОДІЙСЬКІ ПРАВА, ТАК І ПРАЦЮВАВ ВОДІЄМ. БУВ ДУЖЕ ПРАЦОВИТИЙ. ВЕСЬ ДЕНЬ НА РОБОТІ, А ЯК ДОДОМУ ПРИХОДИТЬ — УСЕ ПО ГОСПОДАРСТВУ РОБИВ. У НЬОГО БУЛИ ЗОЛОТІ РУКИ. У НАС ПРИВАТНИЙ БУДИНОК. ТО ВІН І РОБОТИ ПО ДЕРЕВУ РОБИВ, І МАШИНИ ЧИНИВ, І СВАРКОЮ ЗАЙМАВСЯ. УСЕ В НЬОГО ВИХОДИЛО», — ГОВОРІТЬ ДРУЖИНА ГРИГОРІЯ КВАШІ ОЛЕНА ВАСИЛІВНА.

11.05.1974 — 24.03.2024

З початком повномасштабного вторгнення Херсон опинився в окупації, родина весь час була в місті. Після деокупації, у листопаді 2023 року, Григорій Кваша отримав повістку і, незважаючи на проблеми зі здоров'ям, доєднався до війська та став на захист країни.

«ВІН МЕНІ СКАЗАВ: “ТИ Ж ЗНАЄШ, Я ХОВАТИСЬ НЕ БУДУ, ПІДУ ВОЮВАТИ”», — ЗГАДУЄ ОЛЕНА ВАСИЛІВНА. ВІН 4 ГРУДНЯ ПОЇХАВ НА НАВЧАННЯ НА МИКОЛАЇВЩИНУ, ЙОГО ПРИЗНАЧИЛИ ГРАНАТОМЕТНИКОМ ТА ВІДПРАВИЛИ НА ДОНЕЦЬКИЙ НАПРЯМОК.

У Григорія був позивний Дід. «Знаєте, він у мене був маленький, худенький. Зріст 152, вага 55 кг. Йому на вигляд було 35 — 40 років. А коли він мені фотографію прислав з фронту, то я його навіть не впізнала. Точно, дід. Так постарів на нулі за 31 день», — розповідає Олена Василівна. Вона говорить, що, попри всі труднощі, він ніколи не жалівся, весь час говорив: «У мене все нормально». Востаннє з чоловіком Олена Василівна розмовляла 21 березня: сказав, що йде на позиції, а далі з ним не було зв'язку. 29 березня їй зателефонували з військкомату та повідомили, що 24 березня під час виконання бойового завдання поблизу Первомайського на Донеччині Григорій загинув.

Його поховали на Алеї Слави на кладовищі в Херсоні. Військовому було 49 років. У нього залишилися сестра, дружина та донька.

«ВІН БУВ ГАРНОЮ ЛЮДИНОЮ, ГАРНИМ ЧОЛОВІКОМ ТА БАТЬКОМ. АЛІНА — ЦЕ ТАТОВА ДОЦЯ, УСЮДИ БРАВ ЇЇ З СОБОЮ. ЇДЕМО НА МАШИНІ — ВІН ПОСТІЙНО САДИВ ЇЇ ПОРУЧ, І ВОНА З ДИТИНСТВА ВЖЕ ЗА КЕРМОМ. ВІН НАВЧИВ ЇЇ ЇЗДИТИ І НА ВЕЛИКИХ, І НА МАЛЕНЬКИХ МАШИНАХ. ВЗАГАЛІ, МИ З НИМ ЗАВЖДИ РАЗОМ УСЮДИ БУЛИ, НАВІТЬ МЕДКОМІСІЮ ПЕРЕД СЛУЖБОЮ РАЗОМ ПРОХОДИЛА. ТЕПЕР ЗАЛИШИЛИСЯ ЛИШЕ СПОГАДИ, КОЖНОГО ДНЯ ПРО НЬОГО ЗГАДУЄМО», — КАЖЕ ОЛЕНА ВАСИЛІВНА.



КЕНЦАЛО ЮРІЙ ЮРІЙОВИЧ



Кенцало Юрій Юрійович народився 10 грудня 1994 року в селі Інгулець на Херсонщині. Навчався у місцевій школі до 9 класу, після чого вступив до Херсонського кооперативного училища, де здобув фах кухаря-кондитера. Згодом продовжив навчання й отримав кваліфікацію технолога харчової промисловості.

Працював кухарем у Херсоні та на узбережжі Чорного моря, зокрема в закладах Залізного Порту. Також мав досвід роботи в охоронному агентстві й експедитором. У грудні 2022 року, відразу після деокупації Херсонщини, добровільно став на захист України. Служив у складі 81-ї окремої аеромобільної бригади, виконував бойові завдання на Луганському напрямку. Мав звання молодшого сержанта.

Загинув 19 січня 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Білогорівка Луганської області. Похований 2 лютого 2024 року на малій батьківщині — у селі Інгулець на Херсонщині.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (помертньо).

Зростав у багатодітній родині разом із двома братами та сестрою. З дитинства був привчений до праці: допомагав батькам по господарству, працював на землі. «Він був дуже доброю дитиною. Що не попросиш — завжди допоможе. І дорослим, і друзям», — згадує мама Наталія.

Любив працювати руками, а ще — готувати. З підліткового віку стояв біля плити разом із мамою, вчився, пробував, радів, коли вдавалося. «Він з дитинства біля мене був, допомагав. Йому це подобалося», — говорить вона.

Батько Юрій розповідає про сина як про завжди життєрадісного та усміхненого. «Він був веселим хлопцем. Завжди сміявся, жартував», — каже він.

Юрій легко знаходив спільну мову з людьми. У нього було багато друзів, і всі знали: на нього можна покластися. Він ніколи не підводив. Був спокійним, врівноваженим, доброзичливим.

10.12.1994 — 19.01.2024

Подорослішавши, мріяв про родину, власний дім, стабільну роботу. У нього була кохана дівчина, вони планували одружитися. Та все змінила війна.

Під час окупації Юрій залишався в рідному селі разом із батьком. Попри небезпеку, допомагав односельцям у вирішенні побутових та господарських проблем на добровільних засадах. Після деокупації, у грудні 2022 року, Юрій добровільно став на захист України.

«10 грудня 2022 року в нього був день народження, а вже 11 числа він поїхав», — згадує тато про те, як Юрій пішов на фронт.

Після проходження навчання долучився до складу 81-ї окремої аеромобільної Слобожанської бригади Десантно-штурмових військ ЗСУ. Служив на одному з найважчих напрямків фронту — Луганському.

Протягом 2023 року брав участь у складних штурмових операціях, перебував на передових позиціях. Під час служби переніс дві складні операції, але після відновлення повернувся до побратимів. Згодом пройшов курси та отримав звання молодшого сержанта. Мав позивний 7,62.

Зв'язок із ним був нечастим. Інколи доводилося чекати тижнями, не знаючи, де він і що з ним. Але кожен дзвінок був як ковток повітря. Під час цих коротких розмов син майже не говорив про війну — беріг рідних від тривоги. «Казав тільки: “У мене все добре, не хвилюйтеся”», — говорить мама.

Остання зустріч із Юрієм стала для батьків особливою — короткою, але такою, що назавжди залишилася в серці. Вони зустрілися 10 січня 2024 року на Харківщині в місті Лозова. Мама нарешті побачила сина після тривалої розлуки. «До того ми довго не бачилися, бо була за кордоном з іншими дітьми, — згадує вона. — Ми дуже хотіли до нього, та й він просив, аби ми приїхали».

Тоді їм вдалося провести разом лише один день. І рідні навіть не підозрювали, що це прощання назавжди... Не знали, що ці обійми та сказані одне одному слова — останні...

Після того, як він перестав виходити на зв'язок, родина не відразу отримала офіційне підтвердження про його загибель. Через це його спершу об-

ліковували як зниклого. Страшна звістка прийшла разом із болем, який уже неможливо було відпустити...

Юрій загинув 19 січня 2024 року під час ворожого штурму позицій в районі селища Білогорівка Луганської області. Поховали його 2 лютого 2024 року в рідному селі Інгулець на Херсонщині. Прощалися із загибим захисником під обстрілами. Того дня в селі було одинадцять «прильотів»...

Він знайшов свій останній спочинок там, де народився і виріс, де його завжди чекали та де, серед рідних вулиць і знайомих облич, пам'ять про нього житиме вічно...



КИРИЛЕНКО ОЛЕКСІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ



Кириленко Олексій Олексійович народився 18 листопада 1977 року в Херсоні. Займався боксом. Після закінчення школи навчався в технікумі на електрика. Але справою його життя став ремонт взуття, у якому він досяг високого рівня, відкривши кілька майстерень. Під час окупації Херсона родина залишалася в місті. Після деокупації ухвалив рішення йти до війська. Пройшов навчання і був направлений в зону бойових дій. Мав позивний Китаєць. У лютому 2024 року його підрозділ перекинули на Покровський напрям. Загинув 1 квітня 2024 року в районі села Семенівка Покровського району Донецької області. Похований у Херсоні, поруч із могилою батька.

Дитинство Олексія минало в центральному районі міста — у двориках старої забудови.

З ранніх років вирізнявся спокоєм й уважністю до деталей. Як згадувала його мати, навіть у дитинстві він любив порядок: іграшки завжди розкладав акуратно — за кольором або розміром. Ця риса згодом стала визначальною в його роботі.

Після школи здобув освіту в технікумі, отримав спеціальність електрика. Займався спортом — близько 15 років присвятив боксу.

Справою його життя став ремонт взуття. До цієї професії він прийшов не одразу — зацікавився нею вже у зрілому віці, майже в 37 років. Основам його навчив батько, який усе життя працював у цій сфері. З часом Олексій не лише опанував ремесло, а й досяг у ньому високого рівня.

Його майстерні в Херсоні знали багато містян. Вони вирізнялися акуратністю та продуманістю до дрібниць: усе було впорядковано, чисто, естетично. Олексій працював із різними матеріалами, використовував якісні комплектуючі, уважно ставився до кожної пари взуття. Люди цінували його за чесність та професіоналізм.

Працював також разом із дружиною Анною, яка була педагогом, а також ведучою та співачкою. Олексій допомагав їй у проведенні заходів як технічний

18.11.1977 — 01.04.2024

фахівець і звукорежисер: відповідав за підключення апаратури, звук, світло, налаштування обладнання. З часом став не просто помічником, а повноцінним партнером. Це було їхнє спільне заняття, яке вони розвивали разом.

Подружжя прожило разом 13 років.

Анна згадує: «Ми були не лише чоловіком і дружиною, а й напарниками і друзями».

Під час окупації Херсона родина залишалася в місті. Олексій принципово відмовився працювати в цей період.

«Я ще росіянам підметки не робив», — сказав він дружині і закрив майстерню.

Після закриття майстерні Олексій залишився з великою відповідальністю — потрібно було забезпечувати сім'ю та допомагати літнім батькам. Щоб заробити, він почав таксувати: возив цивільних, зокрема й тих, хто їздив із лівого берега продавати овочі на Центральному ринку. Серед його пасажирів були й люди, які шукали зниклих рідних. Олексій не залишався осторонь — разом з іншими їздив по місцях утримання, намагався знайти тих, кого забрали окупанти.

«Я чув, як там кричали люди, — і у мене просто волосся ставало дибки», — згадувала дружина його слова про побачене під час таких поїздок.

Після деокупації Херсона ухвалив рішення йти до війська. Це рішення було для нього непростим. Як згадує Анна, до цього він був мирною людиною, не військовим за характером. Однак пережите під час окупації вплинуло на нього.

Службу проходив після мобілізації. Спочатку навчався, згодом був направлений у зону бойових дій. У лютому 2024 року його підрозділ перекинули на Покровський напрям.

Мав позивний Китаєць — так його називали друзі ще з дитинства через характерні риси зовнішності.

У ніч з 31 березня на 1 квітня 2024 року відбувся бій у районі села Семівка Покровського району Донецької області.

За наявною інформацією, під час обстрілу бійців на позиції було засипано землею. Олексій отримав поранення, втратив окуляри, але зміг вибратися

з-під завалу. Поранений, без зв'язку та в умовах дезорієнтації, він намагався самостійно дістатися до точки евакуації, повз у її напрямку.

Зв'язок із ним обірвався під час розмови з командиром.

Після цього його вважали зниклим безвісти. Пошуки тривали близько двох років, однак через активні бойові дії встановити його місцезнаходження не вдалося.

Згодом тіло Олексія було повернуто в межах репатріації. У грудні 2025 року було підтверджено збіг ДНК, а у січні 2026 року родині офіційно повідомили про це.

Причиною загибелі визначено вибухову травму.

Олексія поховали в Херсоні, поруч із могилою батька — той помер незадовго до повернення тіла сина.

Олексій Кириленко загинув у віці 47 років. У нього залишилися дружина Анна, доросла донька та мама.



КОВАЛИШИН ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ



Ковалишин Олександр Петрович, позивний Мохнатий, народився 10 жовтня 1984 року в селі Крупиця Бериславського району Херсонської області. Навчався у Червономаяцькій загальноосвітній школі I — III ступенів. Закінчив Червономаяцьке професійно-технічне училище (нині Бериславський професійний аграрний ліцей), де опанував спеціальності тракторист-водій та слюсар.

Став на захист держави у жовтні 2023 року у складі 95-ї окремої десантно-штурмової Поліської бригади, виконував бойовий обов'язок на Донецькому напрямку.

Загинув 21 грудня 2023 року поблизу села Терни Лиманського району Донецької області. Похований на місцевому кладовищі села Виноград Звенигородського району Черкаської області.

Олександр Петрович народився у великій дружній родині Ковалишиних. Його батьки були працівниками місцевого колгоспу: батько Петро Андрійович — трактористом, а мати Марія Прокопівна — дояркою. Також він мав рідного брата Володимира, з яким народився в один день, і двох сестер: старшу — Лідію та середню — Ларису.

Олександр зростав відкритим, доброзичливим та дуже товариським хлопцем, через що мав багато друзів і знайомих. У школі він навчався посередньо, проте обожнював уроки історії, яку вивчав з превеликим задоволенням та цікавістю. Крім цього захоплювався технікою. Так, одного разу з братом Володимиром вони придбали мотоцикл, який власноруч ремонтував. А ще обожнював риболовлю, тож майже щодня в юнацькі роки з братом ловив рибу. Не менш захопливим для нього було і полювання, на яке він ходив разом із братом та старшим сусідом.

Отримавши професійну освіту, поїхав до однієї із сестер до Нової Каховки, де влаштувався працювати на місцевий речовий ринок вантажником. Та через п'ять з половиною років вирішив перетворити своє захоплення будівельною справою зі звичайного хобі на постійну роботу й поїхав випробувати долю в місто Київ. Там чоловік успішно реалізувався як умілий буді-

10.10.1984 — 21.12.2023

вельник, адже навчився бездоганно укласти плитку, тинькувати й шпаклювати стіни та багато іншого. Де б він не працював, всюди отримувач схвальні відгуки. Клієнти частенько називали його майстром на всі руки.

Крім роботи в житті чоловіка, звісно, було й особисте. 2003 року він вперше одружився. У шлюбі з дружиною Катериною в нього народилася перша донька Юлія. Та згодом шлюб було розірвано. Пізніше Олександр зустрів другу, але вже цивільну дружину Юлію і невдовзі вдруге та втретє став батьком, адже в подружжя спочатку народилася донька Олена, а потім син Олександр. Та щастя тривало не так довго. Юлія раптово дізналася про свою тяжку хворобу, тож тривалий період родина боролася з недугою. Олександр доглядав за дружиною, підтримував та робив все, аби полегшити її стан. Та хвороба таки перемогла, і Юлії не стало. Аби забезпечити дітей та подбати про їхнє майбутнє, чоловік повернувся до роботи. І саме там напередодні війни зустрів на одному з будмайданчиків свою майбутню дружину Оксану, яка теж працювала на будівництві. Це було приємне знайомство, яке переросло у щасливий шлюб, у якому 2021 року народилася донечка Ксенія.

ОКСАНА ЗГАДУЄ ЧОЛОВІКА НАЙТЕПЛИШИМИ СЛОВАМИ: «ВІН БУВ ЧУДОВИМ І ЧОЛОВІКОМ, І БАТЬКОМ. ТУРБОТЛИВИМ, ЛЮБЛЯЧИМ ТА ЩИРИМ. КОЖЕН ДЕНЬ СТОСУНКІВ З НИМ БУВ ОСОБЛИВИМ, А ПОБУТ ЛЕГКИМ ТА ПРИЄМНИМ. І ЦІННО ТЕ, ЩО ВІН ТАК ГАРНО СТАВИВСЯ НЕ ЛИШЕ ДО МЕНЕ ТА НАШОЇ СПІЛЬНОЇ ДОНЬКИ, А Й ДО МОЇХ СТАРШИХ ДІТЕЙ. ОДНА З ДОНЬОК НАВІТЬ НАЗВАЛА СВОГО ПЕРВІСТКА НА ЧЕСТЬ ОЛЕКСАНДРА».

Та восени 2023 року чоловік був мобілізований, пройшов навчання у Польщі та Україні й у грудні 2023 року поїхав захищати державу на Донецький напрям. Там Олександр швидко знайшов спільну мову з побратимами та здобув повагу військового керівництва, адже гідно виконував свої обов'язки військовослужбовця. 21 грудня 2023 року захисник пішов на своє перше бойове завдання, з якого повернутися йому, на жаль, не судилося.

Він мав передчуття щодо цього, тож напередодні подзвонив брату та попрощався, зазначивши, що йде туди, звідки майже ніхто не повертається. Так і сталось, адже чоловік отримав поранення, несумісні з життям.

У захисника залишилися рідні брат та сестра, дружина і діти.



КОЛЕСНИК МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ



Колесник Микола Миколайович народився 16 березня 1975 року в місті Херсоні. Навчався спочатку в Антонівській школі, а згодом у школі № 1 міста Херсона, після чого здобув фах столяра на Херсонському ремонтному виробництві. Працював столяром у кінотеатрі, а потім понад 28 років — на Херсонському водоканалі. Був призваний до лав Збройних Сил України 14 вересня 2023 року у складі 79-ї окремої десантно-штурмової бригади. Загинув 13 грудня 2023 року в районі села Новомихайлівка Покровського району Донецької області під час виконання бойового завдання. Похований 21 грудня 2023 року на Алеї Героїв у місті Херсоні.

Життя кожної людини — це окремий всесвіт, але є люди, чий світ тримається на вмінні творити добро та красу власними руками. Микола був саме таким. Його дитинство минуло в Херсоні, де родина часто проводила час разом на річці, де відпочивали або рибалили. Річкова вода тоді здавалася безтурботною, а дні — нескінченними. Саме там, серед тихого плескоту хвиль і шелесту прибережних очеретів, закладалося те внутрішнє світло, яке він пронесе через усе життя. Кожна зловлена риба, кожна спільна розмова на березі залишалися теплим спогадом, до якого так хотілося повертатися думками у дорослому віці. Хоча батьки згодом розійшлися, і Микола певний час жив з батьком у Херсоні, а сестра Вікторія з мамою та бабусею на Вінниччині, зв'язок між ними ніколи не переривався.

2006 року доля знову звела брата й сестру під одним дахом в Антонівці. Вікторія Миколаївна згадує про нього з неймовірною теплотою:

«НАПЕВНО, ВІН БІЛЬШЕ МЕНЕ ПІДТРИМУВАВ. І ФІНАНСОВО, І ПОРАДАМИ. ДІТИ ДО НЬОГО ТЯГНУЛИСЯ, ВІН З НИМИ БАГАТО СПІЛКУВАВСЯ. МИКОЛА БУВ ДОБРОЗИЧЛИВОЮ ТА НАДІЙНОЮ ЛЮДИНОЮ».

Професійний шлях Миколи завжди був пов'язаний з деревом. Після дев'яти класів він пішов працювати на ремонтне виробництво учнем сто-

16.03.1975 — 13.12.2023

ляра. Виготовляв усе: від крісел для кінотеатрів до витончених декорацій. Дерево в його руках наче оживало. Це була не просто робота, а справжня пристрасть, яка супроводжувала його все життя.

Кажуть, дерево пам'ятає тепло рук, які його торкалися. Микола відчував живу душу кожної деревини, її текстуру та запах. Під його пальцями звичайна дошка перетворювалася на витвір мистецтва, наповнюючи простір особливим затишком. Творити — означає залишати частинку власної душі у речах, які переживуть нас.

«Він усе робив власними руками. Я нічого для господарства не купляла, — розповідає сестра. — Кажу: “Коля, мені треба для господарства”. Він хутко дерево підбере і вже випилює. Дітям у школу шпаківні робив. Коли дочка вчилася на дизайнера, він допомагав з поробками — навіть капелюхи з дерева робив! Навіть човен собі сам змайстрував, щоб на риболовлю їздити. Був майстром на всі руки».

Понад 28 років Микола присвятив роботі на Херсонському водоканалі. Саме там його застало повномасштабне вторгнення. Коли Херсон опинився в окупації, він не покинув місто і своє підприємство.

ЦЕ БУЛА ЙОГО ВІДДАНІСТЬ РІДНОМУ МІСТУ І ХЕРСОНЦЯМ — ПРОСТО ЗАЛИШАТИСЯ НА СВОЄМУ МІСЦІ, ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ ХЕРСОН ЖИТТЯМ, КОЛИ НАВКОЛО ПАНУВАВ СТРАХ І НЕВІДОМІСТЬ. БУТИ ВІРНИМ СВОЄМУ ДОМУ, СВОЇМ ЛЮДЯМ, СВОЇЙ ЗЕМЛІ ДО КІНЦЯ.

Після звільнення Херсона, восени 2022-го, життя почало повертатися в колю, Вікторія повернулася з-за кордону. Повістки з ТЦК Миколі приходили кілька разів. Його двічі повертали з пунктів збору через стан здоров'я. Проте з третьої спроби, 14 вересня 2023 року, його все ж мобілізували. Миколу відправили на навчання до Великої Британії. 1 жовтня 2023 року він повернувся і був направлений на Донеччину. Микола став частиною 79-ї окремої десантно-штурмової бригади. Спочатку був солдатом, згодом — навідником, пізніше — старшим стрільцем аеромобільного відділення.

Короткий час служби був сповнений виснажливих завдань у найгарячіших точках: Курахове, Мар'їнка, Новомихайлівка. Зв'язок був рідкісним і складним.

«ЧЕРЕЗ ДУЖЕ ПОГАНІЙ ЗВ'ЯЗОК ДЗВОНИВ У SIGNAL. Я ЧЕКАЛА ПО ТРИ-П'ЯТЬ ДНІВ, ТОМУ ЩО ВОНИ БУЛИ НА ЗАВДАННІ, А ПОТІМ ЇХ ПОВЕРТАЛИ ЗВІДТИ. ВІН НІКОЛИ НЕ КАЗАВ, ДЕ САМЕ ПЕРЕБУВАЄ, КАЗАВ, ЩО ЗАБОРОНЯЮТЬ», — ЗГАДУЄ СЕСТРА.

Ці дні очікування тяглися, мов вічність. Кожна хвилина мовчання тиснула на серце важким тягарем. Скільки невисловленої любові, скільки молитов вміщувалося у короткі гудки телефону, коли на іншому кінці дроту рідний голос нарешті тихо казав: "У мене все добре".

Востаннє Вікторія чула голос брата 5 грудня 2023 року. Він попередив, що йде на завдання і його не буде трохи довше. 13 грудня 2023 року поблизу села Новомихайлівка життя Миколи Колесника обірвалося. Тіло воїна не могли забрати з поля бою три дні. Лише 16 грудня родині зателефонували з повідомленням про необхідність впізнання.

ЗИМА ТОГО РОКУ ПРИНЕСЛА З СОБОЮ НЕ ПРОСТО ХОЛОД, А НЕВИМОВНИЙ, ПРОНИЗЛИВИЙ БІЛЬ. ЗЕМЛЯ ЗАНІМІЛА, КОЛИ СЕРЦЕ МАЙСТРА, ЯКЕ ТАК ЩИРО ЛЮБИЛО ЦЕЙ СВІТ І ЛЮДЕЙ, ЗУПИНИЛОСЯ ПІД ДОНЕЦЬКИМ НЕБОМ. ЧАС НІБИ ЗАВМЕР ДЛЯ ТИХ, ХТО ЗАЛИШИВСЯ ЧЕКАТИ.

Рідні вирішили ховати Героя вдома. 21 грудня 2023 року Микола знайшов свій останній спочинок на Алеї Героїв у рідному Херсоні. За особисту мужність був нагороджений орденом «За мужність» III ступеня.

Сьогодні його пам'ять живе в кожному виробі з дерева, що залишився вдома, та в серцях племінників, які безмежно сумують за дядьком.

КОШКА КОСТЯНТИН ОЛЕКСІЙОВИЧ



Кошка Костянтин Олексійович народився 18 травня 1998 року в селищі Іванівка (нині Генічеський район) Херсонської області. Навчався в Іванівському ліцеї № 1. Займався спортом, зокрема карате, захоплювався футболом. Також дуже любив музику. Після школи вступив до Херсонського національного технічного університету. Згодом переїхав до Запоріжжя, продовживши навчання в університеті. Працював у сфері обслуговування, зокрема баристою.

З початком повномасштабного вторгнення Костянтин не знаходив собі місця й у лютому 2023 року добровільно подав документи на вступ до бригади «Азов». У березні того ж року став військовослужбовцем. Мав позивний Кавун. Ніс службу в артилерії — був водієм першої послуги гармати взводу гаубичної артилерійської батареї 12-ї бригади.

Загинув 22 січня 2024 року в селі Серебрянка Бахмутського району Донецької області. Похований Костянтин у Запоріжжі. Посмертно відзначений почесним нагрудним знаком «Комбатантський хрест» та орденом «За мужність» III ступеня.

Із дитинства Костянтин був допитливим і розумним. Любив читати, мав дуже хорошу пам'ять — міг швидко засвоювати матеріал, навіть перед самим уроком. Вчителі відзначали його здібності. Водночас, як згадує мама Тетяна, він залишався звичайним хлопцем — активним, непосидючим, із живим характером.

Займався спортом, зокрема карате, дуже любив футбол. Навіть уже навчавшись в університеті, за кожної нагоди збирався з друзями, щоб пограти.

Після школи вступив до Херсонського національного технічного університету. Згодом переїхав до Запоріжжя, де навчалася його дівчина Анастасія, але навчання не залишив — продовжував його екстерном і паралельно працював у сфері обслуговування. Працював у кафе та ресторанах, певний час — баристою. Саме цей досвід став для нього особливим — Костянтин добре розбирався у каві, знав її особливості й умів передавати це іншим.

«Ма, ти спробуй — ти ж навіть не можеш відчутися смаку», — переконавав він маму, навчаючи її пити каву без цукру і розрізняти її відтінки. Це

захоплення залишилося з ним і на фронті — побратими згадували, що Костя часто розповідав їм про каву, і це стало одним із теплих спогадів про нього.

З початком повномасштабного вторгнення Костянтин опинився у Києві — у ніч з 23 на 24 лютого 2022 року він їхав потягом разом із друзями, плануючи поїздку до Польщі. Перші дні провів у бомбосховищах, після чого повернувся до Запоріжжя. Продовжував працювати, але, за словами матері, не знаходив собі місця.

Він дедалі більше думав про те, що має долучитися до захисту країни. У лютому 2023 року разом із двома друзями поїхав до Києва подавати документи на вступ до бригади «Азов».

Про своє рішення повідомив матері вже після того, як був прийнятий.

«Мам, я маю бути там. Я не можу ходити по місту і дивитися на хлопців, які воюють, а сам нічого не робити», — сказав він. Також пояснював це дуже особисто: його рідне селище перебувало в окупації. «Я знайшов найкоротший шлях додому», — говорив Костянтин.

29 березня 2023 року він став військовослужбовцем бригади «Азов». Мав позивний Кавун.

За розподілом потрапив до артилерії — був водієм першої обслуги гармати взводу гаубичної артилерійської батареї 12-ї бригади.

Побратими згадують його як відповідального, надійного і життєрадісного бійця. «Мали за честь виконувати разом бойові завдання. Дуже розумний, швидко навчався, дуже веселий. Він не міг і години прожити без гумору — завжди підіймав нам настрій», — розповідали вони.

Командування відзначало його здатність швидко орієнтуватися в ситуації та приймати рішення. З часом Костянтин став командиром взводу. Останній його вихід на позицію він здійснював уже в цій ролі. Після повернення його мали направити на сержантські курси, однак цей вихід став для нього останнім.

22 січня 2024 року Костянтин Кошка загинув разом із чотирма побратимами внаслідок авіаудару — по їхній позиції в селі Серебрянка Бахмутського району Донецької області ворогом було скинуто три керовані авіабомби.

Воїн посмертно відзначений почесним нагрудним знаком «Комбатантський хрест» та орденом «За мужність» III ступеня. Похований Костянтин у Запоріжжі — місті, де жив разом із дружиною Анастасією. Під час останньої відпустки вони офіційно одружилися.

Після загибелі Костянтина про нього згадують не лише побратими, а і його найближчі. Дружина Настя, яка нині також служить у війську, розповідає, що їхні стосунки тривали майже сім із половиною років. «Костя був тією людиною, яка в наших стосунках завжди їх балансувала і врівноважувала. Якщо я мала запальний характер, то з часом перейняла від нього здатність спокійно вирішувати ситуації», — говорить вона.

За її словами, рішення Костянтина піти до війська стало для неї випробуванням: «Спершу я дуже цього боялась — мені було страшно залишитися без цієї його підтримки. Але я багато переосмислила і зрозуміла, наскільки важливе це рішення — не тільки для нього, а й для всіх нас». Весь час його служби вона намагалася бути для нього опорою. Костянтин, згадує Настя, пишався тим, що служить в «Азові», і вважав це не лише підрозділом, а і братерством. Після загибелі Кості саме побратими допомогли родині пережити перші найважчі дні — підтримували, надсилали спогади та фотографії.

«Коли Костя загинув, я довгий час була дуже розбита. Час не лікує — ти просто звикаєш жити з цим», — зазначає Анастасія. Згодом вона сама стала до служби. Взяла позивний Кошка — за своїм прізвищем після одруження, зберігаючи так пам'ять про коханого.

Костянтин дуже любив музику. Його батько грав на гітарі, і син теж мріяв навчитися. Вони разом обговорювали музику, слухали улюблені пісні, грали у футбол.

У родині він був опорою для молодших сестер. «Що таке старший брат? Це все. Це підтримка, це надія, це порада», — говорить мама Тетяна.

У Костянтина залишилися дружина, батьки та дві сестри.

Мама Тетяна каже, що не відчуває його відсутності як остаточної втрати: «Він є. Просто зараз ми спілкуємося не так, як раніше... Але я знаю, що він мене чує». Вона говорить про нього як про людину, яка залишається поруч — у пам'яті, у розмовах, у щоденних відчуттях: любов безсмертна.

ЛИЧАК ВАЛЕРІЙ БОГДАНОВИЧ



Личак Валерій Богданович народився 19 жовтня 1981 року в місті Херсон. Навчався в Антонівській школі, згодом опанував спеціальність машиніста холодильних установок. Працював водієм маршрутного таксі, потім на Укрзалізниці. До лав Збройних Сил України приєднався 1 лютого 2024 року у складі 79-ї окремої десантно-штурмової бригади. Служив стрільцем-навідником. Життя воїна обірвалося 6 квітня 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу села Новомихайлівка Покровського району Донецької області. Похований в місті Одеса.

За відвагу та вірність присязі нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Дитинство та юність Валерія пройшли в Антонівці, передмісті Херсона. Він був наймолодшим у родині, зростав разом із братом та сестрою. Батьки працювали на котельні в селищі, згодом батько перейшов на залізницю. Атмосфера в домі була сповнена тепла. Після школи та служби в армії на Одещині Валерій почав шукати свій шлях. За своє життя опанував декілька професій. Справжньою пристрастю, що супроводжувала його крізь роки, були голуби.

«ЦЕ БУЛО НАЙБІЛЬШЕ ХОБІ ЙОГО ЖИТТЯ, — ЗГАДУЄ ДРУЖИНА ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА. — ВІН МІГ ГОДИНАМИ СИДІТИ НА ГОЛУБ'ЯТНІ. НАШИХ ДІТЕЙ, ЛЄРУ ТА ІЛЮ, ЗАВЖДИ БРАВ ІЗ СОБОЮ, ПОКАЗУВАВ ЇМ ТИХ МАЛЕНЬКИХ ПТАШЕНЯТ. ЦЕ БУВ ЙОГО ОСОБИСТИЙ СВІТ СПОКОЮ».

Зі своєю майбутньою дружиною Оленою Валерій познайомився 2003 року. Це була звичайна зустріч у кафе в Антонівці, яка переросла в кохання всього життя. У червні 2006 року вони побралися. У вересні 2007 року народилася донечка Валерія, а через дев'ять років, у вересні 2016-го, на світ з'явився син Ілля. Валерій обожнював своїх дітей і майже весь вільний час проводив з ними.

19.10.1981 — 06.04.2024

Коли в лютому 2022-го ворог прийшов у Херсон, родина Личаків опинилася в окупації. Сім довгих місяців вони жили під тиском росіян. Валерій, який на той час мав власний бізнес із перевезень, не міг просто спостерігати. У вересні 2022 року родина вирішила виїжджати з рідного міста. Валерій разом із колегою вивіз із окупованого міста ще 42 людей.

«МИ ПРОСТО ДАЛИ ОГЛОШЕННЯ В ТЕЛЕГРАМІ ПРО БЕЗКОШТОВНУ ЕВАКУАЦІЮ. ЦЕ БУЛО ДУЖЕ НЕБЕЗПЕЧНО, АЛЕ ВІН НЕ МІГ ІНАКШЕ», — ЗГАДУЄ ДРУЖИНА.

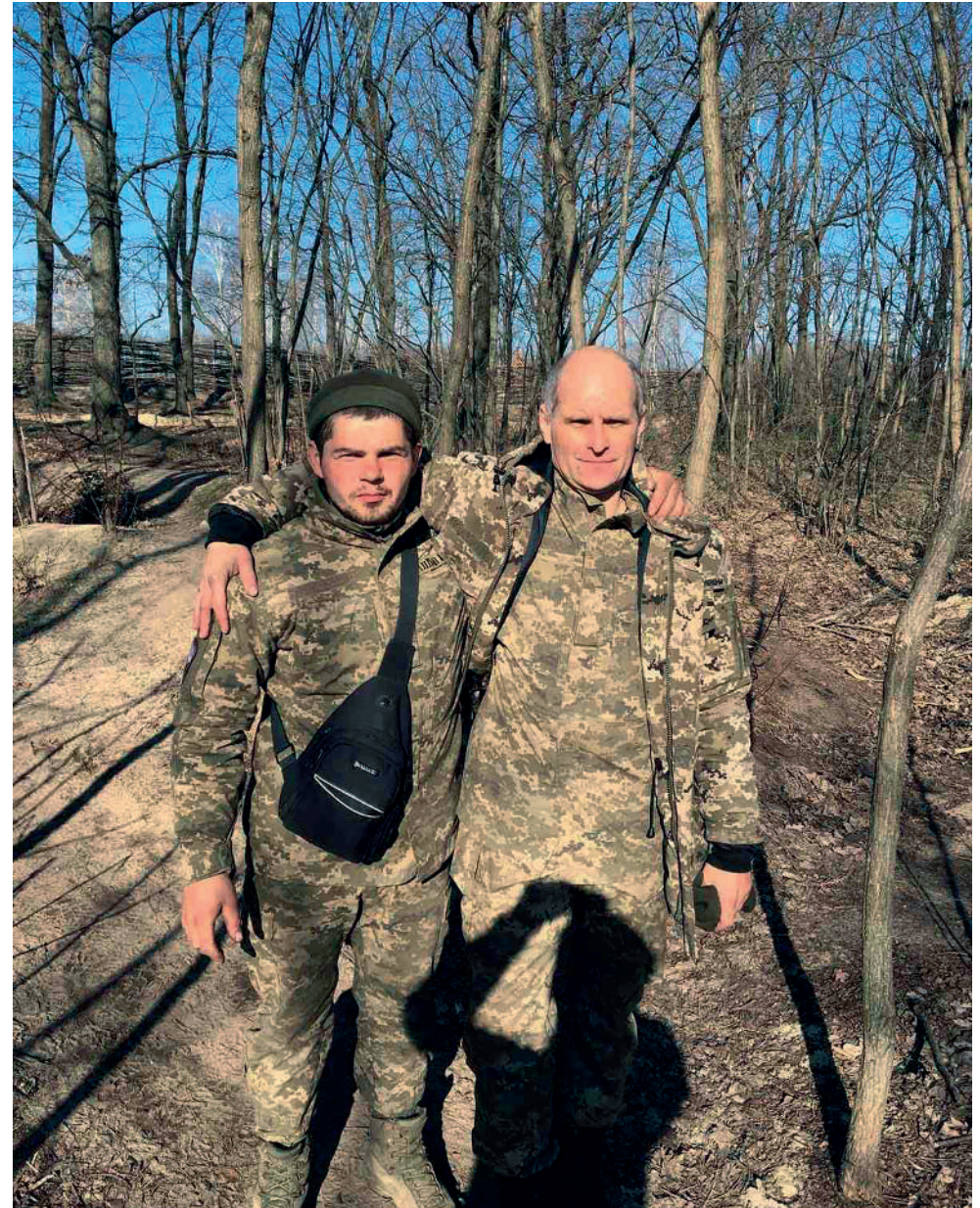
Родина опинилася у Львові, через рік переїхали ближче до дому — в Одесу. Взимку 2024 року Валерій отримав повістку і пішов до ТЦК — чоловік приєднався до 79-ї окремої десантно-штурмової бригади. Після навчання в Житомирі та короткого злагодження підрозділ Валерія опинився на одному з найважчих напрямків — під Кураховим. Служив стрільцем-навідником. Він бачив жахи війни на власні очі, але намагався берегти дружину від цих подробиць.

У Валерія було п'ять бойових виходів. Останні дні були особливо важкими. Після чергового «прильоту» на позицію, де загинув його побратим, якого Валерій сам виносив на собі, у нього почалися сильні головні болі — ознаки важкої контузії. Він записався до лікаря. У п'ятницю, перед виходом на позицію, Олена благала його залишитися, спробувати потрапити до лікарні раніше.

«Він відповів: “Немає кому виходити. Я повернуся в понеділок і тоді вже поїду до лікарні”. Це була наша остання розмова», — ділиться дружина.

6 квітня 2024 року в районі села Новомихайлівка Покровського району Донецької області серце воїна зупинилося. 14 квітня 2024 року в Одесі відбулося прощання. Олена вирішила кремувати тіло чоловіка. Це рішення було продиктоване надією на те, що вона зможе колись повернути його прах до рідної Антонівки після її звільнення.

За свою відвагу та вірність присязі Валерій Личак був нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).



МАЛЯКА СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ



Маляка Сергій Анатолійович народився 16 травня 1982 року в селі Кізомис Білозерського району Херсонської області. Навчався в Кізомиській загальноосвітній школі. Після 9 класу вступив до ПТУ № 6, де здобув професію слюсаря з ремонту автомобілів. З 18 травня 2000 року до 9 листопада 2001 року проходив строкову військову службу. Потім продовжив освіту у сфері управління водним транспортом. Із 2010 року працював на Херсонській ділянці ДУ «Держгідрографія» — спочатку шкіпером маломірного судна, згодом матросом.

25 травня 2023 року став на захист Батьківщини. Боровив територіальну цілісність та незалежність держави у лавах 15-ї бригади оперативного призначення «Кара-Даг» Національної гвардії України. Був головним сержантом 1-го взводу 2-ї роти 4-го батальйону. Брав участь у бойових діях на Запорізькому напрямку.

Загинув 12 грудня 2023 року під час виконання бойового завдання неподалік від села Вербове Пологівського району Запорізької області. 26 липня 2025 року Героя поховали на Алеї Слави Західного кладовища в Одесі.

Сергій родом із мальовничого Кізомиса, де тиша річки і запах степу влітаються в дитинство. Його батько був рибалкою в місцевому рибовидобувному господарстві, мати — продавчиною. У Сергія є молодша сестра, з якою він підтримував теплі, доброзичливі стосунки.

З дитинства він увібрав у себе любов до природи, до води, до рідної землі. Від батька перейняв не лише псевдо Карпо, а й любов до природи, до риболовлі, до херсонських просторів. А від мами — щирість і вміння бути поруч, коли це потрібно найбільше.

«ВІН БУВ ДУЖЕ СПОКІЙНИЙ, ВРІВНОВАЖЕНИЙ. ЯКЩО ЩОСЬ ОБІЦЯВ — ЗНАЧИТЬ, ТАК І БУДЕ, ВІН БУВ ЛЮДИНОЮ СЛОВА. НА НЬОГО МОЖНА БУЛО ПОКЛАСТИСЯ В УСЬОМУ», — ЗГАДУЄ ДРУЖИНА ОЛЕНА.

16.05.1982 — 12.12.2023

У 20 років Сергій створив родину. Згодом у них народилися дві доньки. Він мав просте, але наповнене життям: родина, робота, мрії. Вмів знаходити радість у звичайних речах.

«ДУЖЕ ЛЮБИВ ДІТЕЙ. НАВІТЬ КОЛИ БУВ ВТОМЛЕНИЙ ПІСЛЯ РОБОТИ, ВСЕ ОДНО ЗНАХОДИВ ДЛЯ НИХ ЧАС. МІГ ПРОСТО СІСТИ ПОРУЧ, ПОГОВОРТИ, ПОЖАРТУВАТИ — І ЦЬОГО БУЛО ДОСТАТНЬО, ЩОБ ВІДЧУТИ, ЩО ВСЕ ДОБРЕ. З НИМ БУЛО СПОКІЙНО», — ГОВОРИТЬ ДРУЖИНА.

Коли почалася повномасштабна війна, він зробив свій вибір — йти захищати країну. Був мобілізований 25 травня 2023 року.

«СЕРГІЙ НЕ СУМНІВАВСЯ. СКАЗАВ, ЩО НЕ МОЖЕ БУТИ ІНАКШЕ. ЩО МАЄ БУТИ ТАМ, ДЕ ЗАРАЗ НАЙВАЖЧЕ. Я ПРОСИЛА БЕРЕГТИ СЕБЕ, А ВІН ЛИШЕ ВІДПОВІДАВ: “УСЕ БУДЕ ДОБРЕ”. ВІН ЗАВЖДИ ТАК КАЗАВ, НАВІТЬ КОЛИ САМОМУ БУЛО НЕПРОСТО», — КАЖЕ ОЛЕНА.

Воював на Запорізькому напрямку. Серед побратимів мав беззаперечний авторитет: його поважали не за слова, а за вчинки.

«ВОНИ ЗНАЛИ, ЩО ЙОГО СЛОВО ВАЖИТЬ БІЛЬШЕ ЗА БУДЬ-ЯКІ СТАТУТИ, АДЖЕ ВІН НІКОЛИ НЕ ВИМАГАВ ВІД ІНШИХ ТОГО, ЧОГО НЕ РОБИВ БИ САМ. ВОЛОДІВ РІДКІСНИМ ДАРОМ ПОЄДНУВАТИ ЗАЛІЗНУ ДИСЦИ-

ПЛІНУ ЗІ ЩИРОЮ ЛЮДЯНІСТЮ, ТОМУ ПОБРАТИМИ БАЧИЛИ В НЬОМУ СПРАВЖНЬОГО СТАРШОГО БРАТА. ЙОГО ЛІДЕРСТВО ТРИМАЛОСЯ НЕ НА НАКАЗАХ, А НА ВМІННІ ВИСЛУХАТИ КОЖНОГО ТА ПРИЙНЯТИ НАЙСКЛАДНІШЕ РІШЕННЯ, ВЗЯВШИ ВСЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НА СЕБЕ, — РОЗПОВІДАЄ ЖІНКА. — ДО НЬОГО ТЯГНУЛИСЯ ЛЮДИ. ЙОМУ ДОВІРЯЛИ. ВІН УМІВ ЗАСПОКОЇТИ, НАВІТЬ КОЛИ СИТУАЦІЯ БУЛА ДУЖЕ СКЛАДНОЮ. І ПРИ ЦЬОМУ ЗАЛИШАВСЯ ТАКИМ ЖЕ ПРОСТИМ, ЯК І В ЦИВІЛЬНОМУ ЖИТТІ».

До останнього подиху залишався вірним приязі та тримав стрій. Загинув під час виконання бойового завдання внаслідок мінометного обстрілу противника 12 грудня 2023 року неподалік від села Вербове Пологівського району Запорізької області. Йому назавжди 41 рік...

«МИ ГОВОРИЛИ НЕЗАДОВГО ДО ТОГО... ВІН СКАЗАВ, ЩО ВСЕ ДОБРЕ, ЩОБ Я НЕ ХВИЛЮВАЛАСЯ. А Я ПРОСТО ХОТІЛА ЩЕ ТРОХИ ПОЧУТИ ЙОГО ГОЛОС... ВІН БУВ МОЄЮ ОПОРОЮ, МОЄЮ ЛЮДИНОЮ. З НИМ БУЛО ВІДЧУТТЯ, ЩО НІЧОГО НЕ СТРАШНО. ЗАРАЗ ДУЖЕ ВАЖКО... АЛЕ Я ТРИМАЮСЯ ЗАРАДИ НЬОГО І ЗАРАДИ НАШИХ ДІТЕЙ», — ГОВОРИТЬ ОЛЕНА.

У Сергія залишилися дружина, дві доньки та сестра. У пам'яті родини він назавжди буде не просто Героєм, який віддав життя за Україну, а найріднішою людиною, чия турбота та любов продовжують зігрівати серця.



МІТІН ЄВГЕНІЙ ІГОРОВИЧ



Мітін Євгеній Ігорович народився 11 травня 2002 року в селі Львове Бериславського району Херсонської області. Тут закінчив 9 класів місцевої школи та вступив до Новокаховського професійного електротехнічного ліцею, де здобув спеціальність «Рихтувальник кузовів. Електрогазозварник». 2020 року пройшов строкову службу у військовій частині А1536.

У березні 2023 року добровольцем долучився до ЗСУ, був бійцем військової частини А4698. 15 серпня 2023 року отримав тяжкі поранення поблизу села Вільшана Куп'янського району Харківської області. 17 серпня 2023 року помер у Військово-медичному клінічному центрі Північного регіону. Похований на кладовищі у селі Львові. Нагороджений відзнакою Головнокомандувача ЗСУ — нагрудним знаком «Комбатантський хрест» (посмертно).

Євгеній Мітін виріс у люблячому родинному колі. Мати хлопця працювала вчителькою початкових класів та педагогинею-організаторкою, батько — різноробочим.

«ЦЕ БУЛА ДИТИНА З ВЕЛИКИМ СЕРЦЕМ... ЖЕНЯ БУВ ТОВАРИСЬКИМ, ЖВAVИМ І ВЕСЕЛИМ, МАВ АВТОРИТЕТ СЕРЕД ОДНОЛІТКІВ ТА ПОСТІЙНО БУВ ЗАДІЯНИЙ У РІЗНИХ СПРАВАХ. БРАВ УЧАСТЬ У СПОРТИВНИХ ЗМАГАННЯХ, ХУДОЖНІЙ САМОДІЯЛЬНОСТІ ТА ГРОМАДСЬКИХ ЗАХОДАХ — СПЕРШУ У ШКОЛІ, А ПОТІМ У ЛІЦЕІ. СИН БУВ НАСПРАВДІ ТВОРЧОЮ ЛЮДИНОЮ: СВОГО ЧАСУ ВІН ЗАЙМАВСЯ У ХОРЕОГРАФІЧНОМУ ГУРТКУ, ВИСТУПАВ У ПАРІ З ДІВЧИНОЮ. А ЩЕ ДУЖЕ ЛЮБИВ МУЗИКУ — СКЛАДАВ ПІСНІ У СТИЛІ РЕП», — ЗГАДУЄ МАТИ НАТАЛЯ ВАЛЕРІЙВНА.

Вона додає, син також був надзвичайно чуйним і співчутливим. Особливе ставлення мав до тварин — не міг пройти повз них, завжди допомагав.

11.05.2002 — 17.08.2023

Євгеній Мітін був єдиною дитиною в сім'ї та мав особливо тісний зв'язок із батьками. Смерть тата глибоко вплинула на нього: він став серйозніше ставитися до життя, узяв на себе обов'язки старшого в родині та ще більше почав опікуватися матір'ю, сильно переймався за її добробут. Відповідальність і працьовитість — риси, які завжди вирізняли Євгена. Його сумлінне ставлення до обов'язків було відзначене й під час проходження строкової служби.

Повернувшись з армії у грудні 2021 року, Євген почав шукати себе, пробував сили в різних сферах. Та вже за кілька місяців розпочалася повномасштабна війна, яка зруйнувала його плани й мрії.

Рідне село Євгена опинилося під тимчасовою російською окупацією. Хлопець вирішив не евакуюватися на підконтрольну Україні територію через матір — залишився, щоб допомагати й підтримувати її. На виїзд погодився лише після звільнення правобережжя Херсонщини. Перебуваючи у Кривому Розі, він повідомив Наталі Валеріївни, що повертається до лав Збройних Сил України.

«НА ВСІ МОЇ ПРОХАННЯ ВІН ВІДПОВІДАВ ЧІТКО: “МАМО, Я ДОРΟΣЛИЙ І ПРИЙНЯВ СВИДОМЕ РІШЕННЯ. ЦЕ МІЙ ОБОВ'ЯЗОК — Я ПІДУ”. ТАКИМ ВІН БУВ І ПО ЖИТТЮ: ЦІЛЕСПРЯМОВАНИЙ І ВПЕРТИЙ. ЯКЩО СТАВИВ СОБІ ЩОСЬ ЗА МЕТУ, ТО ЙШОВ ДО НЕЇ, НЕ ВІДСТУПАЮЧИ. ЗВИЧАЙНО, СЕРЦЕ МОЄ БОЛІЛО, АЛЕ Я НЕ МОГЛА ЙОГО ВІДМОВИТИ. ТОЖ ЧЕКАЛА ВДОМА Й ПІДТРИМУВАЛА НАСТІЛЬКИ, НАСІЛЬКИ БУЛО В МОЇХ СИЛАХ...» — ДІЛИТЬСЯ МАТИ.

З 9 березня 2023 року Євген Мітін служив у складі 43-ї окремої механізованої бригади, був навідником-оператором 9-ї механізованої роти 3-го ме-

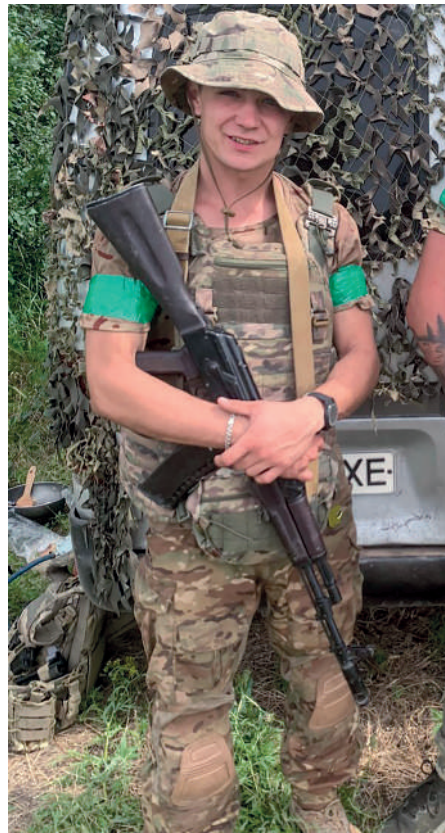
ханізованого батальйону. Перебував на Харківському напрямку. За словами Наталі Валеріївни, побратими відгукувалися про Євгена лише теплими словами. Він був вірним і надійним другом, який умів підтримати будь-яку розмову. Відважний і сміливий, він ніколи не залишив би товариша в біді.

15 серпня 2023 року під час виконання бойового завдання Євгеній Мітін разом із побратимом потрапив під артилерійський обстріл армії РФ у районі села Вільшана на Харківщині. Євгеній отримав осколкові поранення в ділянці голови та грудної клітки, був госпіталізований до військового шпиталю у Харкові та прооперований. Деякий час він перебував у комі, і лікарі сподівалися, що молодий організм зможе впоратися з тяжкими травмами. Та 17 серпня 2023 року серце чоловіка зупинилося. Йому було 21 рік. У нього залишилася мати.

«Я НАВІТЬ НЕ ВСТИГЛА З НИМ ПОПРОЩАТИСЯ... ДОРОГА З ХЕРСОНЩИНИ ЗАЙНЯЛА КІЛЬКА ДІБ: Я ПРИЇХАЛА ЛИШЕ ВНОЧІ 17-ГО, А ВРАНЦІ 18-ГО ПОТРАПИЛА ДО ГОСПІТАЛЮ. ЙШЛА ТУДИ З НАДІЄЮ, А НАТОМІСТЬ ПОЧУЛА НАЙСТРАШНІШУ ЗВІСТКУ... НАПЕРЕДОДНІ МИ З НИМ СПІЛКУВАЛИСЯ ТЕЛЕФОНОМ, ЙОМУ МАЛИ ДАТИ ВІДПУСКУ ЧЕРЕЗ ДВА ТИЖНІ. ЦЕ БУЛА НАША ОСТАННЯ РОЗМОВА», — ГОВОРІТЬ НАТАЛЯ ВАЛЕРІЇВНА.

У селі Високе Бериславського району на Херсонщині встановлено інформаційний банер із портретом Євгена Мітіна.

«ЖЕНЯ НЕ ВСТИГ ЗДІЙСНИТИ БАГАТО З ТОГО, ЩО ПЛАНУВАВ І ПРО ЩО МРІЯВ... НАВЧАННЯ, СЛУЖБА — І ВСЕ. НЕ ЗАЛИШИВ ПО СОБІ НІЧОГО, СИНОК, ОКРІМ СПОГАДІВ», — ЗАЗНАЧАЄ МАТИ.



ОВСЯННИКОВ СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ



Овсянников Сергій Сергійович народився 30 липня 1987 року в місті Херсоні. Спочатку навчався в Херсонській спеціалізованій школі I — III ступенів № 4, потім — у Херсонській спеціалізованій школі I — III ступенів № 33.

Після проходив строкову службу в місті Феодосія АР Крим, був морським піхотинцем. У перші місяці повномасштабної війни добровольцем вступив до лав Збройних Сил України, служив у 22-й окремії механізованій бригаді у складі розвідувальної роти. Загинув 3 липня 2023 року в селі Кліщіївка Бахмутського району Донецької області. Похований в селі Широка Балка Херсонського району Херсонської області.

Нагороджений відзнакою Головнокомандувача ЗСУ — нагрудним знаком «Комбатантський хрест» (посмертно).

Сергій Овсянников був єдиною дитиною в родині. Його мати, Ірина Володимирівна, виховувала його самостійно, поєднуючи турботу про сина з роботою в торговельній сфері. Вона завжди була для нього прикладом працелюбності та витримки. Тому Сергій пішов її шляхом і теж працював у торгівлі, адже з дитинства бачив, як важливо бути відповідальним і самостійним.

«Сергій був як усі діти: любив гратися та захоплювався різними речами — то футболом, то хокеєм, то баскетболом. А ще йому подобалося малювати. Син також дуже любив тварин. У нас свого часу жили собака-вівчарка та рябенький котик. Сергій їх сильно балував та щиро опікувався ними», — розповідає Ірина Володимирівна.

Мати додає: син завжди ставився до людей з добром і повагою. Він допомагав сусідам у їхніх побутових справах, міг піднести сумку літній жінці чи просто сісти й поговорити з бабусею, щоб підтримати її. Його уважність і щирість відчували всі навколо. Ті, хто його знав, і досі згадують Сергія лише теплими словами, адже він залишив по собі образ доброзичливого, чуйного, уважного та неконфліктного хлопця.

30.07.1987 — 03.07.2023

«А ще змалку Сергій був дуже акуратним. Іграшки він ніколи не ламав, навпаки, дбайливо й охайно їх складав у порядку: машинки до машинок, ляльки й пупсики окремо. Я теж любила іграшки, тому часто купувала їх і йому, і собі. У хаті ніколи не було безладу — він мав особливу схильність до порядку й акуратності», — ділиться Ірина Володимирівна.

У ДОРΟΣЛОМУ ВІЦІ СЕРГІЙ ПОЛЮБЛЯВ МАНДРУВАТИ УКРАЇНОЮ. ПОБУВАВ У ЛЬВОВІ, КИЄВІ, ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ, КАМ'ЯНЦІ-ПОДІЛЬСЬКОМУ ТА ІНШИХ МІСТАХ. З КОЖНОЇ ПОДОРОЖІ НЕОДМІННО ПРИВОЗИВ МАТЕРІ ЯКИЙСЬ ПОДАРУНОК — ТО ХУСТКУ, ТО КОФТИНКУ, ТО ПАРФУМИ. ТАКОЖ ПОКАЗУВАВ ФОТОГРАФІЇ, ДІЛИВСЯ ВРАЖЕННЯМИ Й РОЗПОВІДАВ ПРО НОВІ МІСЦЯ, ЯКІ ВІДКРИВ ДЛЯ СЕБЕ.

Після початку повномасштабного вторгнення Сергій Овсянников добровільно мобілізувався до розвідувальної роти 22-ї окремої механізованої бригади. Мав звання солдат та позивний Блондин — це прізвище він отримав ще у школі через світлий колір волосся. Про рішення сина долучитися до армії мати дізналася вже постфактум: Сергій не одразу зізнався їй про це. Так само, аби не хвилювати матір, він майже нічого не розповідав їй і про службу.

3 липня 2023 року Сергій Овсянников отримав смертельне поранення під час виконання бойового завдання в районі села Кліщіївка на Донеччині. Їхня група з чотирьох військових потрапила під обстріл армії РФ із застосуванням фосфорних бо-

єприпасів. Тіла загиблих вдалося забрати з поля бою лише через 40 днів, а згодом Сергія ідентифікували за результатами ДНК-експертизи.

«“МАМА, Я ЇДУ НА БАХМУТ”, — ЦЕ БУЛИ ЙОГО ОСТАННІ СЛОВА МЕНІ... ВІН ПОДЗВОНІВ ПЕРЕД ТИМ, ЯК ВИРУШИТИ НА ПЕРЕДОВУ. А ПОТІМ ЗВ'ЯЗАТИСЯ З НИМ УЖЕ НЕ ВДАЛОСЯ. У НІЧ ЗАГИБЕЛІ СИН НАСНИВСЯ МЕНІ: ПРОСИВ ДОПОМОГИ, ВРЯТУВАТИ ЙОГО...» — ЗГАДУЄ ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА.

Сергію було 35 років. У нього залишилася мати.

«Я НАЙБІЛЬШЕ ПАМ'ЯТАЮ ЙОГО МАЛЕНЬКИМ. ТАКИМ ОТ ХЛОПЧИКОМ, КОЛИ ТІЛЬКИ ПОЧАВ ХОДИТИ... ЗНАЄТЕ, У НАС БУЛА ЗВИЧАЙНА СІМЕЙНА БУДЕННІСТЬ, У ЯКІЙ ВІН НЕОДМІННО ЗНАХОДИВ ЧАС ДЛЯ МЕНЕ. НАПРИКЛАД, НА 8 БЕРЕЗНЯ МІГ ПРИЙТИ ЩЕ ВДОСВІТА, О П'ЯТІЙ ЧИ ШОСТІЙ РАНКУ, З КВІТАМИ, ЩОБ ПРИВІТАТИ ПЕРЕД РОБОТОЮ. ПОСТІЙНО СМІШИВ МЕНЕ, МИ З НИМ БАГАТО СМІЯЛИСЯ РАЗОМ. А ЩЕ ВІН ДУЖЕ ЛЮБИВ ГОТУВАТИ. ЦЕ МЕНЕ ОСОБЛИВО ДИВУВАЛО. Я ПРИХОДИЛА З РОБОТИ, А ВІН УЖЕ І КАРТОПЕЛЬКУ ПОТУШИВ, І М'ЯСО ПРИГОТУВАВ, І ЯКІСЬ СМАКОЛИКИ НАРОБИВ. ГОТУВАВ СМАЧНО, З ДУШЕЮ. МИ НІКОЛИ НЕ СВАРИЛИСЯ. ЯКЩО Я РОБИЛА ЙОМУ ЗАУВАЖЕННЯ, ВІН ВІДПОВІДАВ: “ДОБРЕ, МАМО, БІЛЬШЕ НЕ БУДУ”. ДЛЯ МЕНЕ ВІН ЗАВЖДИ ЗАЛИШАВСЯ ХОРОШИМ СИНОМ. ДУМАЮ, БУДЬ-ЯКА МАМА МЕНЕ ЗРОЗУМІЄ», — ГОВОРІТЬ ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА.



ОВСЯНІКОВ ДЕНИС ОЛЕГОВИЧ



Овсяніков Денис Олегович народився 19 квітня 1999 року в селі Новокиївка Снігурівського району Миколаївської області. Навчався у Чорнобаївській загальноосвітній школі, потім здобув професію слюсаря з ремонту автомобілів у Державному навчальному закладі «Білозерське професійно-технічне училище № 6». З 2019 до 2020 року проходив військову службу в лавах Збройних Сил України. 01 лютого 2024 року добровільно став на захист рідної землі, служив у складі Збройних Сил України на Донецькому напрямку. 23 березня 2024 року зв'язок із ним обірвався. 23 грудня 2025 року стало відомо, що військовий, стрілець-помічник гранатометника аеромобільного батальйону, загинув 23 березня 2024 року під час виконання бойового завдання в районі села Новомихайлівка Покровського району Донецької області. Похований у селі Киселівка Чорнобаївської громади на Херсонщині.

Денис Овсяніков народився в селі Новокиївка на Миколаївщині. Коли йому було три роки, родина переїхала на Херсонщину. Дитинство і юність пройшли у селі Крутий Яр. Він навчався в Чорнобаївській загальноосвітній школі, а професію слюсаря з ремонту автомобілів здобув у Державному навчальному закладі «Білозерське професійно-технічне училище № 6». З дитинства Денис захоплювався технікою, любив автомобілі та мотоцикли, тому і професію обрав не випадково.

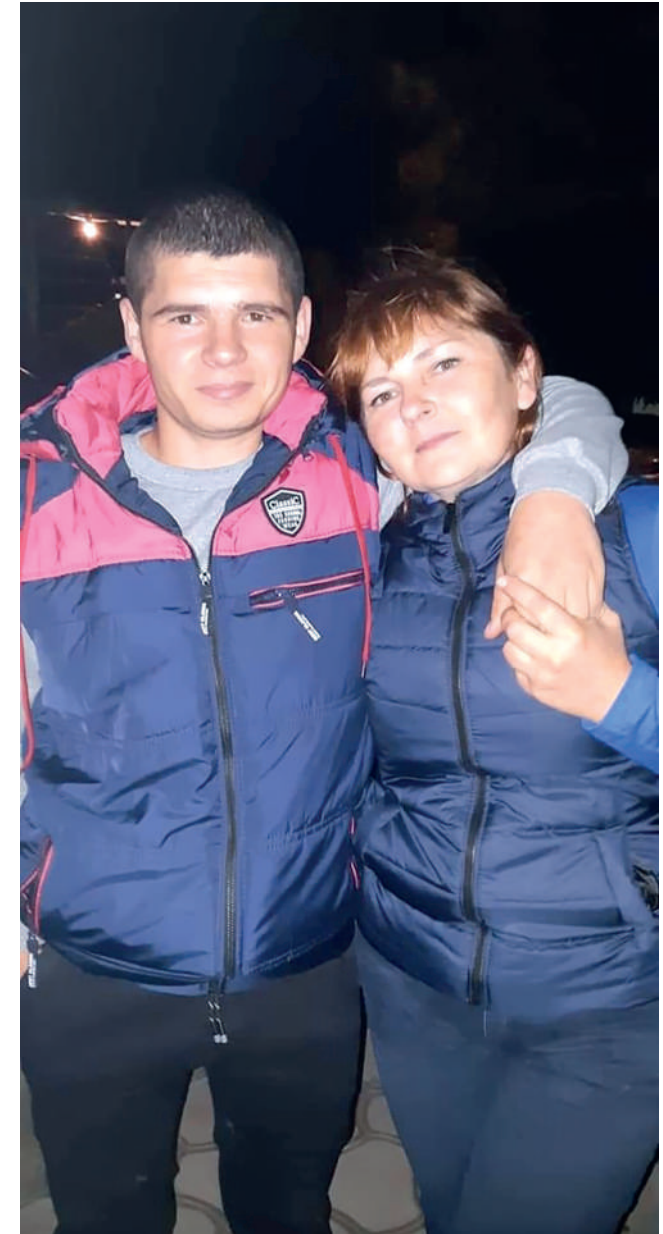
«МІЙ СИНОЧОК БУВ ДУЖЕ СВІТЛИМ ТА ПОЗИТИВНИМ, ЗАВЖДИ УСМІХАВСЯ, ЛЮБИВ ПРАЦЮВАТИ. КОЛИСЬ, КОЛИ ДЕНИС НАВЧАВСЯ В ШКОЛІ, Я ЙОМУ ДАВАЛА КОШТИ, ЩОБ ВІН КУПУВАВ СОБІ ПОЇСТИ, А ВІН ЇХ ЗБИРАВ, ЩОБ КУПИТИ МЕНІ ПОДАРУНОК. Я ТОДІ НА НЬОГО НАКРИЧАЛА, А ПОТІМ ПЛАКАЛА, ТОМУ ЩО ВІН ХОТІВ МЕНЕ ПОРАДУВАТИ, А Я ОСЬ ТАК ВЧИНИЛА — ПРОСТО ПЕРЕЖИВАЛА, ЩО ВІН БУВ ГОЛОДНИЙ. ВІН ПОСТІЙНО ЩОСЬ КУПУВАВ МЕНІ, ЗАВЖДИ ПАМ'ЯТАВ, КОЛИ В КОГО ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ, ЯКЩО НЕ БУЛО ПОДАРУНКА — РОЗКАЗУВАВ ВІРШІ, ЗАВЖДИ ПРИДІЛЯВ ЧАС УСІМ», — РОЗПОВІДАЄ МАМА ДЕНИСА, СВІТЛАНА БУРЛОВА.

19.04.1999 — 23.03.2024

Денис Овсяніков 1 лютого 2024 року добровільно пішов у військо, став на захист своєї Батьківщини. «Мені сказав: “Мам, я повинен іти”. І все, пішов. Незважаючи на те, що в нього був поганий зір, у нього три операції на очах були в дитинстві, на одне око він майже не бачив», — розповідає мама Дениса.

У складі Збройних Сил України він служив на Донецькому напрямку. У нього був позивний Херсон. «Він його не обирав. Просто в підрозділі він один був із Херсона, тому і позивний такий. І він ще дзвонить мені й каже: “Мам, ти уявляєш, мені дали позивний Херсон”», — пригадує Світлана Володимирівна. Коли в березні 2024 року з ним обірвався зв'язок, родина протягом багатьох місяців жила надією. Але прийшла сумна звістка. Денис Овсяніков загинув 23 березня 2024 року під час виконання бойового завдання в районі села Новомихайлівка Покровського району Донецької області. Військовому було 24 роки. У нього залишилися мама, брат та сестра.

«МІЙ ДЕНИС ЛЮБИВ ЖИТТЯ. ЛЮБИВ СОБАК, ЗАРАЗ Я ОПІКУЮСЬ ЙОГО СОБАЧКОЮ. КОЛИ ДЕНИС ЗАГИНУВ, ЙОГО ПЕС ДУЖЕ ПЛАКАВ, Я ТРИ ДНІ НЕ РОЗУМІЛА, ЩО З ЦЕЗАРЕМ, ТІЛЬКИ ЗАРАЗ ЗРОЗУМІЛА, ЩО ВІН ВІДЧУВАВ, ЩО СТАЛОСЯ ЛИХО. Я БУЛА ЩАСЛИВОЮ МАМОЮ. Я ПИШАЮСЯ СВОЇМ СИНОЧКОМ, ВІН ДЛЯ МЕНЕ НАЙКРАЩИЙ СИН У СВІТІ», — ГОВОРІТЬ СВІТЛАНА БУРЛОВА.



ПЕТЯК МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ



Петяк Микола Васильович, позивний Мудрий, народився 10 вересня 1967 року у селі Золота Балка Нововоронцовського району на Херсонщині. Навчався у Золотобалківській загальноосвітній школі. Закінчив Херсонське професійно-технічне училище № 5, здобувши фах суднозварювальника, та професійно-технічне училище № 26 села Гаврилівка, спеціальність — тракторист.

На початку повномасштабного вторгнення добровільно став до лав Збройних Сил України. Як старший солдат служив у складі 100-го окремого батальйону територіальної оборони (в/ч А7223) 108-ї окремої бригади територіальної оборони Регіонального управління «Схід» Сил ТрО ЗСУ. Боровив країну на Запорізькому напрямку.

Загинув 25 грудня 2023 року в селі Лугівське Пологівського району Запорізької області внаслідок отриманих поранень під час ворожого обстрілу позиції. Похований згідно зі своїм заповітом на місцевому кладовищі у селі Золота Балка на Херсонщині.

Справедливий, надійний, доброзичливий, людина великої душі, патріот не на словах, а на ділі, гарний сім'янин та життєрадісний чоловік, який заряджав своєю енергією всіх навколо. Саме таким Миколу Васильовича згадують рідні, друзі та односельці. Він народився в сім'ї подружжя Василя Федоровича та Ольги Василівни Петяків, які приїхали жити й працювати в херсонські степи зі Львівщини. Тож змалку його виховували в атмосфері, яка поєднувала південні й західні звичаї та традиції. Він був наймолодшою дитиною, адже мав ще старших сестру Лідію та брата Михайла.

У дитячі роки був веселим та дуже розумним хлопчиком, який старанно допомагав старшим, вивчав та любив все українське, цікавився технікою. Якось навіть випробував себе в ролі інженера-конструктора. Микола приніс додому мішок з купою, здавалося б, металобрухту, але згодом зібрав все та отримав мотоцикл, на якому потім ще багато років їздив і він, і його діти.

Закінчивши школу та отримавши фахову освіту, 1985 року Микола Васильович пішов на строкову службу. А як тільки повернувся додому,

10.09.1967 — 25.12.2023

1987 року знову взявся за навчання, аби стати трактористом, після чого влаштувався на роботу водієм до місцевого колгоспу «Зоря». Там чоловік працював до 2003 року. Потім разом із дружиною взяв землю у власний обробіток та тривалий час займався фермерством.

Одружився чоловік 1991 року на коханій жінці Марії Ільківні. Згодом у подружжя народився син Андрій, та хлопчика не стало на початку наступного року. Але наприкінці 1992 року в них народився син Микола, а в 1999-му — наймолодший син, Сергій. Дружина чоловіка зазначає:

«Мій Миколка був прекрасним чоловіком, турботливим батьком та справжнім господарем, майстром на всі руки. За що б не взявся, все робив до ладу, все вмів. Навіть на будівництві знався — був одним із тих, хто будував нашу місцеву церкву. Зберігав наші народні традиції, та і нас усіх до них привчав. Навіть колядувати ходив. А на свята виступав у місцевому будинку культури, їздив і в інші села, адже гарно співав українських пісень, які завжди слухав, розказував різні гуморески та жарти, які писав із власного життя і життя односельців. Був дуже артистичним та патріотичним. Говорив українською та пропагував усе українське. Був такою, знаєте, душею компанії».

У перші ж дні повномасштабного вторгнення Микола Васильович твердо вирішив, що має брати до рук зброю та власноруч виганяти ворога, тож вже 26 лютого долучився до лав захисників. Дружині довелося лишитися в окупації, адже мала маму похилого віку. Проте і тут подружжя все робило спільно: чоловік — не давав ворогу просуватись, а дружина — допомагала дізнаватись необхідну інформацію про окупантів вдома. У війську чоловік швидко здобув прихильність побратимів. Хлопці ставилися до нього дуже шанобливо та навіть позивний дали Мудрий. Адже він завжди всіх захищав, відстоював справедливість, знав як і що полагодити, як встигнути наготувати на 34 особи смачної їжі в польових умовах, і не тільки. Та наприкінці 2023 року позиції бригади Миколи Васильовича обстріляв ворог. Саме в той момент чоловік отримав тяжке осколкове поранення та зміг прожити з ним тільки 6 годин.

У нього залишилися дружина, двоє синів та онучка Мілана.



ПИЛИПЕНКО СЕРГІЙ ДМИТРОВИЧ



Пилипенко Сергій Дмитрович, позивний Пилип, народився 5 січня 1984 року у селі Шевченківка Нововоронцовського району на Херсонщині. Навчався у Хрещенівській середній школі, після чого вступив на навчання до професійно-технічного училища № 26 села Гаврилівка на спеціальність «Машиніст-тракторист».

На початку повномасштабного вторгнення добровільно став на захист країни. У складі 37-го окремого мотопіхотного батальйону «Запоріжжя» (в/ч А3137) у званні молодший сержант боровив державу на Донецькому напрямку.

Загинув 24 грудня 2023 року поблизу села Богданівка Бахмутського району Донецької області внаслідок поранень, отриманих у результаті підриву ворожого БпЛА (камікадзе) під час виконання бойового завдання.

Похований у місті Кривий Ріг на місцевому кладовищі «Всебратське». Нагороджений відзнакою Міністерства оборони України — медаллю «За поранення» (важкого типу) та посмертно нагрудним знаком «За заслуги перед містом» III ступеня.

Сергій Дмитрович народився і зростав у дружній родині Пилипенків. Його батьки — Дмитро Іванович та Галина Іллівна — були працівниками колгоспу «Червоний маяк». Батько працював шофером, а мати — бухгалтером. Вони, згадуючи сина, зазначають:

«ВІН БУВ ДОБРОЮ ТА ТИХОЮ ДИТИНОЮ, АЛЕ ПРИ ЦЬОМУ ЧАСТЕНЬКО ЗНАХОДИВ “ЦІКАВІ” ПРИГОДИ, АДЖЕ БУВ ДУЖЕ ДОПИТЛИВИМ».

Оскільки батьки постійно мали багато справ, хлопець разом із рідними сестрами Оленою та Світланою старанно їм допомагав по домогосподарству. З самого малку він з повагою ставився до людей похилого віку, тож їм також радо приходив на допомогу, що не змінилося і в дорослому житті. А коли мав

05.01.1984 — 24.12.2023

вільний від уроків та роботи час, брав все необхідне та йшов рибалити на канали, які були неподалік від дому, або ж проводив дозвілля за вивченням механізмів машин та мотоциклів, які обожнював. У школі ж його цікавила математика та будь-що, пов'язане з армією. Ще юнаком він мріяв про службу. І його мрія таки здійснилась.

Коли Сергій закінчив 9 класів школи та здобув професійну освіту, був призваний на строкову службу, яку проходив у навчальному центрі «Десна» (в/ч А0665) на Чернігівщині. Військова справа захопила його, тож згодом вирішив пов'язати з нею своє подальше життя та став зв'язківцем. Так розпочалася його військова кар'єра, яку ненадовго переривав поверненням додому на Херсонщину. Вдома він спробував працювати у тракторній бригаді, але таки невдовзі, 2006 року, поїхав до міста Кривий Ріг та підписав контракт про військову службу з 17-ю окремою танковою бригадою.

Саме там, у Кривому Розі, чоловік зустрів і своє кохання — майбутню дружину Анну, у шлюбі з якою 28 серпня 2008 року народилася донька Анастасія. Дружина згадує:

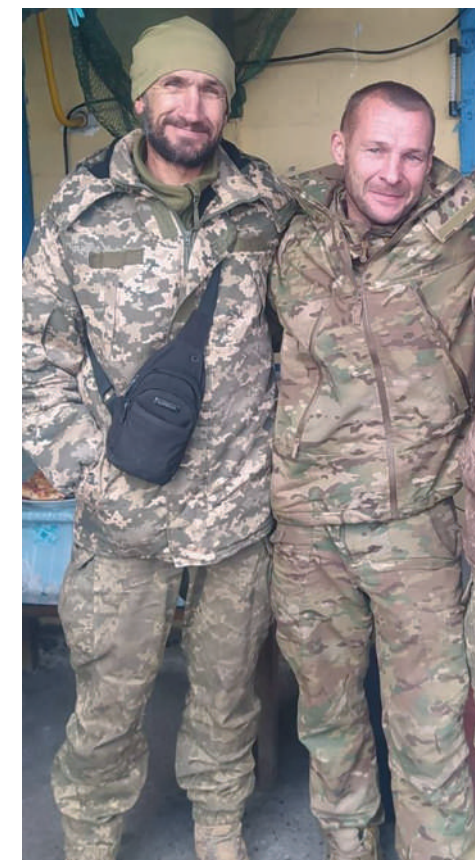
«СЕРГІЙ БУВ ХОРОШИМ ЧОЛОВІКОМ ТА ПРЕЧУДОВИМ БАТЬКОМ. ДОНЬКА ЙОГО ОБОЖНЮВАЛА, АДЖЕ ВІН ЛЮБИВ ЦІКАВО ПРОВОДИТИ З НЕЮ ДОЗВІЛЛЯ, ПОСТІЙНО ВЧИВ ЧОГОСЬ НОВОГО ТА ДІЙСНО РОБИВ ЇЇ ЩАСЛИВОЮ ДИТИНОЮ. ВОНА Й ДОСІ ДУЖЕ СУМУЄ ЗА СЕРГІЄМ».

Через деякий час чоловіка було переведено на службу до іншої військової частини, у місто Дніпро, де він служив до закінчення строку дії контракту. Тоді захисник повернувся до звичайного цивільного життя, але, як виявилось, ненадовго. Адже 2022 року в Україні розпочалося повномасштабне вторгнення, рідний дім чоловіка опинився в окупації, тож він як людина військова твердо вирішив, що має повернутися до лав Збройних Сил України. Він пішов до військкомату та став до лав захисників у складі спочатку 128-ї окремої важкої механізованої бригади «Дике Поле» (в/ч А7384), а потім і 37-го окремого мотопіхотного батальйону «Запоріжжя» (в/ч А3137). Під час служби чоловік отримав важке поранення, після якого все одно повернувся у стрій. Побратими

та військове керівництво поважало чоловіка за його відповідальність та відвагу. До того ж він неодноразово рятував побратимів у ситуаціях, із яких, здавалося, немає виходу. Та 24 грудня 2023 року Сергій, на жаль, не зміг врятувати себе й загинув.

На вшанування пам'яті про захисника в Нововоронцовській громаді на Херсонщині та на Алеї Слави в парку «Театральний» міста Кривий Ріг встановлено пам'ятні банери із зображенням Сергія. Також його можна побачити на одному з придорожніх банерів міста.

У чоловіка залишилися батьки, бабуся, сестри, дружина та донька.



ПІДДУБНИЙ ІГОР ІГОРОВИЧ



Піддубний Ігор Ігорович народився 12 лютого 2000 року в місті Берислав Херсонської області. Навчався у місцевій школі, згодом у Новокаховському вищому професійному училищі. Працював у будівельній сфері.

З початком повномасштабного вторгнення добровільно став на захист України. Проходив службу в різних підрозділах, зокрема у складі бригад, які виконували завдання на Київщині та Донецькому напрямку. Останнім місцем служби була 116-та окрема механізована бригада Сухопутних військ Збройних Сил України (в/ч А4722).

Загинув 13 грудня 2023 року під час виконання бойового завдання в районі міста Авдіївка Донецької області. Похований 10 листопада 2024 року у Вінниці.

Нагороджений почесним нагрудним знаком Головнокомандувача ЗСУ «Сталевий хрест» (прижиттєво) та орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

У Ігоря були брат і сестра — велика родина, яка завжди трималася разом. Він рано подорослішав, звик розраховувати на себе і не боятися роботи. Зі своєю майбутньою дружиною Наталією познайомився ще зовсім юним.

«Мені було 16 років. Ми познайомилися на дискотеці в школі... А через два тижні вже почали зустрічатися», — згадує вона.

Вони довго були разом, дорослішали поруч, будували плани. 2017 року одружилися, а вже за кілька місяців у них народився син Микита. «Ми просто вирішили, що вже час. Знали, що хочемо бути разом», — говорить Наталія.

Ігор був люблячим батьком. Навіть коли життя змушувало бути далеко — бо працював здебільшого поза Бериславом, він залишався поруч: телефонував, приїжджав, як тільки була змога. Будучи вдома, багато часу проводив із сином. «Вони дуже любили один одного. Каруселі, річка, шашлики... Він завжди знаходив для сина час. Навіть якщо його було зовсім мало», — згадує дружина.

12.02.2000 — 13.12.2023

Сімейне життя було непростим. Робота, постійні поїздки, служба — усе це розривало їхній час разом на короткі відрізки. «Місяць-два побули разом — і він знову їхав. Потім повертався ненадовго... Ми дуже мало жили поруч», — каже Наталія.

Коли почалося повномасштабне вторгнення, Ігор не вагався. Він не чекав повістки — пішов сам. Спочатку Київщина, потім Схід. За час служби, пригадує жінка, бачилися чотири рази — то він приїжджав у коротку відпустку, то родина їздила провідати тата. «Але телефоном ми намагалися говорити кожен день. Хоч по кілька хвилин...»

У війську він отримав позивний Кіпіш за свій палкий характер, невпинну енергію, внутрішню напругу, яка не давала стояти осторонь. Але для рідних він залишався надійним чоловіком і татом.

Наталія пригадує, остання розмова була короткою. «Він сказав, що їх викликають... що, можливо, буде штурм. А я відповідала: "Усе буде добре"... Хотіла його підтримати та заспокоїти».

Вона тоді навіть не підозрювала, що ця розмова стане останньою... Далі була тиша. Дзвінки без відповіді. Очікування, яке стискає все всередині. Ігор загинув 13 грудня 2023 року під час виконання бойового завдання в районі міста Авдіївка на Донеччині.

Лише через кілька місяців вдалося знайти тіло. Ще довше тривали експертизи, підтвердження, очікування офіційної звістки.

«Ми впізнали його по татуюваннях... Це були дати нашого знайомства, весілля і народження сина...» — згадує Наталія.

Йому було лише 23. Вік, у якому зазвичай тільки починають будувати майбутнє. Він мріяв про власне житло. Працював, збирав гроші, мав плани на майбутнє. Та їх обірвала війна...

Коли Ігоря не стало, Микиті було всього 5 років...

«Зараз дуже важко... Але треба жити далі. Заради сина. Заради нього...»

І, можливо, найболючіше — це не лише втрата, а всі ті слова, які не встигли сказати. Ті розмови, які ще мали бути. Ті дні, які вони мали прожити разом...



ПРОНЕНКО АНДРІЙ ВІКТОРОВИЧ



Проненко Андрій Вікторович народився 11 серпня 1988 року в місті Каховка Херсонської області. Навчався у місцевій школі, згодом — у гімназії. Після — у Севастополі на інженера. Повернувшись до Каховки, працював на підприємстві «Чумак», де пройшов шлях від помічника до інженера з ремонту.

Після початку повномасштабного вторгнення разом із родиною виїхав із окупації та оселився на Одещині. У березні 2023 року став на захист України. Служив у складі 79-ї окремої десантно-штурмової бригади. Солдат Збройних Сил України, оператор 1-го десантно-штурмового взводу 11-ї десантно-штурмової роти 3-го десантно-штурмового батальйону в/ч А0224. Брав участь у бойових діях на Донецькому напрямку.

Загинув 11 грудня 2023 року в районі села Новомихайлівка Покровського району Донецької області під час виконання бойового завдання. Похований 28 жовтня 2024 року на Одещині.

Нагороджений відзнакою Президента України «За оборону України» (прижиттєво), орденом «За мужність» III ступеня та почесною відзнакою «За заслуги перед Южненською громадою» (помертньо).

Андрій виріс у родині, де цінували працю, чесність і відповідальність. Його батьки були геологами — тато Віктор і мама Анна все життя працювали буровиками, і ця професія навчила його з дитинства витривалості та поваги до справи, яку робиш. Мав брата Антона, з яким їх поєднували теплі родинні стосунки та спільні інтереси.

Андрій був спокійним, врівноваженим, але водночас упертим — якщо ставив перед собою мету, обов'язково йшов до неї. З юних років захоплювався фотографією, цікавився космосом, любив історію. Йому подобалися розмови, у яких можна було шукати істину, сперечатися, доводити свою думку. Він умів мислити глибоко та ніколи не терпів неправди.

2013 року познайомився з Яною. Їхня історія почалася з випадкової зустрічі, але швидко переросла у справжні почуття. 2015 року закохані одружилися. Згодом у родині народився первісток Ярослав. «Він повністю включився в батьківство. Абсолютно в усьому: лікування, виховання, побут. Він завжди був поруч із сином», — каже дружина.

Сім'я була його головним сенсом життя. Він умів знаходити підхід до дітей, пояснювати, підтримувати, бути поруч. Зі старшим сином у нього був особливий зв'язок: «Для Ярослава тато був авторитетом. Він дуже переживав, щоб тато не подумав про нього погано».

Після початку повномасштабної війни родина опинилася в окупації. Яна тоді була вагітна другою дитиною, і кожен день ставав випробуванням. «Ми чекали, що щось стане зрозуміло, що якось зміниться ситуація. Але прийшов момент, коли я вже не могла виїхати — дуже великий термін, було важко фізично», — згадує вона.

Молодший син Дем'ян народився в окупації. А вже за кілька тижнів, у вересні 2022-го, родина виїхала на підконтрольну Україні територію — спочатку в Одесу, а після до Южного.

«Ми приїхали в чуже місто, у нас маленька дитина. Треба було якось ставати на ноги. Андрій відразу повернувся до роботи за своєю спеціальністю, підприємство допомогло з житлом», — розповідає дружина.

ЧОЛОВІК ДОВГО НЕ ГОВОРИВ ПРЯМО ПРО РІШЕННЯ ПІТИ НА ФРОНТ, АЛЕ РОЗУМІВ, ЩО ЦЕ ПИТАННЯ ЧАСУ. «ВІН КАЗАВ, ЩО ЯКЩО ОТРИМАЄ ПОВІСТКУ — ХОВАТИСЯ НЕ БУДЕ. АЛЕ Я ПРОСИЛА: У НАС МАЛЕНЬКА ДИТИНА, Я САМА ТУТ, НІКОГО НЕ ЗНАЮ... ТРЕБА ТРОХИ ЧАСУ», — ЗГАДУЄ ЯНА.

У березні 2023 року він став до лав Збройних Сил України. Після навчання відразу потрапив на передову. Виконував бойові завдання як оператор протитанкового ракетного комплексу. «Вони як зайшли, так і сиділи там, на нулі. Без ротацій. Дуже багато хлопців тоді загинуло», — розповідає дружина.

Згодом Андрій перейшов у розвідку, страв оператором дронів. Це вимагало витримки, точності й холодного розуму — тих якостей, які були йому притаманні. При цьому навіть на фронті він залишався турботливим чоловіком і батьком. «Ми кожен день були на зв'язку. Він телефонував, як тільки міг. Говорив зі мною, годинами міг спілкуватись із сином», — каже Яна.

Виходив забирати дрон і отримав уламкове поранення в ногу. Був на реабілітації та цілий місяць зміг побути поряд із родиною. «Це був безцінний час. Я не хотіла його відпускати, але він відповів: “У мене ростуть сини. Вони спитають, де я був під час війни. І що я їм скажу?”. Андрій був дуже принциповою людиною».

У ДЕНЬ СВОЄЇ ЗАГИБЕЛІ ВІЙСЬКОВИЙ НАДІСЛАВ ДРУЖИНІ КВІТИ. «У ЗАПИСЦІ БУЛО НАПИСАНО: “ХОЧ НАС І РОЗВЕЛА СЛУЖБА, РОЗЛУЧИТИ НАЗАВЖДИ МОЖЕ ТІЛЬКИ БОГ”. Я ПОДЯКУВАЛА ЙОМУ, НАПИСАЛА, ЩО КВІТИ ДУЖЕ КРАСИВІ. А ВІН ВІДПОВІВ: “НАЙКРАСИВІША — ТИ”».

Через пів години захисника не стало... Він загинув разом із побратимами під час виконання бойового завдання. До останнього був на позиції — туди військові рф поцілили керованою авіабомбою.

В Андрія залишилися дружина, двоє синів, батьки та брат.

«ВІН БУВ ДЛЯ МЕНЕ ВСІМ. МИ МАЛИ СТІЛЬКИ ПЛАНІВ... І В ОДИН МОМЕНТ УСЕ ПРОСТО ЗРУЙНУВАЛОСЯ...» — КАЖЕ ЯНА.

Вони мріяли про власний дім, про мир та спокій, про майбутнє для дітей, про онуків... Але все перекреслила війна...

Прощатися з Андрієм змогли тільки через 10 місяців. Він знайшов свій останній спочинок на Одещині — поруч із родиною, яка продовжує жити з пам'яттю про люблячого чоловіка, батька та справжнього патріота своєї країни...

РАЙЛЯНУ СЕРГІЙ КОСТЯНТИНОВИЧ



Райляну Сергій Костянтинович народився 11 квітня 1989 року в селі Новоберислав Бериславського району Херсонської області. Навчався в Бериславській загальноосвітній школі № 3 та Новокаховському приладобудівному технікумі, де здобув кваліфікацію техніка-радіотехніка. Працював токарем на Бериславському машинобудівному заводі, з 2016 року — на будівництві в Польщі. У травні 2023 року добровільно вступив до лав ЗСУ, службу проходив у 58-й окремій мотопіхотній бригаді (в/ч А1376) на посаді стрільця-снайпера. Помер 22 жовтня 2023 року в лікарні міста Дніпро. Похований 27 жовтня 2023 року в селі Новокаїри на Херсонщині.

Сергій зростав разом зі старшим братом у працюючій сільській родині, де кожен знав ціну хліба. Батьки займалися сільським господарством. З дитинства захоплювався спортом. Його пристрастю був біг. Два кілометри на великій швидкості — це була не просто фізкультура, а спосіб відчувати власну силу та волю.

«Також чоловік трохи займався волейболом, коли став студентом, спорт був його основним захопленням в ті часи», — згадує його дружина Олена.

Після школи він обрав шлях техника-радіотехніка в Новокаховському приладобудівному технікумі. Проте життя внесло свої корективи: Сергій обрав важку чоловічу працю. Чотири роки він віддав Бериславському машинобудівному заводу, працюючи токарем, згодом працював у місцевому саду.

Справжній поворот у його долі стався 2010 року. Саме тоді, під час навчання, через спільних знайомих він зустрів Олену. Те, що почалося як дружба, швидко переросло в міцне кохання. 2011 року вони побралися, оселилися в рідному Новобериславі, а 25 червня 2013 року в них народився син Костянтин.

«ВІН БУВ ДУЖЕ ТУРБОТЛИВИМ БАТЬКОМ. ВСЕ ДЛЯ ДИТИНИ, ВСЕ В СІМ'Ю. МИ МАЛИ ТРАДИЦІЮ: КОЖНУ НЕДІЛЮ КУДИСЬ ВИХОДИЛИ — НА ПРОГУЛЯНКИ ЧИ В МІСТО НА ДИТЯЧІ МАЙДАНЧИКИ», — РОЗПОВІДАЄ ДРУЖИНА.

11.04.1989 — 22.10.2023

2016-го Сергій поїхав на заробітки до Польщі, працював на будівництві, аби забезпечити родині краще майбутнє. Згодом, 2019-го, до нього переїхали Олена з сином. Здавалося, попереду довгі роки спокійного життя. Але Сергій був справжнім патріотом. Повномасштабне вторгнення 2022 року він зустрів за кордоном, проте серце його було вдома, на обстріляній Херсонщині. У травні 2023 року він прийняв остаточне рішення — чоловік повернувся до України і пішов добровольцем.

«ВІН БУВ ПАТРІОТОМ ЩЕ ДО ПОЧАТКУ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. Я СПРИЙНЯЛА ЙОГО РІШЕННЯ З РОЗУМІННЯМ, БО ВІН НЕ ЗВИК ЗМІНЮВАТИ СВОЇ РІШЕННЯ. ТОЖ Я ПІДТРИМУВАЛА ЙОГО ЕМОЦІЙНО, ЯК МОГЛА», — ДІЛИТЬСЯ ОЛЕНА.

Він пройшов підготовку як рекрут 3-ї окремої штурмової бригади. У червні 2023-го склав присягу. З червня до кінця серпня проходив навчання у Франції. Після цього його розподілили до 58-ї окремої мотопіхотної бригади (в/ч А1376), де він став стрільцем-снайпером. Весь цей час він намагався перевестися до своїх побратимів-штурмовиків — наказ про його переведення прийде лише через тиждень після його смерті.

Наприкінці серпня 2023 року його відправили на Волноваський напрям. Зв'язок був не часто, з дружиною вдавалося спілкуватися короткими текстовими або аудіоповідомленнями. Сергій нічого не розповідав про службу, бо це була таємниця, лише іноді з боєм кидав фразу: «Вже немає тих, з ким я вчився...»



18 жовтня він написав востаннє, що заступає на позиції. Згадав, що трохи почувається зле через ангіну. Наступного дня, 19 жовтня, під час мінометного обстрілу Сергій отримав важке осколкове поранення ніг. Через складну обстановку евакуація затягнулася. Парамедики, які вивозили його, казали, що він був при тімі, розмовляв.

Його доставили до лікарні в Дніпро. Олені не повідомили, що чоловік поранений. Вона продовжувала писати повідомлення в порожнечу, поки Сергій боровся за життя. 22 жовтня 2023 року серце Сергія Райляну зупинилося.

Олена дізналася про все лише 24 жовтня. Похорон відбувся 27 жовтня 2023 року. Через постійні обстріли Новоберислава Сергія не змогли поховати в рідному селі. Його останній спочинок — у селі Новокаїри, де мешкали батьки Олени.

«Я приїхала з Польщі як у тумані. Пересадки, відсутність квитків. У військкоматі казали, що тіла ще немає, а потім за годину зателефонували: “Веземо”. Усе відбулося дуже швидко», — згадує жінка.

ПОСМЕРТНО СЕРГІЙ РАЙЛЯНУ БУВ НАГОРОДЖЕНИЙ ОРДЕНОМ «ЗА МУЖНІСТЬ» ІІІ СТУПЕНЯ. СЬОГОДНІ ЙОГО МОГИЛА В НОВОКАІРАХ ЗНАХОДИТЬСЯ ФАКТИЧНО НА ЛІНІЇ ВОГНЮ. ОЛЕНА ЗМОГЛА ВІДВІДАТИ ЇЇ ЛИШЕ РАЗ.

Сергій був людиною слова і людиною дії. Він біг свій марафон життя чесно, до останнього подиху захищаючи свій дім, свою сім'ю і свою Україну. Тепер його ім'я викарбовано на стелі у Великій Олександрівці — як символ мужності, який не здатні стерти жодні обстріли.

РОСЛЯКОВ МАКСИМ ІГОРОВИЧ



Росляков Максим Ігорович народився 28 лютого 1994 року в селі Семенівка Мелітопольського району Запорізької області. Отримав освіту в Херсонській школі № 16. Також навчався у вищому училищі фізичної культури, де здобув звання майстра спорту зі спортивної гімнастики. Працював артистом-акробатом у цирках України та світу (зокрема в Грузії, Румунії, Молдові, Таїланді, Італії та на Тайвані), був фіналістом шоу «Італія має таланти». До лав Збройних Сил України приєднався 13 січня 2023 року, проходив службу в 22-й окремій механізованій бригаді як водій-радіотелефоніст відділення безпілотних авіаційних комплексів взводу розвідки та оператор БпЛА з позивним Артист. Загинув 11 листопада 2023 року в районі села Кліщіївка Бахмутського району Донецької області внаслідок прямого влучання ворожого дрона у бліндаж. Похований 7 лютого 2024 року в місті Херсоні на Алеї Слави.

Максим зростав разом зі страшим братом Євгеном. Разом цікавилися машинами, разом пішли до спортивної школи. Максим почав займатися гімнастикою в чотири роки, і вже тоді було зрозуміло: у хлопчика воля міцніша за сталь.

2003 року родина переїхала до Херсона, щоб Максим міг навчатися в ХВУФК (Херсонське вище училище фізичної культури. — Прим. ред.) олімпійського резерву. Для цього довелося за один рік пройти програму двох класів. Докладені зусилля принесли бажаний результат — хлопець отримав звання майстра спорту зі спортивної гімнастики та велику кількість медалей.

Після завершення навчання спортивна кар'єра Максима трансформувалась у мистецтво. Він став акробатом і почав виступати в цирках України та світу. Кривий Ріг, Грузія, Таїланд, Італія, Тайвань — його життя перетворилося на нескінченні гастролі. Він вийшов до фіналу шоу «Італія має таланти», підкорював глядачів у великих цирках за кордоном.

Максим завжди залишався щирим. Мати, Ірина Анатоліївна, згадує його як людину прямолінійну та чесну.

28.02.1994 — 11.11.2023

«Якщо йому щось не подобалося, він міг сказати це прямо в обличчя. Він не боявся відповідальності за свої вчинки», — розповідає мати.

2013 року Максим одружився, згодом народився син Дмитро. Попри те, що з часом пара розійшлася, він залишався турботливим батьком, завжди знаходив час для сина, привозив подарунки та підтримував зв'язок.

Повномасштабне вторгнення застало всю родину в Херсоні. Максим на той час відновлювався після отриманої на роботі травми. Коли Херсон звільнили, чоловік був серед тих, хто першим вибіг на площу Свободи зустрічати ЗСУ. Проте згодом у місті стало надто небезпечно через постійні обстріли Херсона російською армією. Родина вирішила переїхати до Миколаєва, і саме там, у січні 2023 року, Максим отримав повістку.

Мати пригадує, що син швидко прийняв рішення стати на захист рідної землі. Його військовий шлях розпочався 13 січня 2023 року.

Максим потрапив до 22-ї окремої механізованої бригади (в/ч А4718). На згадку про своє циркове минуле отримав позивний Артист. Спочатку служив водієм-радіотелефоністом, вивозив поранених із самого пекла на Донецькому напрямку. Підвозив боєприпаси та евакуював побратимів під щільним вогнем у районі Костянтинівки та Кліщіївки.

Мати згадує, як він розповідав про страшні бої, де з усієї групи живими лишилися лише троє, і вони на собі тягли поранених полями. Згодом Максим вивчився на оператора дронів, опанувавши всі види БПЛА. Він став частиною бойової групи, яка працювала на нулі. За три тижні



до трагедії він востаннє був удома, на короткому триденному відпочинку.

«Я ЙОМУ ГОВОРИЛА: “МАКСИМ, ЗАЛИШАЙСЯ, НЕ ЙДИ”. А ВІН БУВ ДУЖЕ ВІДПОВІДАЛЬНИЙ. КАЗАВ: “НУ І ЩО? ЗНАЧИТЬ, МЕНІ ТАК СУДИЛОСЯ”. ВІН МЕНІ КАЗАВ: “Я БУДУ ДО ОСТАННЬОГО ЇХ ТУТ УБИВАТИ”», — ПРИГАДУЄ МАТИ ОСТАННЮ ЗУСТРІЧ.

Максим загинув у першу річницю звільнення Херсона — 11 листопада 2023 року. Це сталося вдень у районі села Кліщіївка Бахмутського району. Ворожий дрон влучив у бліндаж, де перебувала їхня група. Пряме влучання не залишило шансів. Тіло Максима вдалося забрати одразу, але через важкі пошкодження знадобилася експертиза ДНК, яка тривала довгі три місяці. Весь цей час мати жила в очікуванні, яке важко описати словами.

Поховали героя 7 лютого 2024 року в Херсоні на Алеї Слави. Це була його воля — спочивати у місті, яке він вважав своїм і яке так любив.

Максим Росляков нагороджений «Комбатантським хрестом». Родина збрала понад 25 000 голосів під петицією про присвоєння йому звання Героя України та чекає на справедливе визнання його мужності.

Його син Дмитро зараз у безпеці, але він знає: тато був справжнім Героєм, який виконав свою найважливішу роль у житті — став щитом для своєї країни. У мирному житті Максим звик підкорювати висоту під куполом цирку, але зрештою обрав найважчу висоту — захист власної землі.

САГАНОВ РОМАН ВОЛОДИМИРОВИЧ



Саганов Роман Володимирович народився 18 квітня 1983 року в місті Херсоні. Тут закінчив Херсонську загальноосвітню школу № 31 та вступив до Сімферопольського медичного училища. Через особисті причини призупинив навчання, не здобувши освіти. У квітні 2023 року добровольцем долучився до війська України, був бійцем 1-го окремого штурмового полку імені Героя України Дмитра Коцюбайла «Да Вінчі». Отримав смертельне поранення 16 серпня 2023 року поблизу села Вільшана Куп'янського району Харківської області. Похований на Алеї Слави кладовища Геологів у Херсоні.

Роман Саганов зростав у теплому родинному колі. Він був старшою дитиною й мав молодшого брата Тимура, який народився через рік і три місяці після нього. Хлопці дуже ладнали між собою та були надзвичайно прив'язані один до одного.

«Вони були немов одне ціле, всюди разом», — згадує мати Світлана Анатоліївна.

Вона додає, що Роман був напрочуд доброю і чуйною дитиною й особливо любив бабусю з дідусем. Це ставлення він зберіг і в дорослому віці: завжди турбувався про них, допомагав у будь-який час. Навіть відкладав власні справи, щоб приїхати на дачу, коли вони потребували підтримки.

«Рома добре навчався, мав і четвірки, і п'ятірки. Захоплювався технікою — саме тоді почали з'являтися перші комп'ютери та телефони. А ще він міг із задоволенням пограти у футбол із друзями у дворі», — розповідає Світлана Анатоліївна.

Мати хлопця працювала спочатку товароведом, а згодом — адміністратором, менеджером та директором різних гастрономічних закладів міста. Батько був зубним техніком і намагався прищепити Романові захоплення медициною. Проте самого хлопця більше приваблювала правова сфера. Тому, попри настанови батька, він залишив навчання в медичному коледжі й планував вступити на юридичний факультет одного з університетів.

18.04.1983 — 16.08.2023

Цю мрію Роман відклав і вирушив до Польщі на заробітки, працював у будівельній сфері. З часом життя за кордоном йому сподобалося, тож він вирішив зостатися там.

Повномасштабне вторгнення застало Романа Саганова у рідному місті. Напередодні він приїхав додому на новорічні свята. Чоловік не хотів залишати близьких, тому вирішив залишитися в Херсоні.

«Він із братом не стільки оберігали нас, скільки піклувалися. Перебування в окупації було важким і небезпечним. Переважно Роман жив із бабусею та дідусем на дачі: там двічі російські військові проводили обшуки, і кожного разу він змушений був ховатися. Його дивом не знаходили», — говорить мати.

Лише після деокупації правобережжя Херсонщини Світлана Анатоліївна дізналася: сини ще в перші дні повномасштабної війни записалися до складу місцевої тероборони. Це було єдине, в чому вони їй зізналися. Тому деталей жінка й досі не знає. Так само, як і про вступ Романа до лав Збройних Сил України. Він пішов добровольцем, адже через хворобу нирок вважався непридатним до служби за станом здоров'я.

З 13 квітня 2023 року Роман Саганов був стрільцем-помічником гранатометника 4-го штурмового відділення 1-го штурмового взводу 3-ї штурмової роти військової частини А4848. Мав звання солдат і позивний Пірат.

ПРО СЛУЖБУ МАТЕРІ РОМАН МАЙЖЕ НІЧОГО НЕ РОЗПОВІДАВ, ЗАВЖДИ ЗАПЕВНЯВ: «У МЕНЕ ВСЕ НОРМАЛЬНО, ВСЕ ДОБРЕ». ЛИШЕ ЗРІДКА НАДСИЛАВ ФОТОГРАФІЇ, ДОДАЮЧИ ДО НИХ ОПТИМІСТИЧНІ ПІДПИСИ, НАПРИКЛАД: «ВТОМЛЕНИЙ, АЛЕ НЕЗЛОМЛЕНИЙ».



«СИН ДОВОДИВ УСЕ СПРАВАМИ, А НЕ СЛОВАМИ. ТОМУ ПРО НАЙТЯЖЧІ БОЇ Я ДІЗНАВАЛАСЯ ВЖЕ ПОТІМ. АЛЕ ТОГО РАЗУ ВІН ЗАТЕЛЕФОНУВАВ МЕНІ О ПЕРШІЙ ГОДИНІ НОЧІ Й ПОПЕРЕДИВ, ЩО ЙДЕ З ХЛОПЦЯМИ “НА РОБОТУ” ТА ДОВГІЙ ЧАС БУДЕ БЕЗ ЗВ’ЯЗКУ, ЩОБ Я НЕ ХВИЛЮВАЛАСЯ. ТА ЯК... ЗА ЙОГО СЛОВАМИ, ЇХ ДУЖЕ СИЛЬНО ОБСТРІЛЮВАЛИ НА ТИХ ПОЗИЦІЯХ. КАЗАВ: “ЙДЕМО, А ПІД НОГАМИ ЗЕМЛЯ ТРЕМТИТЬ”», — ДІЛИТЬСЯ СВІТЛАНА АНАТОЛІЇВНА.

Це була остання розмова матері з сином. 16 серпня 2023 року Роман Саганов прийняв свій останній бій. Військовий загинув під час виконання бойового завдання в районі села Вільшана на Харківщині внаслідок авіаційного нальоту армії рф. Йому було 40 років. У нього залишилися дідусь, бабуся, мати та брат.

«ОДНОГО РАЗУ ПІСЛЯ БОЮ РОМАН ПОДЗВОНИВ МЕНІ І СКАЗАВ: “МАМО, ПРИВІТАЙ МЕНЕ. ЯКЩО ЩОСЬ ТРАПИТЬСЯ — НЕ ДАРМА, БО П’ЯТЬ-ШІСТЬ ВОРОГІВ Я ВЖЕ ВІДПРАВИВ НА ТОЙ СВІТ. МИ ПРИЙМАЛИ БІЙ, Я БАЧИВ, ЯК ВОНИ ПАДАЛИ. ЯКЩО Й МЕНІ СУДИЛОСЯ ЗАГИНУТИ — ТО НЕ САМ, КОГОСЬ ІЗ НИХ ЗАБЕРУ ЗА СОБОЮ”», — ДОДАЄ МАТИ.

СВЕНТУХ ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ



Свентух Олександр Миколайович народився 25 червня 1984 року в Херсоні. Після закінчення 9 класів Херсонської загальноосвітньої школи № 7 вступив до професійно-технічного училища № 4 за спеціальністю зварювальника. Після закінчення навчання працював переважно вантажником в різних організаціях. 1 серпня 2023 року мобілізувався до війська, служив стрільцем у першій піхотній роті у складі 144-ї окремої піхотної бригади (в/ч А4993). Загинув, виконуючи бойове завдання, 12 квітня 2024 року в селі Георгіївка Покровського району Донецької області. Похований в Херсоні.

Олександр Свентух народився в Херсоні — місті, де минуло все його життя. Для мами, Ольги Григорівни, він назавжди залишиться Сашулею — турботливим сином, який завжди був поруч і ніколи не залишав її наодинці з труднощами.

Родина жила звичайним робітничим життям, виховували двох дітей — у Олександра була молодша сестра Тетяна. Батьки працювали на заводі ім. Петровського. Коли Олександр був ще підлітком, батько помер, і це стало важким ударом для сім'ї. Відтоді Сашко швидко подорослішав — відчув відповідальність за маму і став для неї опорою.

Після навчання в профтехучилищі певний час працював на тому ж заводі, але швидко зрозумів, що це не його справа. «Мам, це не моє», — сказав і почав шукати себе в іншому. Працював на складі, був вантажником, але швидко освоївся, розбирався в роботі й знаходив у ній задоволення. Після служби в армії повернувся до цієї справи. В армії він пройшов серйозний відбір: служив у Миколаєві, Одесі, а згодом у Києві, де потрапив до підрозділу, який брав участь у парадах. Високий, статний — майже метр дев'яносто — він добре тримав стрій і викликав гордість у рідних. Згодом Олександр працював у сфері сантехніки — також вантажником, але з часом став правою рукою керівника, фактично бригадиром. Його цінували за відповідальність, працьовитість і людяність.

«ВІН У МЕНЕ БУВ ДУЖЕ ХОРОШИЙ. ЙОГО ВСІ ЛЮБИЛИ: І СУСІДИ, І ЗНАЙОМІ», — ГОВОРІТЬ ОЛЬГА ГРИГОРІВНА.

25.06.1984 — 12.04.2024



Попри те, що не створив власної сім'ї, він був дуже близьким із рідними — мамою, сестрою Тетяною та племінником. Особливе місце в його житті займала біла кішка з різними очима, яку він дуже любив. Після його загибелі вона залишилася з мамою і стала для неї живим нагадуванням про сина.

Повномасштабне вторгнення Олександр зустрів у Херсоні разом із мамою. Вони пережили окупацію разом. Він працював, допомагав, підтримував її і весь час застерігав: «Мамуля, сиди вдома, я все зроблю».

День звільнення Херсона став для них моментом сліз і обіймів. «Він прибіг і кричить: «Мама, наші!». Ми плакали разом, обіймалися...» — згадує вона.

Невдовзі після цього Олександр отримав повістку. Він не одразу сказав мамі — не хотів її хвилювати. До війська пішов 1 серпня 2023 року. Служив стрільцем у першій піхотній роті у складі 144-ї бригади (в/ч А4993). Проїшов навчання за кордоном — у Польщі та Франції, а згодом був направлений на Донецький напрям. Про війну майже не розповідав. Лише одного разу сказав: «Мама, не дивися новини. Там пекло».

Олександр загинув 12 квітня 2024 року під час виконання бойового завдання на Донеччині. Разом із побратимами вони йшли на позиції, але потрапили під удар і не змогли дійти. Через обстріли тіла вдалося забрати лише за кілька днів.

Його поховали в рідному Херсоні. Військовому було 39 років. У нього залишилися мама, сестра та племінник.

«ВІН БУВ НАЙКРАЩИЙ СИН. НАЙДОРОЖЧИЙ У СВІТІ. ДЛЯ МЕНЕ ВІН ЗАВЖДИ ЖИВИЙ», — ГОВОРІТЬ ОЛЬГА ГРИГОРІВНА.



СЕРЕНКО ДЕНИС ОЛЕКСІЙОВИЧ



Серенко Денис Олексійович народився 4 серпня 1988 року в місті Херсон. Закінчив 7 класів Херсонської загальноосвітньої школи I — III ступенів № 11 та завершував навчання в Херсонській загальноосвітній школі I — III ступенів № 39 «Школа-родина». Базову вищу освіту здобув у Херсонському економічно-правовому інституті за напрямом підготовки «Економіка і підприємництво», спеціальність — бакалавр з економічної кібернетики. Навчався у Херсонській філії «Інститут післядипломної освіти» Одеського морського тренажерного центру, де отримав робітничу кваліфікацію — моторист 2-го класу. Восени 2023 року став до лав Збройних Сил України. Захищав державу у складі 95-ї окремої десантно-штурмової Поліської бригади (в/ч А0281), де обіймав посаду солдат-стрілець. Брав участь у бойових діях на Харківському напрямку. Загинув 4 грудня 2023 року поблизу села Синьківка Куп'янського району Харківської області внаслідок влучання артилерійського снаряду. Похований на Алеї Слави кладовища Геологів у Херсоні. Посмертно відзначений орденом «За мужність» III ступеня.

Денис — первісток подружжя Серенків. Його батько Олексій Володимирович був майстром на підприємстві «Херсонгоргаз», а мати Світлана Валентинівна працювала в торговельній сфері. Попри зайнятість, вони завжди радо знаходили час для виховання сина, який зростав добрим, щирим та розумним. Він мав гарний характер, легко знаходив спільну мову з оточенням та ніколи не підводив батьків. Ані поведінкою, ані в навчанні. У Дениса було багато друзів, а ще — молодша сестра Катерина, яку дуже любив, підтримував та захищав. Світлана Валентинівна, згадуючи сина, зазначає:

«Він був золотою дитиною, як то кажуть. Жодних проблем з ним не мали й тільки пишалися ним. Він мав ангельську натуру, у всіх сенсах. І зараз усвідомлюю та розумію це ще більше. Таких у цьому світі мало — чистих душою, добрих, щирих, відповідальних».

04.08.1988 — 04.12.2023



У шкільні роки юнак обожнював уроки англійської мови та волейбол, який став для нього захопленням на все життя. Денис старанно тренувався, тож невдовзі став гравцем волейбольної команди Херсонської загальноосвітньої школи № 53. У складі команди він неодноразово отримував спортивні відзнаки та медалі, які батьки бережуть і досі.

Після випуску зі школи хлопець отримав вищу професійну освіту та, крім цього, власними силами опанував чимало навичок та вмінь, які пізніше стали в нагоді. Зокрема, він цікавився будівельною справою, тому будував не тільки вдома, допомагав з ремонтами рідним і друзям, а й спробував працювати в будівельній сфері. А пізніше випробував свої сили в новій царині — SPA. Разом зі своїм другом він опанував базу та секрети успішних SPA-процедур та почав працювати спочатку в одному з херсонських закладів, потім в Буковелі, Києві, Одесі. Саме в останньому місті Денис перебував на початку повномасштабного вторгнення, тож вирішив не їхати до Херсона, оскільки це було ризикованим, а працювати й діяти, виходячи із ситуації.

Восени 2023 року чоловік став на захист держави. Спочатку він перебував у складі військової частини А2900, адже як курсант мав пройти базову підготовку. Після цього наприкінці листопада 2023 року його було переведено як солдата резерву до в/ч А1910, а невдовзі — до в/ч А0281, де обійняв посаду солдат-стрілець. Напередодні цього Денис зустрів своє справжнє кохання, тож планував одружитися та створити таку ж дружну та міцну родину, у якій зростав і сам. Але не судилося. Адже захисник загинув під час виконання службового обов'язку на Харківському напрямку.

Поховали військовослужбовця в рідному Херсоні. Попрощатися з Денисом прийшли не лише рідні та друзі, а й чимало гравців з його волейбольних команд зі школи та вишу. Кожен із них і досі, згадуючи чоловіка, зазначає, що він був гідною людиною та надійним товаришем, який завжди приходив на допомогу.

У героя залишилися батьки, рідна сестра та інші рідні.



СОБОЛЄВ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ



Соболев Олександр Андрійович народився 2 серпня 1994 року в Херсоні. Після завершення Херсонської загальноосвітньої школи № 27 навчався в Херсонському вищому професійно-комерційному училищі № 15. Проходив строкову службу в армії. Працював на будівництві, адміністратором у приватних структурах, служив у Нацгвардії. 5 січня 2023 року добровільно долучився до війська, служив у 24-й окремій механізованій бригаді імені короля Данила, був старшим навідником гранатометного взводу 2-го механізованого батальйону. Загинув 21 березня 2024 року в районі населеного пункту Богданівка Донецької області. Похований на Алеї Героїв у Херсоні.

Нагороджений почесним нагрудним знаком Головнокомандувача ЗСУ «Золотий хрест», нагрудним знаком «Ветеран війни», відзнакою «Золотий лев», орденом «Хрест Героя» (посмертно).

Олександр Соболев зростає без батька — той помер, коли хлопцеві було близько десяти років. Його виховувала мама, Галина Василівна, яка працювала вихователкою в дитячому садку. Вона пригадує сина як активного, доброго і дуже спортивного хлопця. Ще з дитинства Олександр захоплювався футболом. У школі найбільше йому давалася фізкультура: він добре бігав, займався спортом, отримував грамоти й медалі. Після школи вступив до професійного училища, але довго за спеціальністю не працював — шукав себе, пробував різні роботи.

У 18 років його призвали до армії — служив у залізничних військах, проходив навчання у Чернігові. Після повернення працював на будівництві, а згодом — у приватних структурах. З часом обрав службу в поліції: працював у підрозділі Нацгвардії.

З майбутньою дружиною Світлою зустрілися 2019 року, у неї від попереднього шлюбу було двоє синів. Олександр швидко став для них близькою людиною. «Спочатку — другом, а потім син сам запитав, чи може називати його татом», — згадує жінка. Згодом у них народилася донька Дар'я. За

02.08.1994 — 21.03.2024

словами дружини, Олександр був надзвичайно турботливим батьком: «Він носив її на руках, доглядав, як мама. Дуже її любив».

Футбол залишався його пристрастю і в дорослому житті. Він грав із дітьми, ходив на риболовлю, любив проводити час із родиною. Мама ж пам'ятає, що ще з дитинства він був тим, хто допомагав іншим: читав книжки бабусям біля під'їзду, не відмовляв у підтримці.

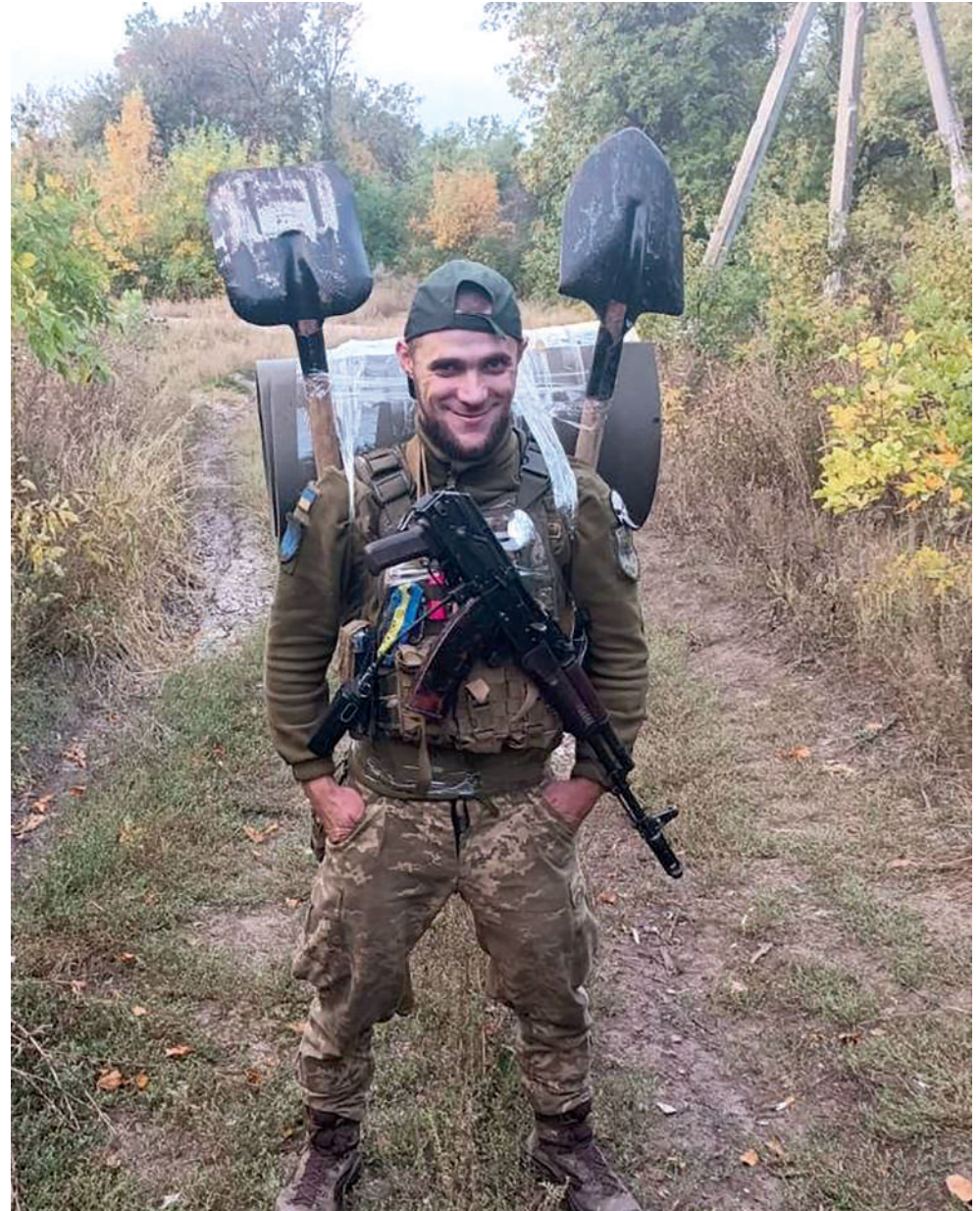
Під час повномасштабного вторгнення родина опинилася в окупованому Херсоні. Вони прожили там увесь період окупації. За словами Світлани, це був час страху, невизначеності і постійного очікування звільнення. Коли українські військові зайшли до міста, радість змішувалася з недовірою і тривогою за майбутнє.

Наприкінці 2022 року родина евакуювалася. Оселилися в Хмельницькій області. Там Олександр прийняв рішення, про яке навіть не одразу сказав дружині: сам поїхав до військкомату і записався добровольцем. Це сталося 5 січня 2023 року.

Він служив у 24-й окремії механізованій бригаді імені короля Данила, був старшим солдатом-гранатометником. Побратими згадують його як відповідального, надійного і сміливого воїна. «Як тільки була можливість — він ішов першим», — каже Світлана. З фронту Олександр намагався писати щодня — короткі повідомлення: «У мене все добре». Востаннє він вийшов на зв'язок 20 березня, а 22 березня 2024 року родина отримала страшну звістку: він загинув під час виконання бойового завдання біля Богданівки на Донеччині.

Олександра поховали в Херсоні на Алеї Героїв. Військовому було 29 років. У нього залишилися мама, дружина, діти.

Для мами він назавжди залишиться сином, який «усім допомагав і ніколи не відмовляв», для дружини — чоловіком, який умів любити і бути поруч, для доньки — татом, який тепер «став янголом і дивиться з неба». Його життя було коротким, але наповненим турботою про інших. І саме таким його пам'ятають: добрим, веселим і тим, хто завжди першим подає руку допомоги.



ТИМОШЕНКО АНДРІЙ ВАЛЕРІЙОВИЧ



Тимошенко Андрій Валерійович народився 7 січня 1977 року в Херсоні. Після закінчення Херсонської загальноосвітньої школи I — III ступенів № 33 служив в армії, був прикордонником. Повернувшись з армії, здобув професію слюсаря-механіка у профтехучилищі. Працював водієм та таксистом. У квітні 2023 року був призваний Тульчинським РТЦК до лав Збройних Сил України. Був навідником 1-го механізованого відділення 3-го механізованого взводу механізованої роти військової частини А2980, служив у 59-й окремій механізованій бригаді імені Якова Гандзюка. Загинув 4 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Карлівка Покровського району Донецької області. Похований у Херсоні.

Андрій Тимошенко народився у звичайній херсонській родині. Мама працювала на оптовій базі, а батько — охоронцем на СТО. Є брат Вадим, який зараз працює водієм в волонтерській організації.

З дитинства Андрій захоплювався автомобілями та мотоциклами, на яких їздив з 13 років. У дорослому житті це захоплення переросло в професію. Його дитинство було спокійним та щасливим, у нього було багато друзів. Після проходження служби в армії та навчання в професійно-технічному училищі він недовгий час працював за освітою, але здебільшого водієм та таксистом.

КОЛИ ПОЧАЛОСЯ ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ І ХЕРСОН ОПИНИВСЯ В ОКУПАЦІЇ, АНДРІЯ ТИМОШЕНКА ДУЖЕ БЕНТЕЖИЛО, ЩО ВІН НІЧИМ НЕ МОЖЕ ДОПОМОГТИ. «ВІН ДУЖЕ ПЕРЕЖИВАВ: СЕРЕД ЗАГИБЛИХ У БУЗКОВОМУ ПАРКУ БУЛИ ЙОГО ЗНАЙОМІ. ВІН ПОСТІЙНО КАЗАВ: “ЩО Ж Я ТУТ СИДЖУ, НІЧОГО НЕ РОБЛЮ І ДОПОМОГТИ НІЧИМ НЕ МОЖУ?”» — РОЗПОВІДАЄ ЙОГО ДРУЖИНА ГАННА ВАЛЕРІЇВНА.

Подружжя разом із сином Іваном пережили всю окупацію Херсона, виїхали вже після деокупації міста, коли почалися сильні обстріли. Хоч і важко

07.01.1977 — 04.02.2024

було лишати рідну домівку, але хотілося, щоб син жив у безпеці. І у квітні 2023 року Андрій Тимошенко мобілізувався до війська. Після проходження навчання у Вінницькій та Миколаївській областях у складі 59-ї окремої механізованої бригади імені Якова Гандзюка старший солдат Андрій Тимошенко ніс службу на Донецькому напрямку. Був механіком-навідником. У нього був позивний Раст. Дружина розповідає, що чоловік дуже тяжко переживав те, що доводилося бачити на війні. Загалом про службу розповідав небагато, не хотів хвилювати рідних.

Андрій Тимошенко загинув 4 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання внаслідок застосування противником дрона-камікадзе поблизу населеного пункту Карлівка Покровського району Донецької області. Поховали його на херсонському кладовищі. Військовому було 47 років. У нього залишилися батьки, брат, дружина та син.

«МИ РАЗОМ ПРОЖИЛИ 12 РОКІВ. МИ ПОЗНАЙОМИЛИСЬ, КОЛИ МЕНІ БУЛО 26 РОКІВ, А ЙОМУ — 36. ВІН БУВ ДУЖЕ ДОБРИЙ, ОСОБЛИВО ДО СИНА. ВІН ЙОГО ДУЖЕ ОБЕРІГАВ. ДУЖЕ ПИШАВСЯ НИМ. ЦЕ ЙОГО ЄДИНА ДИТИНА, ДО ТОГО Ж НАРОДИВСЯ СИН, КОЛИ ВІН БУВ ВЖЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. А МИ З СИНОМ ДУЖЕ ПИШАЄМОСЯ НИМ, ДЛЯ НАС ВІН ГЕРОЙ, ЯКИЙ ВІДДАВ СВОЄ ЖИТТЯ ЗА РАДИ НАС, ЗА РАДИ СВОЄЇ КРАЇНИ», — ГОВОРІТЬ ДРУЖИНА ГАННА ВАЛЕРІЇВНА.



ФЕДОРЕНКО ІЛЛЯ СЕРГІЙОВИЧ



Федоренко Ілля Сергійович народився 15 січня 1989 року в місті Сегед на півдні Угорщини, де його батько проходив службу. Надалі зростав у місті Херсоні. Тут навчався в Херсонській спеціалізованій школі I — III ступенів № 54 та Херсонському ліцеї журналістики, економіки та правознавства Херсонської міської ради. Після цього вступив до Київського національного торговельно-економічного університету за напрямом «Менеджмент антимонопольної діяльності». Учасник Революції гідності на Майдані в місті Києві. У липні 2022 року добровольцем долучився до 46-ї окремої аеромобільної Подільської бригади. Отримав смертельне поранення 8 серпня 2023 року поблизу села Роботине Пологівського району Запорізької області. Похований на Алеї Слави кладовища в селі Петропавлівська Борщагівка Бучанського району Київської області.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня, відзнакою Головнокомандувача Збройних Сил України «Сталевий хрест», медаллю «Честь. Слава. Держава» (прижиттєво) та орденом Богдана Хмельницького III ступеня, орденом «Хрест Героя» (посмертно).

Ілля Федоренко виріс у дружній і згуртованій сім'ї. Мав старшого брата В'ячеслава та молодшу сестру Ірину. Батьки займалися власною справою — виготовленням меблів. Родина була велика, з багатьма рідними, які часто збиралися за довгим святковим столом. У їхньому домі панувало чимало звичаїв, а однією з найцінніших традицій було виноробство дідуся: щороку він готував вино й окрему партію присвячував народженню кожної дитини.

«Для Іллі теж було закладене таке вино. Його відкрили, коли йому виповнилося 30 років — на нашому весіллі. Ця сімейна традиція продовжилася й для наступних поколінь: наша донька має своє вино, зроблене ще до війни», — розповідає дружина Іллі Юлія.

З майбутньою дружиною Ілля познайомився 2016 року, після переїзду з Києва до Херсона. Там він жив і працював після здобуття вищої освіти. Чоловік віднайшов себе в ресторанному бізнесі: був і адміністратором, і керівником закладу.

15.01.1989 — 08.08.2023

У вільний час Ілля захоплювався спортом — бігав вранці та відвідував тренажерний зал. Також мав ще одну пристрасть — добре розумівся на техніці та любив ремонтувати гаджети. Саме з допомоги в налаштуванні телефону розпочалося спілкування Юлії з Іллею, яке згодом переросло у стосунки. Пропозицію чоловік зробив у Єгипті. Це сталося під час занурення з аквалангами.

«Зазвичай практичний і стриманий, тоді він зібрав усю романтику докупи і здійснив неймовірний жест. Спершу я навіть не зрозуміла, що відбувається. Ми спустилися під воду. Ілля показує мені обручку, а я думаю, що він її просто знайшов. Лише коли дайвери дали знак, що це пропозиція, я усвідомила все. Це було так несподівано й дуже романтично», — згадує дружина.

2019 року пара одружилася. Їхнє весілля відбулося в українському стилі — у вишиванках. Для Іллі це було особливо важливо, адже він був патріотом, мав активну громадянську позицію та брав участь у Революції гідності на Майдані в Києві. 2020 року в подружжя народилася донька Соломія.

«Ілля завжди мріяв про трьох дітей, але не встиг... Він був чудовим батьком, сильно любив, радше сказати — обожнював Соломію. Між ними існував неймовірно сильний зв'язок. Вона навіть першим словом сказала «тато» у дев'ять місяців, а «мама» — лише у два роки. А ще донька зовні дуже подібна до батька. Знаєте, коли вона народилася, я засмутилася, що має риси лише Іллі й від мене наче нічого немає. Але тепер, дивлячись на неї, я розумію: у ній живе його частинка, вона — його продовження. І хоча Соломія була зовсім маленькою, коли Іллі не стало, вона пам'ятає його і сумує за ним», — говорить Юлія.

Після повномасштабного вторгнення, у квітні 2022 року, родина виїхала з тимчасово окупованого

Херсона до Одеси. Облаштувавши сім'ю на новому місці, Ілля Федоренко прийняв рішення добровільно мобілізуватися до лав Збройних Сил України. З липня 2022 року служив у складі 46-ї окремої аеромобільної Подільської бригади.

Ілля здобув фахову підготовку за кордоном у Великій Британії. Повернувшись до України, він також пройшов навчання в Одесі та отримав первинне офіцерське звання молодший лейтенант. Спочатку військовий перебував на Херсонському напрямку, звільняв Херсон, потім — на Донецькому та Запорізькому напрямках.



«ПОБРАТИМИ ЙОГО ГЛИБОКО ПОВАЖАЛИ І ДОСЛУХАЛИСЯ ДО ЙОГО СЛІВ. ПІСЛЯ ТРАВМИ СПИНИ НА ДОНЕЦЬКОМУ НАПРЯМКУ, КОЛИ ВОНИ ВИТЯГАЛИ ХЛОПЦІВ БУКВАЛЬНО НА СОБІ, ІЛЛЮ МОГЛИ ВІДПРАВИТИ У ЗАПАС ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я. АЛЕ ВІН ВІДМОВИВСЯ. СКАЗАВ: «У МЕНЕ ТУТ ДІТИ — МАЛІ, ЗЕЛЕНІ. МЕНІ ЇХ ТРЕБА НАВЧИТИ», І ЗАЛИВИВСЯ», — ЗАЗНАЧАЄ ДРУЖИНА.

Ілля Федоренко загинув 8 серпня 2023 року під час виконання бойового завдання в районі села Роботине на Запоріжжі. Напередодні, 7 серпня, Юлія спілкувалася з чоловіком майже до вечора — планували його відпустку.

У сільській раді Петропавлівської Борщагівки встановлено портрет військового. Йому було 34 роки. У нього залишилися батько, мати, брат, сестра, дружина та донька.

«ІЛЛЯ — ЗРАЗОК ЧОЛОВІЧОГО ХАРАКТЕРУ. ВІН БУВ ЦІЛЕСПРЯМОВАНИМ І ВПЕРТИМ, НА ВСЕ МАВ ВЛАСНУ ДУМКУ, І ПЕРЕКОНАТИ ЙОГО В ІНШОМУ БУЛО НЕМОЖЛИВО. А ЩЕ ВІН ВИРІЗНЯВСЯ ХОРОБІСТЮ ТА МУЖНІСТЮ. МАВ «БІЛИЙ КВИТОК» І МІГ УНИКНУТИ СЛУЖБИ, АЛЕ ЗРОБИВ УСВІДОМЛЕНИЙ ВИБІР: ПІТИ ДО ВІЙСЬКА, БОРОНИТИ РІДНИЙ ДІМ ТА ЗАХИЩАТИ СВОЮ РОДИНУ», — КАЖЕ ЮЛІЯ.

ФІЛЬОВ ЄВГЕН СЕРГІЙОВИЧ



Фільов Євген Сергійович народився 28 липня 2000 року в селищі Велика Лепетиха Каховського району Херсонської області. Навчався в школі № 2, далі вступив до Херсонського державного університету на факультет фізичного виховання та спорту, де обрав спеціальність «Методика туристської та спортивно-масової роботи». Працював у парку «Херсонська Фортеця», де був керівником парку атракціонів. З перших днів повномасштабного вторгнення добровільно долучився до захисту країни. Спочатку у складі 98-го батальйону ТрО «Азов-Дніпро» виконував бойові завдання в Запорізькій області. Пізніше у складі 1-го механізованого батальйону 3-ї ОШБр брав участь в обороні Бахмута, жорстоких боях в Кліщіївці на Донеччині, після чого перевівся до взводу ПЗРК. Молодший сержант із позивним Філя загинув 8 березня 2024 року внаслідок ворожого обстрілу поблизу міста Авдіївка Донецької області. Похований в Одесі на Західному кладовищі.

Нагороджений нагрудними знаками «Сталевий хрест» і «Ветеран війни», а також орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Євген Фільов народився в багатодітній родині. Його мама працювала в магазині та після розлучення з батьком сама виховувала чотирьох дітей. У Євгена є дві сестри, Єлизавета та Анастасія, і брат Ярослав. Євген зростав у родині, де вчилися підтримувати одне одного і допомагати без зайвих слів.

«Ще зі шкільних років проявляв активність і наполегливість: займався футболом, ходив у туристичні походи, мріяв про гори. Його великою мрією було підкорити Говерлу — і він це зробив разом зі шкільною групою. Ця риси — доводити задумане до кінця — залишилася з ним на все життя», — розповідає мати Євгена Тетяна Миколаївна.

Після школи Євген вступив до Херсонського державного університету на спеціальність, пов'язану з фізичним вихованням і туризмом. Навчання поєднував із роботою: розумів, що мамі важко, тому намагався допомагати. Пра-

28.07.2000 — 08.03.2024

цював із дітьми — вів гуртки, займався туризмом. За словами мами, він був «безвідмовним»: якщо потрібно — працював, якщо треба — допомагав удома чи на городі, ніколи не ділив справи на хочу і не хочу.

Повномасштабне вторгнення змінило все. З перших днів війни Євген добровільно пішов захищати країну. Навіть не сказав про це мамі — зізнався лише сестрі, бо не знав, як повідомити найріднішій людині. Разом із друзями він виїхав із Херсона на навчання і долучився до війська.

СЛУЖИВ У 3-Й ОКРЕМІЙ ШТУРМОВІЙ БРИГАДІ. БУВ МОЛОДШИМ СЕРЖАНТОМ, ОПЕРАТОРОМ БЕЗПІЛОТНИКА, ЗАСТУПНИКОМ КОМАНДИРА БОЙОВОЇ МАШИНИ. ПОБРАТИМИ НАЗИВАЛИ ЙОГО ЗА ПОЗИВНИМ — ФІЛЯ, ПОХІДНИМ ВІД ПРИЗВИЩА. НА ВІЙНІ ВІН ЗАЛИШАВСЯ ТАКИМ САМИМ, ЯК І В ЖИТТІ: ВІДПОВІДАЛЬНИМ, ВІДКРИТИМ, ГОТОВИМ ПІДТРИМАТИ ІНШИХ.

8 березня 2024 року Євген Фільов загинув під Авдіївкою на Донеччині. Про його смерть мама дізналася від доньки — звістка прийшла зранку як удар, до якого неможливо підготуватися. Його поховали в Одесі на Західному кладовищі. Військовому було лише 23 роки.

ДЛЯ МАМИ ВІН НАЗАВЖДИ ЗАЛИШИВСЯ НАЙКРАЩИМ СИНОМ. ВОНА ЗГАДУЄ ЙОГО СМІХ — ЩИРИЙ, ГУЧНИЙ, ТАКИЙ, ЩО «І ДОСІ НІБИ ЛУНАЄ». «ВІН ЗАВЖДИ БУВ НА ПОЗИТИВІ, НЕ ВТРАЧАВ ВІРИ, НАВІТЬ У СКЛАДНІ МОМЕНТИ. БУВ ТУРБОТЛИВИМ БРАТОМ — ГРАВСЯ З МОЛОДШИМИ, ДОПОМАГАВ, ПІДТРИМУВАВ. ВСТИГ СТАТИ ЛЮБЛЯЧИМ ДЯДЬКОМ: РАДІВ НАРОДЖЕННЮ ПЛЕМІННИЦІ, ХОЧ І БАЧИВ ЇЇ ЛИШЕ ЧЕРЕЗ ЕКРАН», — РОЗПОВІДАЄ ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА.

Після його загибелі залишилися мама, брат і дві сестри. І пам'ять — про хлопця, який умів радіти життю, любив свою родину і без вагань став на захист країни.



ХАБЛОВ АНДРІЙ ІВАНОВИЧ



Хаблов Андрій Іванович, позивний Днєпр, народився 10 листопада 1985 року в місті Херсон. Навчався в Херсонській загальноосвітній школі I — III ступенів № 45. Закінчив Херсонський професійний машинобудівний ліцей та Херсонський національний технічний університет, спеціальність — інженер-механік. Став до лав захисників у березні 2023 року та боровив державу у складі 22-ї окремої механізованої бригади Збройних Сил України. Мав звання молодший лейтенант та обіймав посаду командира 2-го механізованого взводу 2-ї механізованої роти 1-го механізованого батальйону військової частини А4718.

Загинув 19 грудня 2023 року внаслідок атаки FPV-дрона під час виконання бойового завдання поблизу села Кліщіївка Бахмутського району Донецької області. Посмертно нагороджений орденом «За мужність» III ступеня, відзнакою «Комбатантський хрест» та нагрудним знаком «Честь та Пам'ять».

Андрій — людина, яку згадують із сумом та водночас із теплою усмішкою. Адже рідні та друзі пам'ятають його як чоловіка з великим та щирим серцем, веселим, добрим, надійним. Усі ці якості в ньому старанно виховували батько Іван Григорович та мати Валентина Василівна. Хлопець завжди ставився до них із повагою і цінував кожну спільну мить. Також він мав старшу сестру Світлану, з якою попри різницю у віці легко знаходив спільну мову.

У дитинстві був дуже активним, полюбляв грати у футбол, обожнював відпочинок на природі та туризм, що лишилось і в дорослому житті. А в школі та ліцеї старанно навчався й виявляв інтерес до точних наук, хоча мав творчу натуру і гарно малював. Майбутню професію обрав технічну — інженер-механік, а опанувавши її, пішов здобувати досвід спочатку на ТОВ «АЛПЛА УКР». Згодом влаштувався працювати на Одеський завод полімерних виробів, де став керівником виробництва. Оскільки чоловік був херсонцем, який дуже любив своє місто, повністю переїздити до Одеси не став. Він вибудовував робочий графік так, щоб тиждень працювати, а тиждень бути вдома разом із родиною.

10.11.1985 — 19.12.2023

Одружився Андрій 2015 року. У шлюбі з коханою Анною через рік у нього народилася донька Мілана. Він любив проводити з нею дозвілля на дачі батьків, де багато чого чоловік побудував власними руками. Там вони рибалили, гралися та насолоджувалися природою Дніпра, на честь якого пізніше було обрано позивний Андрія. Дружина згадує:

«ВІН БУВ ЧУДОВИМ ЧОЛОВІКОМ І БАТЬКОМ. ТАКИЙ ДОБРИЙ ТА ТУРБОТЛИВИЙ. ЩЕ ДУЖЕ ВІДПОВІДАЛЬНИЙ І ВИВАЖЕНИЙ, АДЖЕ ЗВАЖУВАВ КОЖНЕ РІШЕННЯ, ПЕРШ НІЖ ЩОСЬ ЗРОБИТИ».

Коли почалося повномасштабне вторгнення, чоловік разом із сім'єю брав участь у проукраїнських мітингах та сміливо доводив незваним гостям, що їх у Херсоні не чекали. Згодом із дружиною та донькою виїхав до Одеси, де дочекався звільнення свого міста, адже хвилювався за батьків та дружину з донькою. І оскільки ще з дитинства мріяв стати військовим, як і його батько, але не міг через стан здоров'я, вирішив зробити це у час, коли країна потребувала захисту. Вже невдовзі він добровольцем доєднався до лав Збройних Сил. Андрій не мав відповідного досвіду, тож спочатку пройшов два місяці навчання у Львівській академії, після чого самостійно обрав саме миколаївську бригаду, яка була б на рідному Півдні, але все виявилось інакше, і його направили на Донецький напрям. Там він став командиром, якого поважали за його людське ставлення до побратимів та вміння згуртувати команду, захистити її інтереси та підтримати. Навіть у своє останнє завдання Андрій міг не йти за станом здоров'я, адже мав офіційний лікарняний. Проте сказав, що це неправильно, щоб його хлопці, серед яких прийшло багато нових солдатів, ризикували та йшли на завдання без офіцера. Тож також пішов із ними і, на жаль, повернутися вже не зміг. Після виконання бойового завдання хлопці вантажилися на бойову машину піхоти й повинні були виїжджати, та саме в цей момент в їхню машину відбулося вороже влучання.

Поховали захисника в місті Одеса на Алеї Героїв Західного кладовища. Банер з інформацією про Андрія також розміщено в парку Шевченка в Одесі.

У нього залишилися батьки, сестра, дружина та донечка.



ЧЕБОТАРЬОВ ВЛАДИСЛАВ ОЛЕГОВИЧ



Чеботарьов Владислав Олегович народився 19 березня 1997 року в місті Джанкой, в АР Крим. Проживав у селищі Сиваш Генічеського району Херсонської області, де навчався в Сиваській загальноосвітній школі I — III ступенів. Продовжив навчання у Вищому професійному училищі № 17 у місті Генічеськ за спеціальністю «Будівництво та експлуатація будівель та споруд». Здобувши освіту будівельника, переїхав працювати в Херсон. 2021 року підписав контракт на військову службу; військова частина, у якій він ніс службу, розміщувалась у місті Первомайськ Миколаївської області. З початком повномасштабного вторгнення 2022 року доєднався до лав ЗСУ. У складі 2-го стрілецького відділення 3-го стрілецького взводу 1-ї стрілецької роти 2-го стрілецького батальйону військової частини А0989 воював на Харківському та Донецькому напрямках. Стрілець, молодший сержант Владислав Чеботарьов загинув 28 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Григорівка Бахмутського району Донецької області. Похований на Балабанівському кладовищі в місті Миколаїв.

Життя Владислава Чеботарьова змалечку було непростим. Батько пішов із родини, коли йому було 5 років, а мати померла, коли хлопцю було 14. Виховувала Владислава бабуся Ніна, у той час як його рідну сестру Дашу взяв під опіку дідусь. Вони жили поруч, у сусідніх будинках. Дитинство пройшло на березі Азовського моря — у селищі Сиваш Генічеського району Херсонської області. У родині займалися рибним промислом, і діти змалечку допомагали дорослим. Після здобуття професійної освіти в Генічеську Владислав переїжджає в Херсон та йде працювати, аби мати змогу допомагати бабусі та сестрі фінансово. Не цурався будь-якої роботи — працював на наміві піску. І в цей час познайомився з майбутньою дружиною — Лілією, пізніше вони одружились, у них народився син Тимофій, якому зараз 8 років.

19.03.1997 — 28.02.2024

«Влад був дуже цікавою людиною. І він мав проукраїнську позицію, був патріотом. У 2013 році дуже хотів поїхати в столицю на Майдан. Але ми тоді тільки почали зустрічатись, я дуже за нього переживала, відговорила від цього. У нього ще з 2013 — 2014 років була позиція віддати життя за Україну», — розповідає дружина Владислава Лілія Шуруба.

Коли почалася велика війна, Владислав служив за контрактом у військовій частині на Миколаївщині. Разом із побратимами їх відправили спочатку на Харківський напрям, а потім на Донецький. Мав позивний Ітадорі, бо захоплювався аніме.

«СЛУЖБА БУЛА ДУЖЕ ВАЖКОЮ, ВІН ПОСТІЙНО БУВ НА ПОЗИЦІЯХ НА НУЛІ. ЙОГО ПОБРАТИМИ РОЗПОВІДАЛИ, ЩО ВІН БУВ ТАКОЮ БЕЗВІДМОВНОЮ ЛЮДИНОЮ, ЗАВЖДИ БУВ ГОТОВИЙ ДО БУДЬ-ЯКИХ ЗАВДАНЬ, НІКОЛИ НЕ ВІДМОВЛЯВ У ПРОХАННІ. ЯКЩО ПИТАЮТЬ: “ХТО МОЖЕ ПОРАНЕНИХ ЗАБРАТИ?”, ВІДПОВІДАЄ: “Я”, ЯКЩО ПОТРІБНО КОГОСЬ ПІДМІНИТИ, ТО ТЕЖ — “Я”, І ТАК У ВСЬОМУ. ЗАВЖДИ ГОТОВИЙ ПРИЙТИ, ДОПОМОГТИ, ПІДТРИМАТИ. ВІН НЕ ПОВИНЕН БУВ ЙТИ НА ТУ ПОЗИЦІЮ, ЙОГО ПОПРОСИЛИ ПІДМІНИТИ, І ТАМ ВІН ЗАГИНУВ. ХЛОПЦІ ПЕРЕДАЛИ СИНУ ПРАПОР ЇХНЬОЇ БРИГАДИ — І ВІН ДЛЯ НАС ДУЖЕ ЗНАЧУЩИЙ», — РОЗПОВІЛА ЛІЛІЯ ШУРУБА.

Владислав Чеботарьов отримав смертельне поранення 28 лютого 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Григорівка на Донеччині. Військовому було 26 років. У нього залишилися дружина, син Тимофій та сестра Дар'я.

«КОЛИ ВЛАД ЗАГИНУВ, ТИМОФІЙ СКАЗАВ: “Я, КОЛИ ВИРОСТУ, СТАНУ ВІЙСЬКОВИМ І ПОМЩУСЯ ЗА ТАТКА», — РОЗПОВІДАЄ ЛІЛІЯ ШУБІНА.

Вона хоче, щоб портрет Владислава був встановлений на Алеї Слави у Великій Олександрівці Бериславського району на Херсонщині, щоб син мав можливість навідувати батька, пам'ятаючи про те, що він герой, який віддав своє життя за Батьківщину.



ЧОРНИЙ СЕРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ



Чорний Сергій Миколайович народився 28 жовтня 1983 року в селі Хрестівка Чаплинського району Херсонської області. Навчався у Хрестівській загальноосвітній школі, яку закінчив 2001 року. Після пройшов навчання на курсах від центру зайнятості та працював у різних сферах, зокрема будівельником, а також певний час інструктором зі спорту в сільській раді.

У лютому 2023 року став на захист Батьківщини. Служив у лавах Збройних Сил України у складі 21-ї окремої механізованої бригади (в/ч А4689). Був розвідником розвідувального відділення розвідувального взводу 3-го механізованого батальйону. Брав участь у бойових діях в Одеській та Миколаївській областях, а згодом — на Донецькому напрямку.

Загинув 7 грудня 2023 року під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Терни Донецької області внаслідок мінометного обстрілу противника. Похований 22 грудня 2023 року в місті Павлоград Дніпропетровської області.

Сергій виріс у сільській родині. Його тато Микола працював водієм, мама Наталія — товаровознавцем. У нього є старша сестра Людмила, з якою вони були дуже близькими, ділилися секретами і підтримували одне одного впродовж усього життя.

«Ми з ним ділилися всім. Я знала всі його секрети, і він знав мої», — згадує сестра.

З ДИТИНСТВА СЕРГІЙ БУВ ДОБРИМ, ЩИРИМ І ВІДКРИТИМ ДО ЛЮДЕЙ. ЙОГО ПАМ'ЯТАЮТЬ ЯК ЛЮДИНУ, ЯКА ЗАВЖДИ ПРАГНУЛА САМОСТІЙНОСТІ. ЩЕ МАЛИМ ВІН ПРОСИВ НЕ ПРОВОДЖАТИ ЙОГО ДО САДОЧКА — ХОТІВ УСЕ РОБИТИ САМ. ПРИ ЦЬОМУ ЗАЛИШАВСЯ ДУЖЕ ЧУЙНИМ: ЯКЩО ВІДЧУВАВ, ЩО КОГОСЬ ОБРАЗИВ, ОБОВ'ЯЗКОВО ПЕРЕПРОШУВАВ.

28.10.1983 — 07.12.2023

«Якщо щось не так зробить — зранку обов'язково прийде і каже: “Мамочко, пробач”», — розповідає Наталія.

Він легко знаходив спільну мову з людьми — незалежно від віку. Мав багато друзів, був товариським і водночас скромним. Особливе місце в його житті займав спорт. Найбільше він любив футбол — грав за сільські команди, тренувався, жив цією грою. Навіть працював інструктором зі спорту, адже хотів передати свою любов до активного способу життя іншим. «Футбол — це для нього було все. Навіть коли ноги боліли, все одно їхав грати», — каже мама.

Сергій багато читав, особливо захоплювався історією. Мав гарну пам'ять, цікавився подіями минулого, намагався розуміти світ глибше.

ОКРЕМЕ МІСЦЕ В ЙОГО ЖИТТІ ЗАЙМАЛА ЛЮБОВ ДО ТВАРИН. ВІН НЕ МІГ ПРОЙТИ ПОВЗ ПОКИНУТИХ КОТІВ ЧИ СОБАК — ПРИНОСИВ ЇХ ДОДОМУ, ДОГЛЯДАВ, РЯТУВАВ ВІД НЕГОДИ. «ВІН УСІХ КОТІВ ДОДОМУ ТЯГНУВ. МИ ЖАРТУВАЛИ, ЩО ВІН У НАС “КОТЯЧИЙ БАТЬКО”», — З УСМІШКОЮ ЗГАДУЮТЬ РІДНІ.

Життя Сергія було наповнене працею та турботою про близьких. Він їздив на заробітки, як міг, допомагав батькам. Особливо важливою стала його підтримка під час окупації Херсонщини. «Якби не він, ми б той час не пережили», — говорить мама.

Напередодні повномасштабного вторгнення Сергій поїхав працювати до Одеської області. Коли почалася війна, він залишився на підконтрольній Україні території. У грудні 2022-го отримав повістку і, попри проблеми зі слухом, які раніше стали причиною непридатності до служби, свідомо прийняв рішення стати до лав Збройних Сил України.

Спочатку проходив підготовку за напрямом снайперської справи. Він витримав складний відбір, подолав кілька етапів навчання, що вимагали значної фізичної витривалості. Проте на завершальному етапі через травму коліна його не допустили до подальшого навчання. Після цього Сергія перевели

до розвідувального підрозділу. Спочатку він ніс службу на півдні України — в Одеській та Миколаївській областях, а згодом, улітку 2023-го року, його підрозділ перекинули на схід, де він виконував бойові завдання на Донецькому напрямку.

Служба розвідника вимагала витримки, мовчазної зосередженості та внутрішньої сили. Він рідко виходив на зв'язок, але завжди давав знати рідним, що живий. «Він телефонував, коли йшли на позиції і коли виходили. Навіть о п'ятій ранку міг подзвонити, щоб я знала: він повернувся», — каже сестра.

ПОБРАТИМИ ПАМ'ЯТАЮТЬ ЙОГО ЯК НАДІЙНОГО, ВРІВНОВАЖЕНОГО І ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЙЦЯ. ВІН НІКОЛИ НЕ СКАРЖИВСЯ НА ТРУДНОЩІ, ЗАВЖДИ ПІДТРИМУВАВ ІНШИХ. УМІВ ЗАСПОКОЇТИ ТА ПІДБАДЬОРИТИ. СЕРГІЙ ЩИРО ЛЮБИВ ЛЮДЕЙ. «ВІН НАВІТЬ ТАМ, НА ФРОНТІ, ДІТЯМ ЦУКЕРКИ КУПУВАВ І РОЗДАВАВ. ЛЮДИ ЙОГО ЛЮБИЛИ», — РОЗПОВІДАЄ ЛЮДМИЛА.

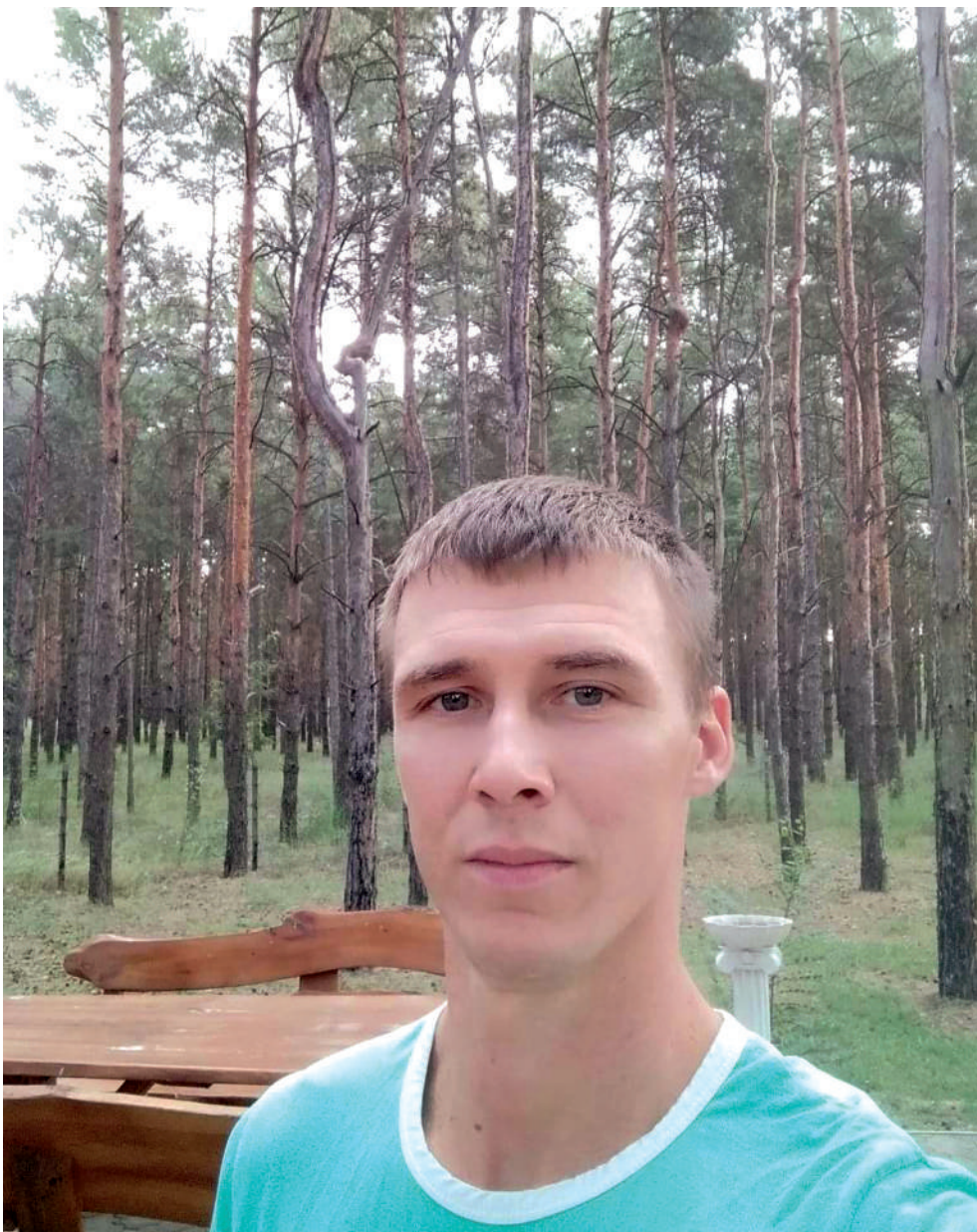
7 грудня 2023 року Сергій загинув під час виконання бойового завдання внаслідок мінометного обстрілу. Йому було 40 років. «Мені ще перед тим сон приснився, що він мене кличе... Я тоді зрозуміла, що щось сталося», — каже крізь сльози мама.

Прощання з Героєм відбулося 22 грудня в Павлограді. Через окупацію рідного села батьки не змогли відразу бути поруч із сином — ця втрата стала для них особливо болісною...

У ЗАХИСНИКА ЗАЛИШИЛИСЯ МАМА, БАТЬКО, СЕСТРА ТА ЇЇ РОДИНА. «БРАТ БУВ ВІДКРИТИМ ТА ДУЖЕ ЛЮБИВ ЖИТТЯ. ДОСІ НЕ МОЖУ ПОВІРИТИ, ЩО БІЛЬШЕ НІКОЛИ ЙОГО НЕ ПОБАЧУ...» — КАЖЕ ЛЮДМИЛА.

Сергій так і не повернувся додому, де чекали батьки... Тепер його дім — у серцях та пам'яті рідних...

ШАРОВ ОЛЕКСІЙ СЕРГІЙОВИЧ



Шаров Олексій Сергійович народився 9 квітня 1990 року в Олешках Херсонської області. Після закінчення Костогризівської загальноосвітньої школи продовжив навчання в Херсонському морському фаховому коледжі рибної промисловості. Вищу освіту здобув у Херсонській державній морській академії. Після навчання деякий час працював за професією — ходив в море, пізніше — працював дизайнером в рекламній агенції. На початку повномасштабного вторгнення перебував за кордоном — працював у Польщі. Повернувся в Україну та в перші дні війни добровільно долучився до лав Збройних Сил України. Він був солдатом 24-ї окремої механізованої бригади, воював на Луганському напрямку. 2022 року потрапив у полон, де перебував майже два роки. Загинув 24 січня 2024 року в Білгородській області РФ. Літак, у якому везли військовополонених на запланований обмін, було збито. Його мали обміняти, але замість цього додому привезли його тіло. Похований у Херсоні.

Дитинство Олексія Шарова минало в простій працюючій родині. Мама працювала в колгоспі, батько був трактористом. У сім'ї підросли троє дітей: дві доньки, Валентина та Євгенія, і наймолодший — Олексій.

Він ріс у любові й злагоді. Старшу сестру, яка була на десять років старша, обожнював, із середньою мав дружні, майже товариські стосунки — різниця у віці між ними була невеликою. «У нас була дуже дружна сім'я, діти ніколи не сварилися», — згадує мама Тетяна Миколаївна.

З дитинства Олексій мав спокійний характер і золоті руки. Любив працювати з деревом — вирізав різні речі, знаходячи в цьому і захоплення, і спосіб самовираження. Навчався у школі в селі Костогризове, а після її закінчення вступив до професійного училища в Херсоні. Згодом продовжив навчання у Херсонській морській академії.

Після навчання Олексій ходив у плавання, та через проблеми зі здоров'ям змушений був змінити професію. Повернувшись на берег, він знайшов себе у рекламній справі: працював у агентстві, де займався виготовлен-

09.04.1990 — 24.01.2024

ням вивісок — вирізав літери, цифри, створював дизайн. У нього добре виходило, робота приносила стабільний дохід.

Деякий час Олексій працював за кордоном — у Польщі. Та коли розпочалося повномасштабне вторгнення, він не залишився осторонь. Після 24 лютого 2022 року повернувся в Україну — спочатку до Львова, а звідти поїхав в Яворів, де добровільно став до лав війська. «26 лютого він звільнився з роботи в Польщі та добровільно поїхав в Україну. Приїхав у Яворівський військкомат, віддав свою машину теробороні й сам пішов на навчання», — розповідає Тетяна Миколаївна.

Служив у ракетних військах, був водієм — підвозив боєприпаси. Виконував бойові завдання на Луганщині. Саме там потрапив у полон. У неволі провів два роки.

МАМА ЗГАДУЄ, ЩО СПІЛКУВАЛАСЯ З ПОБРАТИМОМ СИНА, ЯКИЙ БУВ ІЗ НИМ РАЗОМ У ПОЛОНІ: «КАЗАВ, ЩО ОЛЕКСІЙ ХОРОШИЙ ХЛОПЕЦЬ, ТРИМАВСЯ, РОЗПОВІДАВ ПРО СІМ'Ю, ГОВОРИВ, ЩО ВСІХ НАС ДУЖЕ ЛЮБИТЬ».

24 січня 2024 року стало відомо про трагедію — літак, яким везли українських військовополонених на обмін, було збито в Белгородській області. На борту перебував і Олексій Шаров. На момент загибелі військовому було лише 33 роки. У нього залишилися батьки та сестри.

ДЛЯ ТЕТЯНИ МИКОЛАЇВНИ ВІН НАЗАВЖДИ ЗАЛИШИТЬСЯ ТУРБОТЛИВИМ СИНОМ. «ВІН НІКОЛИ НІКОГО НЕ ОБРАЗИВ. ДУЖЕ МЕНЕ ЛЮБИВ, ЗАВЖДИ ДОПОМАГАВ. НАВІТЬ КОЛИ ПОЇХАВ У ПОЛЬЩУ, ПОСТІЙНО НАДСИЛАВ ГРОШІ, ХОТІВ, ЩОБ Я ДО НЬОГО ПЕРЕЇХАЛА», — ГОВОРИТЬ ВОНА.

У нього не було власної сім'ї, але залишилися найдорожчі — батьки й сестри. І пам'ять про людину, яка вміла любити, працювати і без вагань повернулася додому, щоб захищати його.



ШАТИЛО МИКОЛА АНАТОЛІЙОВИЧ



Шатило Микола Анатолійович народився 2 грудня 1982 року в селі Музиківка Білозерського району Херсонської області. Після школи обрав робітничу спеціальність — працював токарем, а пізніше займався зварювальними роботами. Мав золоті руки й був опорою в родині. У березні 2023 року добровільно мобілізувався до лав Збройних Сил України. Служив на Запорізькому напрямку. 22 січня 2024 року поблизу села Мала Токмачка Пологівського району Запорізької області отримав смертельне поранення. Поховали Миколу Шатило на рідній землі.

За мужність під час виконання військового обов'язку був відзначений державною нагородою посмертно.

У селі Музиківка минули дитинство та юність Миколи. Виріс він у звичайній сільській родині, де цінували працю, відповідальність та взаємну підтримку.

З дитинства був спокійним, слухняним і врівноваженим. Мама Раїса Іванівна згадує його як тихого, безконфліктного хлопця: «Ну такий був послушний, вихований — він жив дуже рівно».

Після школи Микола обрав робітничу спеціальність. 2004 року почав працювати на електровозному заводі, де навчався токарної справи. Спочатку отримав другий розряд, згодом — третій. До 2008 року працював токарем. Праця стала для нього головною справою життя.

Пізніше хлопець займався зварювальними роботами. Мав золоті руки — міг зробити все необхідне в господарстві: ворота, двері, бесідку, різні побутові речі. Усе виконував сам, без сторонньої допомоги.

У родині він був опорою. Після ранньої смерті батька 2016 року ще більше підтримував близьких, допомагав матері, сестрі, не відмовляв і сусідам. Його пам'ятають як людину, яка завжди відгукувалася на прохання про допомогу.

«ДОПОМАГАВ ЯК МІГ — І СЕСТРІ, І НАМ, І СУСІДАМ. НИКОЛИ НЕ ВІДМОВЛЯВ», — ЗГАДУЄ МАМА МИКОЛИ.

02.12.1982 — 22.01.2024

У нього була і власна родина, проте шлюб тривав недовго і згодом завершився розлученням.

Микола не був публічним чи гучним у своїх переконаннях, не брав участі в політичних подіях. Але, коли почалася повномасштабна війна, зробив свій вибір.

29 березня 2023 року Микола Шатило добровільно мобілізувався до лав Збройних Сил України. Служив на Запорізькому напрямку, виконував бойові завдання разом із побратимами. За словами рідних, у строю він провів близько 8 місяців служби.

За мужність та виконання військового обов'язку Микола Шатило був відзначений державною нагородою посмертно. Нагороду отримала його мати.

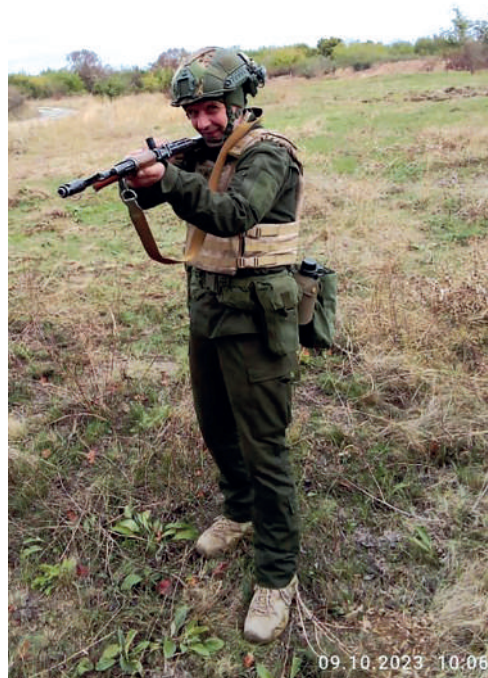
«ЙОМУ ПЕРЕДАЛИ НАГОРОДУ ВЖЕ ПІСЛЯ ЗАГИБЕЛІ — МИ ЇЇ ОТРИМУВАЛИ ЯК ПАМ'ЯТЬ ПРО НЬОГО», — РОЗПОВІДАЄ ЙОГО МАМА РАЙСА ІВАНІВНА.

22 січня 2024 року поблизу села Мала Токмачка Пологівського району Запорізької області Микола отримав смертельне поранення. За чотири дні рідним повідомили про загибель. Його тіло вдалося повернути додому і поховати на рідній землі.

Миколі Шатило був 41 рік.

У нього залишилися мати, брат і сестра. Для них він назавжди залишиться людиною, на яку можна було покластися, тихою опорою і частиною родини.

Він не шукав слави і не говорив гучних слів. Просто в потрібний момент взяв зброю і став на захист. Таким його і пам'ятають — спокійним, працьовитим і надійним.



ШЕВЧУК ВІКТОР ВОЛОДИМИРОВИЧ



Шевчук Віктор Володимирович народився 12 квітня 1971 року в селі Посад-Покровське Білозерського району Херсонської області. Навчався в інтернаті в Бериславському районі, після чого здобув професію механізатора у Великолепетиському училищі на Херсонщині. Після навчання проходив строкову військову службу. Майже п'ять років віддав військовій службі в Мурманську, а потім повернувся в рідне село. Не знайшовши роботу у військових частинах, працював у службі зв'язку, займався садівництвом. Коли почалася війна, родина певний час залишалася в Посад-Покровському, а потім переїхала на Хмельниччину. Віктор добровільно пішов до війська. Проходив службу у Хмельницькому, у ракетній частині (ППО), а згодом вирішив іти в бойові частини. 23 січня 2024 року перебував на позиції в районі села Іванівське Бахмутського району Донецької області, де й обірвався з ним зв'язок. Тіло Віктора Шевчука залишилося під завалами на окупованій території. Проте для його дружини важливо, щоб після деокупації вона змогла повернути тіло чоловіка додому і поховати на рідній землі, поруч із родиною.

Віктор виріс у багатодітній родині, де було десятеро дітей. Він був восьмою дитиною. Навчався в інтернаті в Бериславському районі, після чого здобув професію механізатора у Великолепетиському училищі на Херсонщині.

Після навчання проходив строкову військову службу. Згодом Віктор близько п'яти років служив у Мурманську. Його дружина Лідія певний час працювала в цій військовій частині бухгалтером. Однак кліматичні умови там були складними для життя. Згодом вона повернулася в рідне село Посад-Покровське. Через певний час Віктор також залишив службу в Мурманську та повернувся додому. Після скорочення у військових частинах влаштуватися на службу в Україні він не зміг, тому перейшов до цивільної роботи.

Працював у різних сферах: у службі зв'язку, обслуговував телефонні мережі, згодом понад 11 років займався садівництвом у селі Мирне Миколаївської області.

«Дерева, земля — це він любив», — згадує дружина Лідія.

2014 року Віктор хотів поїхати на Майдан, але тоді отримав травму ноги та не поїхав.

У різні роки їздив на заробітки, зокрема в Росію. Разом зі старшим сином Сергієм працював, щоб заробити кошти на житло для сина.

Після початку повномасштабної війни родина залишалася в Посад-Покровському.

«Село сильно обстрілювали, воно було на лінії вогню. У нашу хату також прилетіло. Ми жили три тижні в підвалі. Я, мама моя, 11-річна племінниця та чоловік. Потім він відправив родину із солдатами в Миколаїв, їх евакуювали. А мене на другий день відправив, бо я документи свої шукала. А він ще залишався в селі, потім також виїхав і забрав нас», — розповідає Лідія.

Після вимушеного переїзду на Хмельниччину Віктор добровільно пішов до війська. Проходив службу у Хмельницькому, у ракетній частині (ППО), був на полігонах та навчанні близько року.

Згодом ухвалив рішення йти у бойові підрозділи. Причинами цього рішення стали особисті події — загибель друга сина, поранення родича у війську, а також зруйнований дім у Посад-Покровському.

Віктор служив під Бахмутом, приблизно за кілометр від міста. Був командиром гранатометного відділення.

Мав позивний Батя. Побратими згадують його як дуже витривалого та сильного бійця.

«БУЛИ ПРИЛЬОТИ — ХЛОПЦІ РОЗБІГЛИСЯ, БОЄКОМПЛЕКТИ ЗАЛИШИЛИ. ВІН ВСЕ ЗБИРАВ І НІС, МІГ ПО 30 — 50 КГ ТЯГНУТИ», — РОЗПОВІДАЛИ ДРУЖИНІ ВІКТОРА ЙОГО ПОБРАТИМИ.

Віктор підтримував своїх людей, подавав побратимів на нагороди, однак сам нагород не отримав. Тричі подавався на статус учасника бойових дій, але підтвердження так і не було.

Перед виходом на останнє бойове завдання Віктор міг піти на лікування через загострення виразки шлунку, але відмовився.

«Ще разочок схожу — не хочу хлопців самих залишати», — пояснював він тоді дружині.

23 січня 2024 року він перебував на позиції в районі села Іванівське Бахмутського району Донецької області. Дронщики попереджали про початок обстрілу, але підрозділ залишався на позиції.

Під час бою почався щільний обстріл. Зв'язок із Віктором обірвався.

Лідія зверталася до керівництва підрозділу, щоб дізнатися про можливість евакуації. Їй сказали, що побратими змогли винести лише рюкзак і телефон. Тіло залишилося під завалами і дістати його було неможливо без важкої техніки.

Пізніше Лідія пройшла судову процедуру визнання смерті та отримала свідоцтво.

У військовій частині їй радили бути готовою до того, що, ймовірно, тіло чоловіка так і не вдасться забрати з позиції через окупацію регіону. Попри це, для Лідії було важливо, щоб після деокупації вона змогла повернути його додому і поховати на рідній землі, поруч із родиною. Вона говорить, що це питання для неї не лише про прощання, а й про повернення Віктора туди, де його життя починалося.

Лідія згадує, що ще до загибелі між ними були розмови, які вона тоді не до кінця усвідомлювала.

Віктор говорив про кладовище біля батьків і показував місце: «Як мене привезуть — ти мене там поховаєш, — говорив він, — і скажеш дітям, щоб тебе після смерті поховали поруч».

Він також запитував: «Ти будеш шукати мене, коли я зникну?»

Після цих розмов Лідія згадує, що почала по-іншому сприймати його слова і розуміти їхню глибину.

У РОЗМОВАХ ВІН ГОВОРИВ ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ЛЮДИНИ. ЛІДІЯ ВІДПОВІДАЛА, ЩО ЙОГО ПРИЗНАЧЕННЯ — ЦЕ СІМ'Я, РОБОТА, ЗЕМЛЯ, НА ЯКІЙ ВІН ЗАВЖДИ ПРАЦЮВАВ. НА ЦЕ ВІКТОР ВІДПОВІВ: «Я ДУМАЮ, МОЄ ПРИЗНАЧЕННЯ — БУТИ ТУТ».

Віктор Шевчук загинув у віці 52 років. У нього залишилися дружина Лідія Миколаївна, сини Сергій (32 роки) та Олег (26 років). Його мати померла 2021 року, батько — значно раніше.

ШКОЛА ПЕТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ



Школа Петро Олександрович народився 24 липня 1986 року в селі Пригір'я Високопільського району на Херсонщині, навчався у Пригір'ївській школі, продовжив освіту в Державному навчальному закладі «Інгулецький професійний ліцей» у місті Кривий Ріг, де здобув професію зварника. З 2007 року працював електрогазозварником у пункті технічного обслуговування «Інгулець» на Укрзалізниці. Довів Збройних Сил України був призваний за мобілізацією 29 серпня 2023 року, служив стрільцем у 46-й окремій десантно-штурмовій бригаді. Загинув 25 листопада 2023 року внаслідок ворожого обстрілу поблизу села Вербове Пологівського району Запорізької області. Похований 1 грудня 2023 року в рідному селі Пригір'я на Херсонщині.

Дитинство Олександра минуло в селі Пригір'я на Херсонщині. У родині був середнім сином: коли Петро народився, вже підростав старший брат, а 1989 року з'явився молодший — Іван.

Батько працював у колгоспі, мати спершу працювала в пекарні, а згодом на фермі. Як і в більшості сільських родин, діти змалку привчилися до праці.

«Як у селі завжди — усі гуртом допомагали батькам. І по господарству, і на городі. У підлітковому віці в нього була коняка, його улюблена. Він за нею майже сам доглядав», — розповідає дружина Марина.

З братами Петро мав гарні стосунки. З молодшим, Іваном, їх об'єднувала любов до техніки. Мотоцикли, мопеди, ремонти стали справжнім захопленням.

«Вони не просто каталися. Вони самі розбирали, збирали, ремонтували техніку, ще й друзям допомагали», — каже Марина.

Згодом Петро переїхав до Кривого Рогу, там здобув спеціальність зварювальника. Після кількох перших робіт з 2007 року почав працювати на Укрзалізниці — у ПТО «Інгулець», де ремонтували вагони. Працював електрогазозварником ручного зварювання.

З Мариною вони знали одне одного майже все життя — були із сусідніх сіл: спільна компанія, спільні друзі.

«Не було якогось активного залицяння. Ми просто спілкувалися, були в одній компанії. Він був завжди добрий, ввічливий, завжди відгукувався, якщо комусь потрібна була допомога. Гарний друг. Я просто відчула, що це моя людина», — згадує Марина.

15 грудня 2013 року пара офіційно одружилася. Перед великою війною подружжя придбало власне житло в Інгулецькому районі Кривого Рогу — мрія, до якої вони довго йшли. 19 жовтня 2018 року в них народився син Владислав.

«БАТЬКОМ ВІН БУВ ЧУДОВИМ. НАШ СИН БУВ ДУЖЕ ДОВГООЧІКУВАНИМ. ВІН З САМОГО МАЛЕЧКУ І СПАТИ ВКЛАДАВ, І ГРАВСЯ, І ГУЛЯТИ РАЗОМ ХОДИЛИ В ПАРК. У СЕЛО ЧАСТО ЇЗДИЛИ ДО БАТЬКІВ. ТАМ ВІН ІЗ СИНОМ ДЕРЕВА САДИВ», — ПРИГАДУЄ ДРУЖИНА.

Перед тим як піти на війну, Петро встиг власноруч збудувати для сина маленький дерев'яний будиночок у селі, де жили батьки Марини. 29 серпня 2023 року Петро отримав повістку.

«ЧОЛОВІК ОДРАЗУ МЕНІ КАЗАВ: “ЯКЩО ПОВІСТКА — Я ПІДУ”. ВІН БУВ ЧЕСНОЮ ЛЮДИНОЮ. ЩОБ ДЕСЬ СХОВАТИСЯ, ВИКРУТИТИСЯ, ТАКОГО В ЙОГО ЖИТТІ НЕ БУЛО», — РОЗПОВІДАЄ МАРИНА ПРО РІШЕННЯ ПЕТРА ПРИЄДНАТИСЯ ДО ВІЙСЬКА.

Проходив навчання у Житомирській області, потім разом із підрозділом був направлений до Великої Британії на підготовку. Після повернення потрапив до 46-ї окремої десантно-штурмової бригади. Петро став солдатом-стрільцем.

Марина згадує, що навіть на війні він залишався собою — доброю людиною, яка важко сприймала саму думку про вбивство. 22 листопада 2023 року він повідомив дружині, що наступного дня вирушає на бойовий вихід. 23 листопада зранку написав їй повідомлення: «Не хвилюйся. Від трьох до десяти днів». Марина відповіла, що кохає його і хвилюється. Він написав: «Не хвилюйся, все буде добре». Та вже вночі з 24 на 25 листопада біля села Вербове Пологівського району Запорізької області їхній підрозділ потрапив під сильний обстріл. Близько четвертої ранку Петро отримав важке поранення ніг та сильні опіки.

«Його змогли забрати з поля бою лише десь о сьомій чи дев'ятій ранку. Він ще був живий, але дуже тяжкий. На жаль, допомогти вже не змогли», — ділиться дружина тим, що знає про останні години життя чоловіка.

Петро Школа загинув 25 листопада 2023 року. 27 листопада Марині за-телефонували й повідомили страшну звістку. Поховати Героя змогли 1 грудня, це сталося вдома — у рідному селі Пригір'я. Попрощатися з ним прийшло все село. Приїхали друзі, колеги з Укрзалізниці, побратими-друзі, які також служили, однокласники, рідні.

Петро Олександрович Школа був нагороджений орденом «За мужність» III ступеня посмертно та нагрудним знаком «За заслуги перед містом» III ступеня у Кривому Розі.

СИН, ЯКОМУ БУЛО П'ЯТЬ РОКІВ НА МОМЕНТ ЗАГИБЕЛІ БАТЬКА, СПРИЙНЯВ ЗВІСТКУ МУЖНЬО, ГОВОРІТЬ МАРИНА. АДЖЕ, НЕЗВАЖАЮЧИ НА ТАКИЙ МАЛИЙ ВІК, РОЗУМІВ, ЩО В КРАЇНІ ТРИВАЄ ВІЙНА. НЕОДНОРАЗОВО РАЗОМ ІЗ МАМОЮ ДОВОДИЛОСЯ СПУСКАТИСЯ ДО УКРИТТІВ, ЩОБ ПЕРЕЧЕКАТИ РОСІЙСЬКІ ОБСТРІЛИ МИРНОГО НАСЕЛЕННЯ.

Петро віддав своє життя заради сина, заради сім'ї, сподіваючись, що мир все-таки прийде на українську землю. Рідні та близькі пам'ятатимуть про внесок, який він зробив для того, щоб зупинити ворога.

ШУШКОВСЬКИЙ СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ



Шушковський Сергій Олександрович народився 1 травня 1983 року в Голопристанському районі Херсонської області. Проживав у селищі Комишани. Після школи здобув професію тракториста, працював у сфері дорожнього господарства, займався ремонтом та обслуговуванням техніки. 2022 року був мобілізований до лав Збройних Сил України. Служив у складі 79-ї окремої десантно-штурмової бригади, був старшим водієм-механіком. Брав участь у бойових діях на Донецькому напрямку. 1 січня 2024 року був тяжко травмований унаслідок дорожньо-транспортної пригоди в районі Курахового. Пішов у засвіти 3 січня 2024 року в місті Дніпро. Похований на Алеї Слави кладовища Геологів міста Херсона.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (прижиттєво).

Сергій виріс у багатодітній родині — мав трьох сестер і брата, був середньою дитиною. Його батьки, Тетяна та Олександр, виховували дітей у повазі до праці, чесності та відповідальності. З дитинства він звик покладатися тільки на себе.

«Вони якось самі всього добивалися, ніколи ні в кого нічого не просили», — згадує дружина Валентина.

Дитинство і юність минули в Комишанах. Навчався спочатку в місцевій школі, а згодом у Херсоні. Вже тоді проявляв практичний склад характеру, тягнувся до роботи руками. Після школи обрав технічний напрям — вивчився на тракториста, згодом опанував ремонт і обслуговування техніки. Любов до машин стала частиною його життя. Він не просто працював із технікою, а відчував її.

«Увесь вільний час він проводив біля машин. Йому потрібно було щось крутити, ремонтувати, доводити до ладу», — говорить дружина.

У молодому віці Сергій створив сім'ю. Разом із дружиною прожили 24 роки, виховували двох синів — Вадима та Кирила. Він був турботливим батьком, уважним чоловіком і надійною опорою для родини.

01.05.1983 — 03.01.2024

«ДОБРИЙ, ЧЕСНИЙ, СПРАВЕДЛИВИЙ... ЗАВЖДИ ДОПОМАГАВ ІНШИМ. НА НЬОГО МОЖНА БУЛО ПОКЛАСТИСЯ», — КАЖЕ ВАЛЕНТИНА.

Коли почалося повномасштабне вторгнення, родина опинилася в окупації. У цей час Сергій не залишався осторонь: передавав інформацію українським військовим, допомагав чим міг.

Після виїзду на підконтрольну Україні територію він відразу пішов до військкомату. У квітні 2022 року став на захист держави. Був зарахований до десантно-штурмових військ. У підрозділі швидко здобув авторитет. Побратими поважали його за досвід, витримку і людяність. Мав два позивні: у навчальному центрі — Батя, у бригаді — Лисий Херсон.

«БАТЯ — БО ВІН ДБАВ ПРО МОЛОДШИХ, ПІДТРИМУВАВ, ПІДКАЗУВАВ. ДЛЯ НИХ ВІН БУВ ЯК СТАРШИЙ, — ГОВОРІТЬ ВАЛЕНТИНА. — ПІЗНІШЕ, ВЖЕ В БРИГАДІ, ЗА НИМ ЗАКРІПИВСЯ ІНШИЙ ПОЗИВНИЙ — ЛИСИЙ ХЕРСОН. ВІН ПОСТІЙНО ГОЛИВСЯ НАГОЛО, ТОМУ Й ЛИСИЙ. А ХЕРСОН — БО ТАКИХ ЛИСИХ ТАМ БАГАТО БУЛО, А ВІН ОДИН ІЗ ХЕРСОНА».

Служив на Донецькому напрямку — поблизу Селидового та Курахового. За час служби мав дві відпустки. І навіть перебуваючи вдома, не залишався осторонь чужої біди — допомагав людям і тваринам, долучався до волонтерства, зокрема після підризу військовими РФ Каховської ГЕС.

Востаннє, пригадує Валентина, розмовляла з чоловіком 1 січня 2024 року. «Він сказав, що поїде допомогти хлопцям і потім передзвонить. Я чекала... але він більше не подзвонив...» — згадує дружина.

Того ж дня військовий отримав тяжкі травми внаслідок ДТП у зоні бойових дій. Кілька днів медики боролися за його життя в лікарні міста Дніпро. 3 січня 2024 року серце Сергія зупинилося...

«Я шукала його по медзакладах, дзвонила всюди... Думала, що зйду з розуму, поки з'ясую, де мій чоловік, — каже Валентина. — Коли повідо-

мили, що його стан критичний, відразу вирушила до Дніпра. Приїхала до лікарні, а там повідомили найстрашніше: Сергія не стало...»

Поховали Героя на рідній землі, у Херсоні. У нього залишилися дружина та двоє синів.

«ВАЖКО БЕЗ НЬОГО... ДУЖЕ ВАЖКО... АЛЕ МИ ТРИМАЄМОСЯ...»



ЮРИК ДМИТРО СТЕПАНОВИЧ



Юрик Дмитро Степанович народився 7 серпня 1990 року в селищі міського типу Ришкань (Республіка Молдова). Згодом родина переїхала в село Рубанівка Херсонської області, де минули його дитинство і юність. Навчався в сільській школі, яку закінчив із золотою медаллю. Після вступив до Луганського державного медичного університету, де здобув фах лікаря-стоматолога. Працював у Херсоні, у стоматологічній клініці Щербакових, де став відомим і шанованим спеціалістом.

Після початку повномасштабного вторгнення добровільно став до лав Збройних Сил України. Служив бойовим медиком у військовій частині в Одесі, рятував життя, надавав допомогу пораненим. 30 квітня 2024 року Дмитро загинув унаслідок ракетного обстрілу під час чергування. Похований 7 травня в Херсоні поруч із батьком.

Дмитро зростав у родині медиків. Його батько був лікарем, мама — медсестрою, старший брат також обрав медицину. Любов до професії, до людей і до життя увібрав із дитинства. «Він був дуже ніжний, дуже ласкавий... Такий слухняний, добрий... Мені завжди казали: “Такого хлопчика ми ще не бачили”», — згадує мама Наталія.

Добре навчався, багато читав, цікавився історією, любив подорожувати і проводити час із близькими. Особливе місце в його житті займала родина. Його турбота проявлялася навіть у дрібницях.

«ВІН НІКОЛИ НЕ БУВ БАЙДУЖИМ. ЗАВЖДИ ДУМАВ ПРО ІНШИХ. НАВІТЬ У ДИТИНСТВІ, — ГОВОРІТЬ МАМА. — ОДНОГО РАЗУ ЇХ ПОВЕЗЛИ НА ЕКСКУРСІЮ В АСКАНІЮ-НОВУ. ДОРОГА БУЛА ДОВГА — ДВІ З ПОЛОВИНОЮ ГОДИНИ. УСІМ ДІТЯМ ДАВАЛИ ГРОШІ, І КОЖЕН КУПУВАВ СОБІ СОЛОДОЦІ. А ВІН... ВІН ЗНАВ, ЩО Я ЛЮБЛЮ СОЛОДКУ ВАТУ. КУПИВ ЇЇ — І ВСЮ ДОРОГУ ВІЗ МЕНІ. ПРИНОСИТЬ ДОДОМУ І КАЖЕ: “МАМУСЮ, ЦЕ ТОБІ...” УЯВЛЯЄТЕ? ДИТИНА ДВІ З ПОЛОВИНОЮ ГОДИНИ БЕРЕГЛА ТУ ВАТУ...»

07.08.1990 — 30.04.2024

Після університету Дмитро повернувся до Херсона і почав працювати стоматологом. Швидко здобув довіру пацієнтів і колег. «Це був дуже талановитий лікар. Постійно вчився, їздив на курси, цікавився новими методиками. Пацієнти його обожнювали — навіть з-за кордону приїжджали саме до лікаря Юрика», — розповідає колега, асистентка лікаря Лариса Сирота.

У колективі його пам'ятають як людину світлу, щиру і відкриту. «Він завжди усміхався. Ніколи не конфліктував, постійно допомагав. Такий був... дуже людяний. У нас здебільшого жіночий колектив, та він там був душею компанії — і жартував, і всіх об'єднував», — додає Лариса.

У листопаді 2022-го родина виїхала з окупованого Херсона до Одеси. І вже за лічені дні Дмитро разом зі старшим братом Степаном добровільно пішли до військкомату. «Ніхто їх не змушував. Вони вирішили самі. Сказали: "Треба". Старший син і досі на фронті...» — каже Наталія.

У ВІЙСЬКУ ДМИТРО СЛУЖИВ БОЙОВИМ МЕДИКОМ. ВІН НЕ БУВ НА ПЕРЕДОВІЙ, АЛЕ ЩОДНЯ РЯТУВАВ ЖИТТЯ — ЧЕРГУВАВ, ДОПОМАГАВ ПОРАНЕНИМ, ПІДМІНЯВ ІНШИХ, КОЛИ БУЛО ПОТРІБНО. «МАЙЖЕ НЕ ВІДПОЧИВАВ. ЯКЩО ХТОСЬ ХВОРІВ ЧИ НЕ МІГ ВИЙТИ — ВІН ІШОВ. СТАВИВ КРАПЕЛЬНИЦІ, ДОПОМАГАВ УСІМ. ТАКИЙ УЖЕ БУВ — НЕ МІГ ВІДМОВИТИ», — ЗГАДУЄ МАМА.

30 квітня 2024 року під час чергування в Одесі стався ракетний удар. «Я ніколи не думала, що він загине там... Я вірила, що він у безпеці... Але ракета прилетіла саме туди, де був мій син...» — говорить Наталія, ледве стримуючи сльози.

Похорон Дмитра став днем великої втрати для всіх, хто його знав.

«Було дуже багато людей. І ніхто не міг повірити, що такий світлий хлопець лежить у труні...» — каже Наталія.

Сьогодні жінка живе з пам'яттю про сина і з болем, який не вщухає.

«Ми поховали його поруч із батьком. Поки не ставили пам'ятник. На ньому я хочу написати: "Дякую тобі, рідний мій синочку, що ти був у моєму

житті..." Я щаслива, що в мене був такий син... І не можу змиритися з тим, що його вже немає...»

Колеги, друзі, пацієнти — усі пам'ятають Дмитра як людину з великим серцем. І навіть тепер, після загибелі, у клініці, де він працював, досі не зайнятий його кабінет. І досі телефонують і питають саме лікаря Юрика. Бо є люди, яких неможливо замінити. І є втрати, які неможливо прийняти...



ЯКОВЮК ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ



Яковюк Олександр Миколайович народився 17 листопада 1981 року в селищі Широке Снігурівського району Миколаївської області. Навчався в школі села Благодатне Миколаївської області, після завершення якої одразу почав трудовий шлях. Працював трактористом у селі Благодатне, а згодом — у Миколаєві. До лав Збройних Сил України був призваний 15 лютого 2023 року, службу проходив у складі 60-ї окремої механізованої бригади сапером.

Загинув 29 листопада 2023 року під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Терни Краматорського району Донецької області. Похований 7 вересня 2024 року в селі Хмельове Кіровоградської області.

Земля, на якій людина народжується, часто визначає її долю. Для Олександра вона стала не просто місцем на карті, а сенсом усього буття. Степи Миколаївщини, де небо сходиться з горизонтом у безкінечному мареві, навчили його тиші, працьовитості та особливого, трепетного зв'язку з рідним краєм.

Дитинство Олександра минуло в селі Благодатне. Після школи пішов працювати трактористом.

«Він за своє життя професію не змінював, як почав працювати у полі, так і робив весь час. Доброю, хорошою людиною він був», — згадує його дружина Альона.

Кажуть, що люди, які працюють на землі, володіють особливою чистотою душі. Вони знають ціну кожній зернині, кожній пролитій краплі поту. Олександр засівав поля, даруючи їм життя, і земля відповідала йому взаємністю, гартуючи в його серці щирість, яку так важко зберегти у нашому буремному світі.

Про дитинство Олександр дружині майже не розповідав. Батьки та сестра через повномасштабне вторгнення переїхали до Кіровоградської області. Рідне село зруйноване через військові дії. Олександр та Альона зустрілися влітку 2021 року. Вже восени вони зрозуміли, що хочуть бути

разом, а в грудні 2021 року Олександр переїхав до Альони в селище Засілля на Миколаївщині.

Літо 2021 року стало останнім ковтком спокою перед великою бурею. Зустріч Олександра та Альони нагадувала тихий світанок після довгої ночі. Дві душі знайшли свій прихисток, збудувавши крихкий місток кохання, якому судилося стати їхнім головним оберегом у майбутньому.

Той час, що вони встигли прожити разом, став для нього часом надії. Олександр, який все життя віддавав сили чужим полям, понад усе хотів мати щось своє.

«Він захотівся будувати, щоб був свій будинок, щоб все було своє. Але, на жаль, здійснитися нашим планам завадила війна», — розповідає дружина.

Коли почалася велика війна, Олександр працював на будівництві в Миколаєві. Тричі отримував повістку, два рази ВЛК визнала його непридатним для війська, втретє вже був направлений на службу. 15 лютого 2023 року його зарахували до військової частини А0414 60-ї окремої механізованої Інгулецької бригади. Після двомісячного навчання у Кам'янці-Подільському, де він опанував складний фах сапера, Олександра відправили на один із найважливіших напрямків — на Донеччину.

Доля випробовувала його стійкість раз за разом. Фах сапера — це щоденна дуель зі смертю, де кожен крок вимагає абсолютної концентрації і де немає місця для помилки. Людина, яка раніше дарувала землі життя, тепер мусила очищати її від смертоносного заліза, рятуючи інших ціною власного спокою.

«Він дзвонив, як тільки була змога. А одного разу зателефонував і був дуже засмученим, бо казав, що дуже тяжко», — ділиться дружина.

НА ФРОНТІ ВІН БАЧИВ СТРАШНІ РЕЧІ. ЗГАДУВАВ ОДНОГО ПОБРАТИМА З СУМЩИНИ, ЯКИЙ ВТРАТИВ УСЕ І КАЗАВ: «МЕНІ ВЖЕ НЕМА ЧОГО ВТРАЧАТИ». У ОЛЕКСАНДРА Ж БУЛА АЛЬОНА, МАВ МРІЮ ПРО ДІМ, ДО ЯКОГО ТАК ХОТІВ ПОВЕРНУТИСЯ.

Коли навколо руйнується світ, саме любов стає тим останнім якорем, що тримає людину на краю. У найтемніші хвилини, серед бруду окопів та холодних донецьких вітрів, образ Альони та мрія про омріяний будинок світили Олександрю, мов далекий, але такий яскравий маяк.

Остання розмова з дружиною відбулася 28 листопада 2023 року. Олександр сказав, що йде на завдання «на нуль». Короткі слова, за якими ховалася невідомість. 29 листопада 2023 року в районі населеного пункту Терни зв'язок із ним перервався назавжди. Після цього був довгий рік невідомості. Лише у серпні 2024 року експертиза ДНК підтвердила те, у що серце відмовлялося вірити: Олександр загинув. Ймовірно, після важкого бою він потрапив до рук ворога, де його життя обірвалося після катувань.

РІК ОЧІКУВАННЯ — ЦЕ НАЙВАЖЧЕ КОЛО ПЕКЛА ДЛЯ ТИХ, ХТО ЛЮБИТЬ. КОЖЕН ТЕЛЕФОННИЙ ДЗВІНОК, КОЖЕН ШУРХІТ ЗА ВІКНОМ ЗМУШУВАЛИ СЕРЦЕ СТИСКАТИСЯ ВІД НАДІЇ, ЯКА ЩОДНЯ ТАНУЛА, АЛЕ ВІДМОВЛЯЛАСЯ ПОМИРАТИ. ПРОТЕ СТРАШНА ПРАВДА БЕЗЖАЛЬНО РОЗІРВАЛА ЦЮ ТИШУ, ЗАЛИШИВШИ НАТОМІСТЬ ЛИШЕ ЧОРНИЙ БІЛЬ ЗГАСЛОЇ НАДІЇ.

Свого Героя сім'я змогла поховати лише 7 вересня 2024 року. Його останній спочинок — у селі Хмельове Кіровоградської області, куди війна змусила переїхати його рідних. Він повернувся до рідної землі, але вже не як сіяч, а як її вічний охоронець. Чужа Кіровоградщина прийняла його тіло, ставши новим прихистком для родини, яку розвіяли вітри війни. Спочинок, який він так довго шукав, знайшов його серед тиші сільського цвинтаря.

Сьогодні на могилі Олександра Яковюка цвітуть квіти, а в Києві, на алеї пам'яті, стоїть його портрет. Альона двічі на рік долає довгий шлях, щоб провідати коханого, — навесні та восени. Вона береже пам'ять про чоловіка, який понад усе любив землю і свою сім'ю і який віддав життя, захищаючи право кожного українця мати свій дім.

Двічі на рік шлях Альони перетворюється на паломництво любові, яка виявилася сильнішою за смерть. Олександр не встиг побудувати свій земний дім, але він назавжди залишив по собі вічну обитель у серцях тих, хто його пам'ятає.

ЯКУБЕНКО СЕРГІЙ ЛЕОНІДОВИЧ



Якубенко Сергій Леонідович народився 27 липня 2000 року в селі Степне Бериславського району Херсонської області. Після школи закінчив Бериславський професійний аграрний ліцей за спеціальністю тракторист. До початку повномасштабного вторгнення проходив строкову службу та підробляв у місцевих фермерських господарствах, а в травні 2023 року добровільно став до лав Збройних Сил України (46-та окрема аеромобільна бригада). Загинув 28 жовтня 2023 року поблизу села Новопркопівка Пологівського району Запорізької області внаслідок мінометного обстрілу. Похований 19 грудня 2024 року в рідному селі Степне поруч із батьком.

Дитинство Сергія не було схожим на сучасні цифрові реалії — він зростав у великій, гамірній родині, де крім нього було ще четверо сестер та четверо братів. Ольга Іванівна, мати Сергія, згадує той час із теплотою:

«Хоч було і непросто, але намагалися дати дітям все потрібне — були завжди одягнені, нагодовані, ніколи не мали проблем. Взагалі, діти були спокійні, домашні, робили все разом».

Сергій був «золотою серединою» великої родини. Перед ним народилися чотири сестри та брат, тож він змалечку вчився і допомагати старшим, і опікуватися молодшими. Поки батько працював у Степному трактористом, Сергій ставав його правою рукою. Хлопець або працював, або віддавав час на своє захоплення — техніку. Пригод на вулиці не шукав, розповідає мати.

«Дуже любив поратися біля техніки: мотоцикли, машину ремонтував, біля трактора весь час крутився. Це була його віддушину», — каже матір.

Закінчив 11 класів місцевої школи, а згодом — Бериславський професійний аграрний ліцей, де здобув фах тракториста, як і батько. Пройшов строкову службу, але попрацювати за фахом не встиг, адже почалося повномасштабне вторгнення. У лютому 2022 року Сергій перебував вдома. Разом із матір'ю провів 9 місяців в окупації. На той момент один із його братів уже воював на фронті. Дочекавшись звільнення рідного Степного, хлопець зробив свій вибір — звільнити рідну Україну від ворога. Про своє рішення повідомив матері вже після того, як пішов до ТЦК.

27.07.2000 — 28.10.2023

«Я навіть і не знала про це. Сергій сам пішов, пройшов ВЛК, потім вже мені сказав, по суті, поставив перед фактом. Я не хотіла, а він мені казав: «Мам, не переживай, усе буде добре»», — пригадує мати.

У травні 2023 року Сергій Якубенко офіційно став до лав ЗСУ. Після навчання в Миколаївській області він потрапив до 46-ї окремої аеромобільної бригади стрільцем. Воював на одній із найгарячіших ділянок фронту на Запорізькому напрямку.

МАТИ ПРИГАДУЄ, ЩО СИН НІКОЛИ НЕ СКАРЖИВСЯ. НАВІТЬ ПІСЛЯ ВАЖКИХ БОЇВ НАМАГАВСЯ ЇЇ ЗАСПОКОЇТИ. КАЗАВ: «МА, ВСЕ БУДЕ ДОБРЕ, ТИ НЕ ПЕРЕЖИВАЙ».

Остання розмова відбулася 26 жовтня 2023 року. Сергій знову повторив своє звичне «все буде добре». А вже за два дні, 28 жовтня 2023 року, зв'язок із ним обірвався назавжди. Це сталося поблизу села Новопрікопівка Пологівського району Запорізької області. Під час виконання бойового завдання група потрапила під щільний мінометний обстріл. Загинули всі. На початку листопада прийшло сповіщення: зник безвісти. Батько Сергія не витримав цієї звістки. Три інсульти один за одним підірвали здоров'я чоловіка, який так чекав на сина.

Тіло Сергія повернули лише під час великого обміну. Потім був довгий процес ідентифікації за ДНК. Лише через рік і два місяці після зникнення, у грудні 2024 року, Ользі Іванівні зателефонували з повідомленням, що є збіг.

«У грудні 2024-го я дізналася... а 19 грудня ми його поховали. У нас у селі тут. Там, де й батько», — говорить мати.

Сьогодні фотографія Сергія стоїть на Алеї Слави в Новорайську. Ольга Іванівна й досі говорить про сина в теперішньому часі. Труна була закрита, і материнське серце відмовляється приймати невідворотність цієї втрати.

«У мене до сих пір десь, що це неправда... бо я його не бачила там, у труні. Зараз виставляють фотографії полонених і списки — і я шукаю, як тоді шукала», — ділиться Ольга Іванівна.

Він не встиг одружитися, не встиг виростити дітей чи доглянути батьківську хату. Сергій залишився 23-річним солдатом, який прагнув збудувати щасливе життя у мирній Україні. Його нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно). Брати Сергія приходять на могилу, сестра приїжджає здалеку. Велика родина тримається разом, об'єднана спільним болем і спільною гордістю за свого Сергія.



Художньо-публіцистичне видання

ХРОНОЛОГІЯ МУЖНОСТІ 2023–2024 РОКИ СЬОМА КНИГА

Керівник проєкту Віолетта Царькова
Науковий редактор Ольга Гончарова
Текст Оксана Хлебус, Яна Самко, Наталія Тимофєєва
Верстка Анна Мадунова
Літературний редактор Інна Новоселецька
Відповідальна за випуск Анна Погребіцька
Керівник видавничого проєкту Максим Нікітенко
Фото на обкладинці — прес-служба 30 корпусу
морської піхоти ВМС ЗСУ, Олександр Корняков.

Підписано до друку 15.06.2026. Формат 64х90/8
Ум. друк. арк. 17,1. Наклад 350 прим.

Видавець та виготовлювач
ТОВ «Креативна агенція «Артіль»
просп. Георгія Нарбута, 3, оф. 37, м. Київ
Контактний телефон: +380 (68) 6007220
Електронна пошта: artelbooks@gmail.com, artelbook.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7348 від 03.06.2022